

**T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE
BAŞKANLIĞI**

MECLİS DENETİM KOMİSYONU

**2019 YILI
DENETİM RAPORU**

T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Meclis Denetim Komisyonu Başkanlığı

Sayı :51239166-301.06.03/94(Karar)
Konu :Denetim Raporu

31/03/2020

KARAR

5393 sayılı Belediye Kanununun 25 inci maddesi uyarınca İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından görevlendirilen Denetim Komisyonumuz 2019 yılına ilişkin çalışmalarını tamamlamış olup, hazırlanan 2019 Yılı Denetim Komisyonu Raporunun Meclis Başkanlığı'na sunulmasına oybirliği ile karar verilmiştir.

KOMİSYON ÜYELERİ

Mehmet Selim BİLMEN
Denetim Komisyonu Başkanı

Muhammet KAYNAR
Başkan Vekili

Ediz ZEYREK
Üye

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	III
GİRİŞ.....	1
DENETİMİN KAPSAMI.....	2
DENETİM YÖNTEMİ.....	3
PERSONEL YAPISI.....	4
I. BİRİNCİ BÖLÜM.....	5
1. GELİRLER ÜZERİNDE YAPILAN DENETİM.....	5
1.1. Öngörülen ve Gerçekleşen Bütçe Gelirlerinin Dağılımı.....	5
1.1.1. Vergi Gelirleri.....	6
1.1.2. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri.....	8
1.1.3. Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler.....	8
1.1.4. Diğer Gelirler.....	9
1.1.4.1. Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar.....	9
1.1.4.1.1. Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar.....	10
1.1.4.1.2. Mahalli İdarelere Ait Paylar.....	10
1.1.5. Sermaye Gelirleri.....	11
1.1.6. Alacaklardan Tahsilât.....	12
II. İKİNCİ BÖLÜM.....	12
2. GİDERLER ÜZERİNDE YAPILAN DENETİM.....	12
2.1. Hedeflenen ve Gerçekleşen Giderlerin Dağılımı.....	12
2.1.1. Personel Giderleri.....	13
2.1.2. Mal ve Hizmet Alım Giderleri.....	15
2.1.2.1. Hizmet Alımlarının Harcama Kalemleri İtibarıyla Dağılımı.....	15
2.1.3. Faiz Giderleri.....	16
2.1.4. Cari Transferler.....	16
2.1.5. Sermaye Giderleri.....	17
2.1.5.1. Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri.....	17
2.1.5.2. Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri.....	18
2.1.6. Sermaye Transferleri.....	18
2.1.7. Borç Verme.....	19
III. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	19
3. BÜTÇE EMANETLERİ VE MALİ BORÇLAR.....	19
3.1. Bütçe Emanetleri.....	19
3.2. Borçlanma, Borç Ödemeleri ve Mali Borçlar.....	20
3.3. Borçlanabilme Kapasitesi.....	22
IV. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	22
4. YAPILAN İHALELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	22
4.1. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhale, Doğrudan Temin ve İstisna Kapsamındaki Alımlar.....	22
4.1.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Gerçekleştirilen İhale Doğrudan Temin ve İstisna Kapsamında Yapılan Alımların Değerlendirilmesi.....	26
4.2. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhaleler.....	40
4.3. Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilen Alımlar.....	40
4.4. İBB İştiraklerinin Sermaye Durumları ve Yüklendikleri İhaleler.....	41

V. BEŞİNCİ BÖLÜM	42
5. BAĞLI KURULUŞLAR, İŞTİRAKLER VE İLÇE BELEDİYELERİ İLE BORÇ / ALACAK DURUMU	42
5.1. Bağlı Kuruluşlarla Olan Borçlar ve Alacaklar	42
5.1.1. İETT ile Olan Borçlar ve Alacaklar	42
5.1.2. İSKİ ile Olan Borçlar ve Alacaklar	42
5.2. İştiraklere Olan Borçlar ve Alacaklar	42
5.3. İlçe Belediyelerine Olan Borçlar ve Alacaklar	44
VI. ALTINCI BÖLÜM	44
6. BAĞLI KURULUŞLARDA YAPILAN DENETİM	44
6.1. İSTANBUL ELEKTRİK TRAMVAY TÜNEL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İETT)	44
6.1.1. Gelirler	44
6.1.2. Giderler	45
6.1.3. Yapılan İhaleler	46
6.1.3.1. İETT tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Gerçekleştirilen İhaleler ile Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Değerlendirilmesi	47
6.1.4. Bütçe Emanetleri ve Mali Borçlar	51
6.1.5. Personel Yapısı	51
6.2. İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ (İSKİ)	52
6.2.1. Gelirler	52
6.2.2. Giderler	53
6.2.3. Yapılan İhaleler	54
6.2.3.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre Gerçekleştirilen İhaleler ile Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Değerlendirilmesi	55
6.2.4. Bütçe Emanetleri ve Mali Borçlar	59
6.2.5. Personel Yapısı	60
SONUÇ	61
EKLER DİZİNİ	68

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

A.Ş.	: Anonim Şirketi
AĞAÇ A.Ş.	: İstanbul Ağaç Peyzaj A.Ş.
BELBİM A.Ş.	: Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.
BELTUR A.Ş.	: Büyük İstanbul Eğitim Turizm ve Sağlık Yatırımları İşl. ve Tic. A.Ş.
BİMTAŞ	: Boğaziçi Peyzaj İnşaat Müşavirlik Tekn. Hizm. San. ve Ticaret A.Ş.
BOĞAZİÇİ A.Ş.	: Boğaziçi Konut Hizmet Yönetim İşletme ve Tic. A.Ş.
İ.ENERJİ A.Ş.	: İstanbul Enerji San.Tic. A.Ş.
İ.HALK EKMEK A.Ş.	: İstanbul Halk Ekmek Un ve Unlu Maddeler Gıda San. Tic. A.Ş.
HAMİDİYE A.Ş.	: Hamidiye Kaynak Suları San. Turz. ve Tic. A.Ş.
MEDYA A.Ş.	: İstanbul Dijital Medya Tic. A.Ş.
İGDAŞ	: İstanbul Gaz Dağıtım San. Tic. A.Ş.
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İETT	: İstanbul Elektrik Tramvay Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
İSBAK A.Ş.	: İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri A.Ş.
İSFALT A.Ş.	: İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
İSPARK A.Ş.	: İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret A.Ş.
İSTAÇ A.Ş.	: İstanbul Çevre Yönetimi San. ve Tic. A.Ş.
İSTON A.Ş.	: İstanbul Beton Elemanları ve Hazır Beton Fabr. San. ve Tic. A.Ş.
İ.ŞEHİR HATL.A.Ş.	: İstanbul Şehir Hatları Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ
KİPTAŞ A.Ş.	: İstanbul Konut İmar Plan Turz. Ulaşım San. ve Tic. A.Ş.
KÜLTÜR A.Ş.	: İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Tic. A.Ş.
İ.OTOBÜS A.Ş.	: İstanbul Otobüs İşletmeleri Tic. A.Ş.
İSPER A.Ş.	: İstanbul Personel Yönetim A.Ş.
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SPOR A.Ş.	: İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret A.Ş.
METRO İSTANBUL	: Metro İstanbul San. ve Tic. A.Ş.
İMAR A.Ş.	: İstanbul İmar İnşaat A.Ş.
İSYÖN A.Ş.	: İstanbul Yönetim Yenileme A.Ş.
UGETAM A.Ş.	: İstanbul Uygulamalı Gaz ve Enerji Tekn. Arşt. Müh. San. Tic. A.Ş.
İSTTELKOM A.Ş.	: İstanbul Elektronik Haberleşme ve Altyapı Hizm. San. Tic. A.Ş.
İSTGÜVEN A.Ş.	: İstanbul Güvenlik A.Ş.

GİRİŞ

Denetim Komisyonu, 5393 sayılı Belediye Kanununun 25. maddesi hükümlerine istinaden oluşturulmuş olup aynı maddede; il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her Ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturacağı, komisyonun her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddede, denetim komisyonunun belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışacağı, çalışmalarında kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabileceği, belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından her türlü bilgi ve belgeyi isteyebileceği, bu isteklerin gecikmeksizin yerine getirileceği belirtilmiş, ayrıca komisyonun çalışmasını 45 işgünü içinde tamamlayacağı, buna ilişkin raporunu Mart ayının sonuna kadar meclis başkanlığına sunacağı ve konusu suç teşkil eden hususlarla ilgili olarak meclis başkanlığı tarafından yetkili mercilere suç duyurusunda bulunulacağı hükümleri de mevcuttur. Denetim Komisyonu, 5393 sayılı Belediye Kanununun 26. maddesine göre; Belediye Meclisinin bilgi edinme ve denetim yetkilerinden biri olarak sayılmaktadır.

Anılan Kanun hükümleri uyarınca İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisince 13.01.2020 tarihinde yapılan seçim sonucunda, İBB meclis üyeleri Mehmet Selim BİLMEN, Muhammet KAYNAR ve Ediz ZEYREK'ten oluşan Denetim Komisyonu kurulmuştur. Komisyon kendi içinde yaptığı 22.01.2020 tarihli ilk toplantıda, Komisyon Başkanlığına Mehmet Selim BİLMEN'in, Başkan Vekilliğine Muhammet KAYNAR'ın seçilmesine karar vermiştir.(EK:1)

Komisyon, Belediye Kanununun 25. maddesinin "*kamu personelinden ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabileceği*" şeklindeki hükmü ve 13.01.2020 tarihli Meclis Kararına istinaden çalışmalarına uzman personel katkısı sağlamıştır. Komisyonun İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlarının "*gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi*" sonucunda tespit ettiği hususlar ve öneriler bu raporda birimler ve kalemler itibarıyla gösterilmiştir.

DENETİMİN KAPSAMI

5393 sayılı Belediye Kanununun 25. maddesinde; *“belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için bir komisyon oluşturulacağı”* ve komisyonun *“belediye birimleri ve bağlı kuruluşlarından”* her türlü bilgi ve belgeyi isteyebileceği hükmü bulunmaktadır.

Konu ile ilgili İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 04.06.2007 tarihli ve 14234 sayılı Genelgenin 3. maddesinde de; *“Komisyonlar, il özel idareleri, belediyeler ve bunlara bağlı işletme ve müesseseler ile su, kanalizasyon, doğal gaz, ulaşım ve benzeri hizmetleri yürüten bağlı kuruluşlarda inceleme yapacaktır. İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların bağlı kuruluşları tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş veya sermaye katılımında bulunulmuş ticari şirketler denetim komisyonlarının yetki alanı dışında bulunmaktadır.”* denilmektedir.

İlgili Kanun ve Genelge hükümleri doğrultusunda, denetimin kapsamının esas olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bir önceki yıl gelir ve giderlerinin yanında hesap kayıt ve işlemleriyle, İBB’nin bağlı kuruluşları olan İSKİ ve İETT’nin hesap, kayıt ve işlemlerinin denetimi şeklinde yapılması, belediye iştiraki şirketlerin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap, kayıt ve işlemlerinin denetiminin, denetim kapsamı dışında tutulması gerektiği (Belediye iştiraki şirketlerinin 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 4. maddesine istinaden Sayıştay denetimine tabi olduğu), Komisyonumuz üyelerinin 22.01.2020 tarihli ve 2020/02 sayılı tutanağı ile karara bağlanmıştır. (EK:2)

Denetim kapsamı konusunda, Komisyonumuzun genel çalışma sistemi; İBB ile İSKİ ve İETT Genel Müdürlüklerinin 2019 yılı gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap ve kayıtlar ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen ihalelerin incelenmesi, bu doğrultuda ilgili birim ve kurumlardan istenilen ve ayrıca Komisyonumuzun yaptığı değerlendirmeler sonucu ulaşılan bilgi ve sonuçlarla birlikte yetkililerin sözlü bilgilerinin de değerlendirilerek, tüm bu bilgi ve belgelerin açıklanarak raporlanması şeklinde gerçekleşmiştir.

DENETİM YÖNTEMİ

Komisyonun toplanmasını müteakip Meclis kararında yer alan uzman personelin kimlerden oluşacağı tespit edilerek görevli oldukları kamu kurumlarına gerekli yazılar gönderilmiştir. Uzman personelin komisyonda çalışmalarına başlaması ile birlikte;

- a) Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığından 2019 yılı mali bütçesi ile bütçe gerçekleşmesi, iç ve dış borç tabloları ve yılsonu itibarıyla bilançonun,
- b) İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığından 31.12.2019 tarihi itibarıyla birimlere ve istihdam şekillerine göre personel dağılımı, personel giderleri tablosu ve 5393 sayılı Kanunun 49. maddesinin 8. fıkrası gereğince *“yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz”* hükmüne uygun olduğunu belirten tablonun,
- c) İştirakler Koordinasyon Müdürlüğünden İBB’nin şirketlerinin sayısı, ortaklık yapısı, sermayesi ve ortaklara göre dağılımını içeren tablo ile İBB ile borç alacak durumlarının ve bu şirketlerden İBB tarafından temin edilen mal ve hizmetlerin özet tablosunun,
- d) İhale İşleri Müdürlüğünden, İBB’nin 2019 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre gerçekleştirdiği ihalelere ilişkin listenin,
- e) Tüm Müdürlüklerden, İBB’nin 2019 yılında Doğrudan Temin (4734 sayılı Kanunun 22. maddesi) kapsamında gerçekleştirilen alımlara ilişkin listenin,
- f) Encümen Müdürlüğünden, 2019 yılında 2886 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirilen satış ve kiralama işlemlerine ilişkin listenin,
- g) Başkanlık Makamından istenen ve Dış İlişkiler Müdürlüğü ve Özel Kalem Müdürlüğünden temin edilen temsil tören giderleri kapsamında yapılan harcamalara ilişkin listelerin,
- h) İETT İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve İSKİ Genel Müdürlüğünden, (a), (b), (d) ve (e) bentlerinde yer alan bilgilerin (gelir-gider gerçekleştirmeleri, iç-dış borçlanma, personel yapısı, ihale ve doğrudan temin ile gerçekleştirilen alımların listelerinin),

İstenilmiş ve gelen belgeler doğrultusunda, 2019 yılı Meclis Denetim Komisyonu Raporu tanzim edilmiştir.

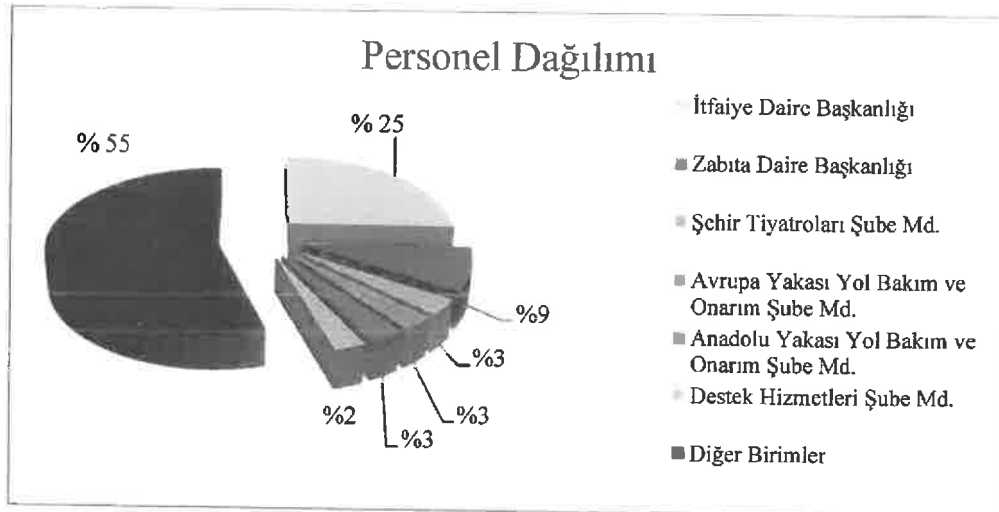
PERSONEL YAPISI

İstanbul Büyükşehir Belediyesinde, memur, işçi ve sözleşmeli personel kadrolarında 31.12.2019 tarihi itibarıyla toplam 14.026 kişi çalışmaktadır(Ek:3-3/4). İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe ekli Norm Kadro Standartları Cetvelinde A-6 sınıfındadır. A-6 sınıfında, azami 28.693 personelin çalışması uygun görülmüştür.

İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı İnsan Kaynakları Müdürlüğünce Komisyonumuza gönderilen tüm birimlerin personel sayısı ve kadro dağılımlarına ait bilgileri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Birimler	Memur Sayısı	Sözleşmeli Personel Sayısı	Sanatçı Personel Sayısı	İşçi Sayısı	Toplam Personel Sayısı
İtfaiye Daire Başkanlığı	2.518	603	-	412	3.533
Zabıta Daire Başkanlığı	1.241	-	-	-	1.241
Şehir Tiyatroları Şube Md.	52	2	253	128	435
Avrupa Yakası Yol Bakım ve Onarım Şube Md.	146	17	-	232	395
Anadolu Yakası Yol Bakım ve Onarım Şube Md.	135	6	-	249	390
Destek Hizmetleri Şube Md.	32	2	-	334	368
Diğer Birimler	4.370	1.304	39	1.951	7.664
TOPLAM	8.494	1.934	292	3.306	14.026

En çok personel istihdam edilen birimin; 2.518'i memur, 603'ü sözleşmeli personel, 412'si işçi personel olmak üzere toplam 3.533 personel ile İtfaiye Daire Başkanlığı olduğu görülmüştür.

Yukarıdaki personel dağılım grafiğinden anlaşıldığı üzere personelin % 25'i İtfaiye Daire Başkanlığında, % 9'u Zabıta Daire Başkanlığında, % 3'er Şehir Tiyatroları Şube Müdürlüğü, %3'ü Avrupa Yakası Yol Bakım ve Onarım Şube Müdürlüğünde, %3'ü Anadolu Yakası Yol Bakım ve Onarım Şube Müdürlüğünde, %3'ü Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğünde ve % 55'i ise İBB'nin diğer birimlerinde çalışmaktadır.

I. BİRİNCİ BÖLÜM

1. GELİRLER ÜZERİNDE YAPILAN DENETİM

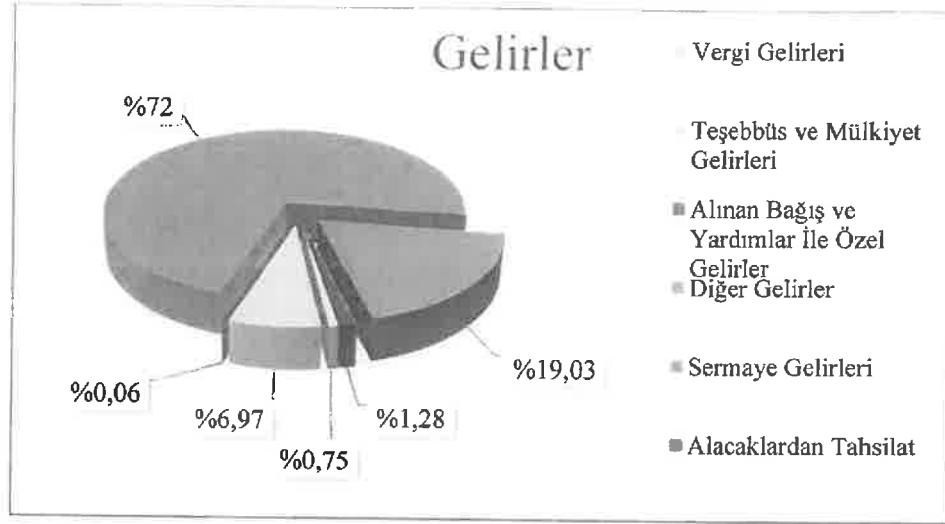
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığının ilgili müdürlüğünden temin edilen bilgiler kapsamında 2019 yılında hedeflenen bütçe gelirleri ile bunların gerçekleşme oranlarını gösterir detaylı tablo ekte yer almaktadır. (EK:4 - 4/3)

1.1. Öngörülen ve Gerçekleşen Bütçe Gelirlerinin Dağılımı

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre hedeflenen ve gerçekleşen bütçe gelirlerinin gelir kalemleri itibarıyla dağılımı ve toplam gelirler içindeki payları aşağıdaki gibidir:

GELİRLER	BÜTÇE (TL)	GERÇEKLEŞME (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelirler İçindeki Payı (%)
Vergi Gelirleri	135 000 000,00	146.680.711,00	108,65	0,75
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.742.000.000,00	1.362.045 906,00	78,19	6,97
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	12.000.000,00	11 058 952,00	92,16	0,06
Diğer Gelirler	15.006 000.000,00	14 067.588 991,00	93,75	72,00
Sermaye Gelirleri	3 535 000 000,00	3 718 726.104,00	105,20	19,03
Alacaklardan Tahsilât	180.000.000,00	250 969.706,00	139,43	1,28
Red ve İadeler	-10 000.000,00	-19 771 338,00	197,71	-0,10
TOPLAM	20.600.000.000,00	19.537.299.033,00	94,84	100

İBB'nin gelirlerinin 2018 yılına göre % 6,03 oranında artarak 18:424.947.829,03 TL'den 19.537.299.033,00 TL'ye yükseldiği, toplam gelirlerin bütçede hedeflenen tutarın % 94,84'ü oranında gerçekleştiği görülmektedir.

Bütçe gelirindeki % 6,03 oranında artışın, 2018 yılında 2.721.850.590,36 TL olarak gerçekleşen Sermaye Gelirlerinin 2019 yılında artış göstererek 3.718.726.104,00 TL olarak gerçekleşmesi kaynaklı olduğu değerlendirilmiştir. Grafik incelendiğinde, bütçe gelirlerinin % 72'lik kısmının "Diğer Gelirler" kaleminden oluştuğu görülmekte olup bütçe gelir kalemlerinin detayları aşağıdaki bölümlerde yer almaktadır.

1.1.1. Vergi Gelirleri

VERGİ GELİRLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)
Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri (TL)	99 500 000,00	102 136.286,00	102,65	69,63
*Özel Tüketim Vergisi (TL)	-	1 927.533,00	-	1,31
*Dâhilde Alınan Diğer Mal ve Hizmet Vergileri (TL)	99.500.000,00	100.208.753,00	100,71	68,32
Eğlence Vergisi	24 000 000,00	31 586 889,00	131,61	21,53
Yangın Sigortası Vergisi	10 500 000,00	12 571 292,00	119,73	8,57
İlan ve Reklam Vergisi	65 000 000,00	56 050 572,00	86,23	38,21
Harçlar	35.500 000,00	44.544 425,00	125,48	30,37
TOPLAM	135.000.000,00	146.680.711,00	108,65	100

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

Vergi gelirleri, 2019 yılında hedeflenen tutarı % 8,65 oranında aşarak 146.680.711,00 TL olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl vergi gelirleri tutarı olan 133.135.521,02 TL ile kıyaslandığında % 10,17 oranında arttığı görülmüştür.

Merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar ve mahalli idarelere ait paylar aşağıdaki bölümlerde ayrıca belirtilmiştir.

2019 mali yılı bütçe gelir kesin hesap cetvelindeki “*Vergi Gelirleri*” incelendiğinde dâhilde alınan mal ve hizmet vergileri tahakkuk miktarı 143.348.165,00 TL’dir. Bu kalem içerisindeki en büyük payın 97.086.728,00 TL ile ilan ve reklam vergisi olduğu görülmektedir. Aynı zamanda 2019 mali yılında tahakkuku yapılan harç miktarının ise 49.239.983,00 TL olduğu incelenmiştir. (EK:5-5/4)

DÂHİLDE ALINAN MAL VE HİZMET VERGİLERİ	Toplam Tahakkuk (TL)	Toplam Tahsilât(TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
*Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi	2.012 802,00	1 927 533,00	95,76
*Eğlence Vergisi	31.607 707,00	31.586 889,00	99,93
*Yangın Sigortası Vergisi	12 640 928,00	12 571 292,00	99,45
*İlan ve Reklam Vergisi	97 086 728,00	56 050 572,00	57,73
Toplam	143 348 165,00	102.136.286,00	71,25
Harçlar	49 239.983,00	44 544 425,00	90,46
TOPLAM	192.588.148,00	146.680.711,00	76,16

2019 mali yılı bütçe gelir kesin hesap cetvelindeki Vergi Gelirlerinin tahakkuk/ tahsilât oranının % 76,16 olduğu incelenmiştir. Vergi Gelirleri kalemi içerisinde ise Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergi kaleminin % 71,25 , Harçlar kaleminin ise % 90,46 oranında gerçekleştiği incelenmiştir. Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergilerinin gerçekleşme oranının % 71,25 olmasındaki en büyük etken, İlan ve Reklam Vergisinin gerçekleşme oranının diğer kalemlere göre düşük düzeyde olmasından kaynaklanmaktadır. Tahsilât oranının artırılması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması hususunda azami gayret gösterilmelidir.

1.1.2. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri

TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri İçindeki Payı (%)
Mal ve Hizmet Satış Gelirleri	360.000.000,00	384.502.964,00	106,81	28,23
Kurumlar Karları	965.000.000,00	566.646.789,00	58,72	41,60
Kira Gelirleri	417.000.000,00	410.896.153,00	98,54	30,17
TOPLAM	1.742.000.000,00	1.362.045.906,00	78,19	100,00

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin 2019 yılında toplam gelirler içindeki payı % 6,97'dir. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin 2018 yılında 2.364.527.927,10 TL olarak gerçekleştiği göz önünde bulundurulduğunda 2019 yılında % 42,39 oranında azalış meydana geldiği incelenmiştir. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerinin kalemler itibariyle dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

1.1.3. Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler

ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Yurtdışından Alınan Bağış ve Yardımlar	2.000.000,00	2.244.768,00	112,24
Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlar	8.000.000,00	8.811.366,00	110,14
Proje Yardımları	2.000.000,00	2.818,00	0,14
TOPLAM	12.000.000,00	11.058.952,00	92,16

Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin toplam bütçe gelirleri içindeki payı % 0,06 oranında gerçekleşmiştir.

Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirlerin % 79,68'i Kurumlardan ve Kişilerden Alınan Yardım ve Bağışlardan oluşmakta olup, bu tutarın da büyük miktarını Darülaceze Müdürlüğüne yapılan maaş/nafaka bağış ve yardımlarından oluşmaktadır. Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler, 2019 yılında bütçelenen tutarın % 92,16'sı oranında gerçekleşmiştir.

1.1.4. Diğer Gelirler

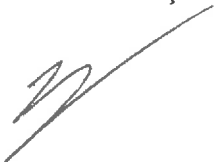
Gerçekleşen bütçe gelirleri toplamının % 72'si "Diğer Gelirler" kaleminden oluşmaktadır. Bu gelir kaleminin ise büyük kısmı '*Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar*' dan oluşmaktadır.

DİĞER GELİRLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Faiz Gelirleri	11 000 000,00	13 758 154,00	125,07
Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar	14 850.000.000,00	13.708 084 059,00	92,31
Para Cezaları	40.200.000,00	78 406 247,00	195,04
Diğer Çeşitli Gelirler	104.800.000,00	267.340.530,00	255,10
TOPLAM	15.006.000.000,00	14.067.588.991,00	93,75

"Diğer Gelirler" kaleminin % 92,31'ini, tüm bütçe gelirlerinin de % 70,16'sını "*Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar*" teşkil etmektedir. Bu gelir kaleminin detayları aşağıdaki bölümlerde açıklanmıştır.

1.1.4.1. Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar

"*Kişi ve kurumlardan alınan paylar*" toplam bütçe gelirlerinin % 70,16'sını oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, "*Kişi ve kurumlardan alınan paylar*" gelir kaleminin büyük çoğunluğunu "*Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar*" kalemi; bu kalemin de büyük çoğunluğunu "*Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar*" kalemi oluşturmaktadır.

KİŞİ VE KURUMLARDAN ALINAN PAYLAR	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar	14 556.000.000,00	13 347.403.008,00	91,70
Yönetim Giderlerine Katılma Payları	2 300 000,00	4.521 134,00	196,57
Kamu Harcamalarına Katılma Payları	32 700.000,00	13 377 873,00	40,91
Mahalli İdarelere Ait Paylar	259.000.000,00	342.782 046,00	132,35
TOPLAM	14.850.000.000,00	13.708.084.059,00	92,31

2019 yılında “*Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar*” 13.347.403.008,00 TL’dir. Bu rakam 2018 yılında 12.577.644.207,31 TL olup geçen yıla oranla % 6,12 artış gerçekleştiği incelenmiştir.

1.1.4.1.1. Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar

“*Kişi ve Kurumlardan Alınan Paylar*” gelir kaleminin en büyük payı 13.347.403.008,00 TL ile “*Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar*” kalemi oluşturmakta olup alt kalemleri itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
*Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar	14 500.000.000,00	13 281 004 017,00	91,59
*Çevre ve Temizlik Vergisinden Alınan Paylar	56.000.000,00	66 398 991,00	118,57
TOPLAM	14.556.000.000,00	13.347.403.008,00	91,70

1.1.4.1.2. Mahalli İdarelere Ait Paylar

“*Kişi ve kurumlardan alınan paylar*” gelir kaleminin ikinci en büyük pay 342.782.046,00 TL ile “*Mahalli İdarelere Ait Paylar*” kalemine ait olup aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere % 132,35 oranında gerçekleştiği incelenmiştir.

MAHALLİ İDARELERE AİT PAYLAR	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Mahalli İdarelere Ait Diğer Paylar	132.000.000,00	112.700.453,00	
*Boğaz Köprüleri Geçiş Ücretinden Pay (%10)	65.000.000,00	69.329.349,00	
*Hazine Arazileri Satışından Pay (%10)	30.000.000,00	27.851.609,00	85,38
*Emlak Vergisinden Alınan Pay	12.000.000,00	4.264.588,00	
*EDS Payı (Trafik cezalarından gelen Pay)	25.000.000,00	11.254.907,00	
Müze Giriş Ücretlerinden Alınan Paylar	2.000.000,00	4.296.499,00	214,82
Ortak Altyapı Hizmetleri İçin Diğer Kurumlardan Alınan Paylar	125.000.000,00	225.785.093,00	180,63
TOPLAM	259.000.000,00	342.782.046,00	132,35

2019 yılında “Mahalli İdarelere Ait Paylar” 342.782.046,00 TL’dir. Bu rakam 2018 yılında 194.114.426,95 TL olup, geçen yıla oranla % 76,58 artış göstermiştir.

Bu artışın en önemli nedeni “Ortak Altyapı Hizmetleri İçin Diğer Kurumlardan Alınan Paylar”ın gerçekleşmesinin bir önceki yıla göre % 140,28 oranında artmasından kaynaklandığı incelenmiştir.

1.1.5. Sermaye Gelirleri

2019 yılında “Sermaye Gelirleri”nin gerçekleşme tutarı 3.718.726.104,00 TL’dir. Aşağıdaki tabloda, sermaye gelirlerinin gerçekleşme tutarları alt detay kalemleri itibarıyla gösterilmiştir.

SERMAYE GELİRLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Sermaye Gelirleri İçindeki Oranı (%)
Taşınmaz Satış Gelirleri	3.534.000.000,00	3.718.152.397,00		
*Arsa Satışı	3.400.000.000,00	3.490.168.306,00	105,21	99,98
*Diğer Taşınmaz Satış Gelirleri	134.000.000,00	227.984.091,00		
Taşınır Satış Gelirleri	1.000.000,00	573.707,00		
*Taşınır Satış Gelirleri	100.000,00			
*Taşıt Satış Gelirleri	300.000,00	143.899,00	57,37	0,02
*Diğer Taşınır Satış Gelirleri (Eskimiş Eşya Enkaz Satış Bedeli)	600.000,00	429.808,00		
TOPLAM	3.535.000.000,00	3.718.726.104,00	105,20	100

2019 yılı bütçesinde “Sermaye Gelirleri” kalemindeki en büyük payın 3.718.152.397,00 TL ile “Taşınmaz Satış Gelirleri” kalemi olduğu, taşınmaz satış gelirlerinin bir önceki yıl 2.719.371.156,58 TL olduğu göz önüne alındığında 2019 yılında % 36,73 oranında artış gerçekleştiği, bu artışın en büyük nedeninin “Arsa Satışı” kalemindeki artıştan kaynaklandığı incelenmektedir.

1.1.6. Alacaklardan Tahsilât

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, “Alacaklardan Tahsilât” gelirlerinin % 139,43 olarak gerçekleştiği incelenmiştir.

ALACAKLARDAN TAHSİLÂT	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelirler İçindeki Payı(%)
Yurtiçi Alacaklardan Tahsilât (Bağlı İdarelerden Alacaklar)	180.000.000,00	250 969 706,00	139,43	1,28
TOPLAM	180.000.000,00	250.969.706,00	139,43	1,28

2019 yılı bütçesinde 250.969.706,00 TL olarak gerçekleşen bu kalemin 2018 yılında 106.771.139,45 TL olarak gerçekleştiği görülmektedir.

II. İKİNCİ BÖLÜM

2. GİDERLER ÜZERİNDE YAPILAN DENETİM

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 yılında hedeflenen gider bütçesi ile bunların gerçekleşmeleri incelenmiş olup detaylı tablo ekte yer almaktadır. (EK:6 – 6/4)

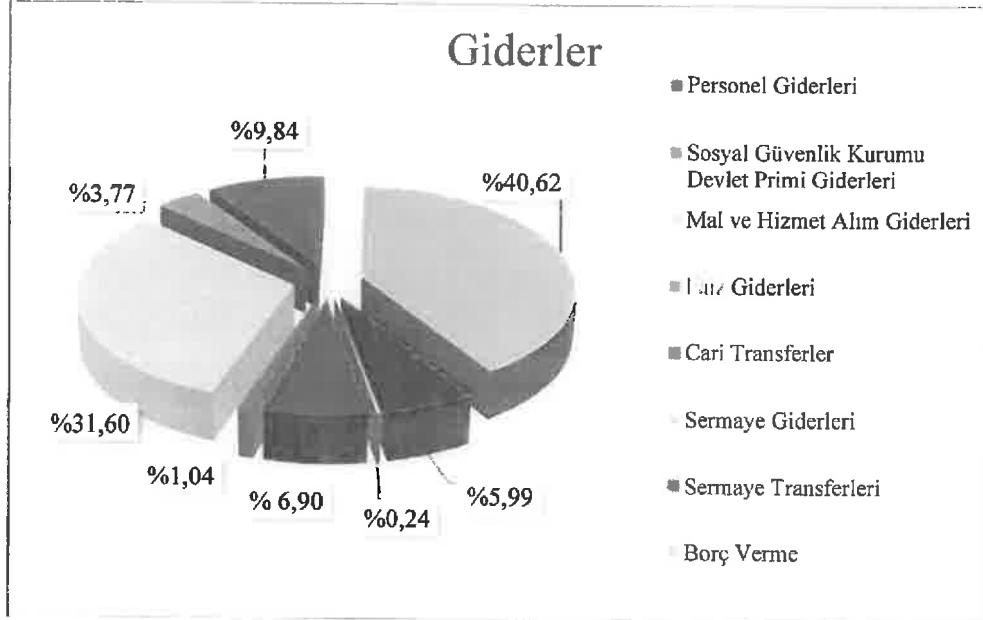
Bu tabloya göre tespit edilen hususlar aşağıdaki bölümlerde belirtilmiştir.

2.1. Hedeflenen ve Gerçekleşen Giderlerin Dağılımı

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre hedeflenen ve gerçekleşen bütçe giderlerinin harcama kalemleri itibarıyla dağılımı ve toplam giderler içindeki payları aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir:

GİDERLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Giderler İçindeki Payı (%)
Personel Giderleri	1 492 380.055,46	1 476 865.023,96	98,96	6,90
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	225.269.221,16	221 786 962,99	98,45	1,04
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	7 263 930.814,31	6.767 823 030,99	93,17	31,60
Faiz Giderleri	870 905 335,39	808 373.833,52	92,82	3,77
Cari Transferler	2 188 582 747,53	2 108 454 266,27	96,34	9,84
Sermaye Giderleri	10.335.928.632,55	8.699 151 774,28	84,16	40,62
Sermaye Transferleri	1 370 747 183,67	1 283 200.894,32	93,61	5,99
Borç Verme	52 256.009,93	52 256.009,93	100,00	0,24
TOPLAM	23.800.000.000,00	21.417.911.796,26	89,99	100,00

Görüldüğü üzere, toplam bütçe içindeki en büyük pay % 40,62 oranı ile “Sermaye Giderleri”ne aittir. Bunu % 31,60 oranı ile “Mal ve Hizmet Alım Giderleri” izlemektedir.

2.1.1. Personel Giderleri

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın 2019 yılı bütçesinde personel harcamaları için ayrılan ödenek ile gerçekleşme oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Personel Giderleri / Harcama Türü	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
*Memurlar	762.898.529,72	759 187.292,34	99,51
*Sözleşmeli Personel	182.070 168,53	180 446 137,47	99,11
*İşçiler	531.584 505,09	523 899 669,64	98,55
*Geçici Personel	6 886 912,18	6.886.912,18	100,00
*Diğer Personel	8.939 939,94	6 445 012,33	72,09
TOPLAM PERSONEL GİDERLERİ	1.492.380.055,46	1.476.865.023,96	98,96

İlgili müdürlükten alınan bilgilere göre, 2019 yılında İBB bütçesinden 311 işçiye 11.273.282,93 TL ihbar tazminatı ödemesinin yapıldığı görülmüştür. Bu durum, bağlı kuruluşlar (İSKİ-İETT) ve iştirakler hariç İBB bünyesinde çalışan 311 işçinin iş akdinin işveren tarafından feshedildiğinin ve fesih işlemi yapılırken 4857 sayılı İş Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen bildirim sürelerine uyulmadığının da göstergesidir. Kanunda belirtilen bildirim sürelerine uyulmaksızın iş akitleri sonlandırılarak kamu zararına sebebiyet verilmiştir. (EK:7)

Personel giderleri toplamının bütçe gelirleri toplamına oranını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

2019 Yılı Toplam Personel Harcaması (TL)	Son Yıl (2018) Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Oranı (%)	Yeniden Değerleme Sonucu Oluşan Toplam Gelir (TL)	Toplam Gelir Matrahı	Personel Harcamalarının Düzeltilmiş Tutara Oranı
1.476 865 023,96	18 424.947.829,03	% 23,73	4.372.240 119,83	22 797 187.948,86	% 6,48

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere, 2019 mali yılı gider bütçesinin 01 ekonomik kodlu “Personel Giderleri” toplamı tutarı olan 1.476.865.023,96 TL’nin; en son yıl bütçe gelirleri toplamının yeniden değerlendirme katsayısı % 23,73¹ oranı ile düzeltilmesi neticesindeki tutar olan 16.724.597.319,00 TL’ye oranı % 6,48 olup, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinin 8. fıkrasında yer alan “Belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu (% 30) aşamaz” hükmüne uygun olduğu incelenmiştir.

¹ 30.11.2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmi Gazete, 503 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.

2.1.2. Mal ve Hizmet Alım Giderleri

“Mal ve Hizmet Alım Giderleri”nin toplam giderler içerisindeki payı % 31,60 olup, bu gider kaleminin alt detay kodlarındaki gerçekleşme tutar ve oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

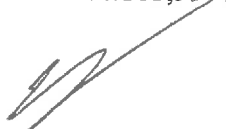
Mal ve Hizmet Alım Giderleri / Harcama Türü	Bütçe(TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Üretime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	2 682.714,64	2.682 464,40	99,99
Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alım Giderleri	667 657.229,53	598.785.837,09	89,68
Yolluklar	6 786 512,04	2.534 730,30	37,35
Görev Giderleri	461.890 346,79	425.890 340,90	92,21
Hizmet Alımları	5 956.803.646,20	5 622.052.064,50	94,38
Temsil ve Tanıtım Giderleri	7.540 373,82	3.954.570,09	52,45
Menkul Mal Gayri maddi Hak Alım ve Bakım Onarım Giderleri	160.124 991,29	111.922 136,71	69,90
Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	444.000,00	-	-
Tedavi ve Cenaze Giderleri	1.000,00	887,00	88,70
TOPLAM	7.263.930.814,31	6.767.823.030,99	93,17

2.1.2.1. Hizmet Alımlarının Harcama Kalemleri İtibarıyla Dağılımı

İBB'nin gerçekleşen toplam bütçe giderlerinin % 94,38'ini 5.622.052.064,50 TL ile hizmet alımları oluşturmaktadır. Hizmet alımlarının detayı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

HİZMET ALIMLARI	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	3 244 043 882,44	3.036 502.144,94	93,60
Haberleşme Giderleri	17 784 440,45	16.544 876,78	93,03
Taşıma Giderleri	17 109.071,23	16.543 106,14	96,69
Tarifeye Bağlı Ödemeler	10.553 378,83	4.549 315,98	43,11
Kiralar	352 313.269,60	322 078 532,71	91,42
Devlet Borçları Genel Giderleri	258.986 532,87	258 970 532,87	99,99
Diğer Hizmet Alımları	2.056 013.070,78	1 966.863 555,08	95,66
TOPLAM	5.956.803.646,20	5.622.052.064,50	94,38

2019 Yılı Gider Bütçesinin 03.05.05 ekonomik kodlu ‘Kiralar’ harcama kaleminin alt detayı olan 03.05.05.02 ekonomik kodlu ‘Taşıt Kiralama Giderleri’ ödeneğinin 152.044.105,99 TL’lik kısmı kullanılmıştır. Bu tutarın; 68.134.712,25 TL’lik kısmının

01.01.2019-30.06.2019 tarihleri arasında, 83.909.393,74 TL'lik kısmının ise 01.07.2019-31.12.2019 tarihleri arasında harcandığı görülmüştür. Bu veriler dikkate alındığında taşıt kiralama giderlerinde ilk 6 aylık döneme göre ikinci 6 aylık dönemde 15.774.681,49 TL'lik artışın yaşandığı (+% 23,15) incelenmiştir (EK:8).

2.1.3. Faiz Giderleri

FAİZ GİDERLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Diğer İç Borç Faiz Giderleri	686 563 235,23	649.573 801,01	94,61
Dış Borç Faiz Giderleri	184 342 100,16	158 800 032,51	86,14
TOPLAM	870.905.335,39	808.373.833,52	92,82

Faiz giderleri 2019 yılında 808.373.833,52 TL olarak gerçekleşmiştir.

2.1.4. Cari Transferler

CARİ TRANSFERLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Görev Zararları	34 637 126,78	34 620 171,36	99,95
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	217.169.108,27	214 175.664,09	98,62
Hane Halkına Yapılan Transferler	1 657 748.889,77	1.580.683 252,92	95,35
Yurtdışına Yapılan Transferler	1.043.251,37	990.806,56	94,97
Gelirlerden Ayrılan Paylar (İller Bankasına Verilen Paylar)	277 984 371,34	277.984 371,34	100
TOPLAM	2.188.582.747,53	2.108.454.266,27	96,34

Cari Transferler 2019 yılında 2.108.454.266,27 TL gerçekleşmiş olup toplam giderler içindeki payı % 9,84'tür. 2018 yılındaki gerçekleşmenin 1.309.940.442,08 TL olduğu dikkate alındığında bir önceki yıla göre % 60,96 oranında artış gerçekleştiği incelenmiştir. Cari transferler kalemindeki bu artışın en önemli nedeni "*Hane Halkına Yapılan Transferler*" kalemindeki gerçekleşmenin 789.034.225,59 TL'den, 1.580.683.252,92 TL'ye artmasından kaynaklanmaktadır. 2019 yılında, 12.334 üniversite öğrencisine eğitim yardımı yapıldığı ve bu kapsamda toplam 14.800.800,00 TL ödeme yapıldığı tespit edilmiştir (EK:9-9/2).

2.1.5. Sermaye Giderleri

SERMAVE GİDERLERİ / HARCAMA TÜRÜ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Mamul Mal Alımları	792.542.186,95	443.921.029,67	56,01
Menkul Sermaye Üretim Giderleri	63.793,75	63.793,75	100
Gayri Maddi Hak Alımları	11.380.106,24	3.885.574,76	34,14
Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırılması	1.152.876.852,42	1.109.690.666,65	96,25
Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	6.347.593.176,78	5.347.125.908,64	84,24
Menkul Malların Büyük Onarım Giderleri	73.742.943,97	61.304.899,47	83,13
Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	1.957.729.572,44	1.733.159.901,34	88,53
TOPLAM	10.335.928.632,55	8.699.151.774,28	84,16

İBB'nin 2019 yılı giderleri içinde en büyük pay % 40,62 ile "Sermaye Giderleri"ne aittir. Sermaye Giderlerinin de % 61,47'si "Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri"nden, % 19,92'si ise "Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri"nden oluşmaktadır. Mezkûr harcama kalemlerinin detayına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

2.1.5.1 Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri

GAYRİMENKUL SERMAVE ÜRETİM GİDERLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	247.418.865,00	149.567.722,90	60,45
Müteahhitlik Giderleri	6.100.174.311,78	5.197.558.135,74	85,20
TOPLAM	6.347.593.176,78	5.347.125.858,64	84,24

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere "Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri"nin %85,20'si Müteahhitlik Giderlerinden oluşmaktadır. "Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri" kaleminin alt kalemi olan "Müteahhitlik Giderleri" kalemi; gayrimenkul üretiminin üçüncü şahıslara ihale yoluyla yaptırılması durumunda bu yapımlar karşılığında müteahhitlere yapılan ödemelerin izlendiği kalemdir. "Müteahhitlik Giderleri"nin alt kalemlerinin ise; Hizmet Binası, Hizmet Tesisleri, Lojmanlar, Sosyal Tesisler, Yol Yapım Giderleri kalemlerinden oluştuğu incelenmiştir.

2.1.5.2 Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri

GAYRİMENKUL BÜYÜK ONARIM GİDERLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
Müşavir Firma ve Kişilere Ödemeler	54.228.082,36	30 667 727,84	56,55
Malzeme Giderleri	1.928.451,61	1.348 837,85	69,94
Kiralar	81 417.590,44	30 011 347,00	36,86
Müteahhitlik Giderleri	1.750 176.448,03	1.604.759 261,47	91,69
Diğer Giderler	69 979 000,00	66 372 727,18	94,85
TOPLAM	1.957.729.572,44	1.733.159.901,34	88,53

“Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri”nin % 92,59’u “Müteahhitlik Giderleri”nden oluşmaktadır. “Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri” kaleminin alt kalemi olan “Müteahhitlik Giderleri” kalemi; gayrimenkullerin sermaye bölümüne dâhil olacak nitelikteki bakım-onarımının ihale suretiyle üçüncü şahıslara yaptırılması durumunda bu işler karşılığında müteahhitlere yapılan ödemelerin izlendiği kalemdir.

2.1.6. Sermaye Transferleri

“Sermaye Transferleri” kaleminin tamamı, mahalli idarelere ve kalkınma ajanslarına yapılan transferlerinden oluşmaktadır. Sermaye transferlerinin toplam giderler içindeki payı % 5,99’dur. Sermaye transferlerine ilişkin açıklama tablosu aşağıdadır.

SERMAYE TRANSFERLERİ	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)
Mahalli İdarelere Sermaye Transferleri	1.319.176.183,67	1.231.630.710,78
*Belediyelere Sermaye Transferleri	149 176 183,67	61.630 710,78
*Bağlı İdarelere Sermaye Transferleri	1 170.000 000,00	1 170.000.000,00
Diğer Sermaye Transferleri	51.571.000,00	51.570.183,54
*Kalkınma Ajanslarına	51.571 000,00	51.570.183,54
TOPLAM	1.370.747.183,67	1.283.200.894,32

Yukarıdaki tabloda “Bağlı İdarelere Sermaye Transferleri” kalemi içerisindeki 1.170.000.000,00 TL olarak yer alan tutar, İBB’nin İETT’ye yaptığı transferi göstermektedir. (EK:10)

2.1.7. Borç Verme

Bu kalemin gider bütçesi içindeki payı % 0,24 olup, bu kalem bağlı idareler ile belediye şirketlerinin sermaye artırımlarına katılım paylarının kayıt ve takip edildiği hesaptır.

BORÇ VERME	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Toplam Giderler İçindeki Payı (%)
Kamu Teşebbüslerine, Döner Sermayelere, Fonlara ve Mali Kur	52.256 009,93	52 256 009,93	0,24
TOPLAM	52.256.009,93	52.256.009,93	0,24

Yukarıdaki tabloda “Kamu Teşebbüslerine, Döner Sermayelere, Fonlara ve Mali Kur.” başlığı altında 52.256.009,93 TL olarak yer alan tutar, İBB’nin BELTUR A.Ş. ile İSBAK A.Ş.’ye yaptığı sermaye artırımları için ödenen tutarı göstermektedir. (EK:11)

III. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BÜTÇE EMANETLERİ VE MALİ BORÇLAR

3.1. Bütçe Emanetleri

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, 2019 mali yılı içerisinde ödeme emri belgesine bağlandığı halde nakit yetersizliği veya diğer sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği “320-Bütçe Emanetleri Hesabı”nda yer alan tutar 6.315.264.896,11 TL’dir. Bu tutarın alt gruplar itibarıyla dağılımı aşağıdaki gibi olup, bu konuda ilgili Müdürlük tarafından hazırlanan tablo ektedir. (EK:12)

BÜTÇE EMANETLERİ (31.12.2019)	TUTAR (TL)
Personel Emanetleri	20.443 712,79
Mal Tedarikçisi ve Hizmet Sunucusu Satın alma Emanetleri	547 124.445,92
Temsil Tanıtına ve Ağırlama Giderleri Emaneti	935 774,99
Yolluk Emanetleri	302.144,57
Belediye Bağlı Kuruluşları Emanetleri	914.562 739,98
Belediye İştiraki Şirketler Emaneti	1.408 858 780,60
Müteahhit (Yüklenici) Emanetleri	2.380 385.283,19
İlçe ve Diğer Belediyeler Emanetleri	29 263 121,21
Kamulaştırma Giderleri ile Diğer Gayrimenkul Mal Satın alma Emanetleri	83 382 508,36

Mahkeme İlamına Bağlı Borçlar Emanetleri	393.320.300,77
Sosyal Güvenlik Kurumları Emanetleri	1.126.157,66
İç ve Dış Kredi Emanetleri	240.863.746,38
Belediyenin Üyesi Olduğu Yurtiçi ve Yurtdışı Birlik Ve Kur	1.046.968,49
İhale İlan Giderleri Ödemeleri Emaneti	2.250,00
Sosyal Amaçlı Yardımlar Emaneti	290.462.268,56
Muhtelif Alacaklılar Emaneti	2.930.434,67
Arabuluculuk Giderleri Emaneti	254.066,03
Diğer Bütçe Emanetleri	191,94
TOPLAM	6.315.264.896,11

İBB iştiraki olan şirketlerin yüklenmiş olduğu ihalelere ilişkin henüz ödenmeyen hakediş tutarları “Belediye İştiraki Şirketler Emaneti” kaleminde gösterilmiştir.

3.2. Borçlanma, Borç Ödemeleri ve Mali Borçlar

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 01.01.2019 – 31.12.2019 dönemi iç ve dış borçlanmaları ile borç ödemeleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (EK: 13-13/1).

BORÇLANMA	TUTAR (TL)
İç Borçlanma (Net)	107.973.669,00
*Kullanım	3.031.572.075,00
*Ödeme	2.923.598.406,00
Dış Borçlanma (Net)	750.149.908,00
*Kullanım	2.302.251.005,00
*Ödeme	1.552.101.097,00
Kullanım Toplamı	5.333.823.080,00
Ödeme Toplamı	4.475.699.503,00
NET BORÇLANMA TOPLAMI	858.123.577,00

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 yılı için öngörülen gelir ve gider bütçesi arasındaki 3.200.000.000,00 TL’lik farkın iç ve dış borçlanma ile finanse edilmesi planlanmış olup net borçlanma toplamının 858.123.577,00 TL olarak gerçekleştiği incelenmiştir.

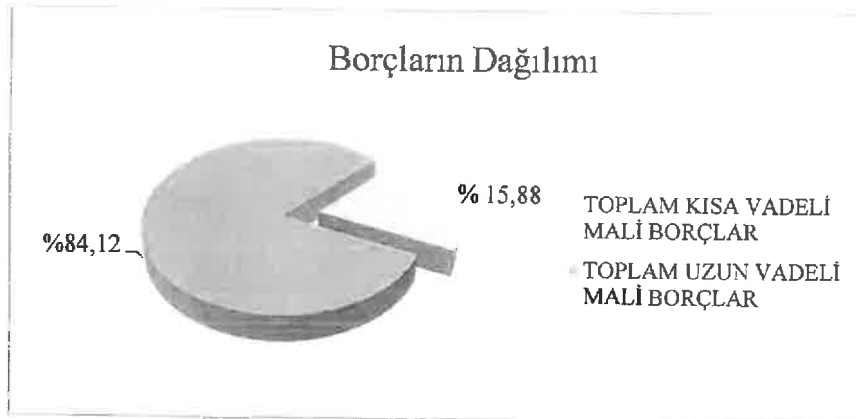
İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihli bilançosuna göre mali borçları ve bunların dağılımı şöyledir: (Rakamlar anapara itibarıyla) (EK:14)

BORCUN TÜRÜ	TUTAR (TL)
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)	1.929.674.078,28
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar (Kamu Idarelerine Mali Borçlar)	-
*Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	1.676.694.282,38
TOPLAM KISA VADELİ MALİ BORÇLAR	3.606.368.360,66
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)	3.626.619.929,72
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Kamu Idarelerine Mali Borçlar)	2.532.828.108,36
*Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar	1.342.119.879,20
*Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	11.599.180.423,84
TOPLAM UZUN VADELİ MALİ BORÇLAR	19.100.748.341,12
TOPLAM MALİ BORÇ	22.707.116.701,78

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla 3.606.368.360,66 TL kısa vadeli, 19.100.748.341,12 TL de uzun vadeli olmak üzere toplam 22.707.116.701,78 TL mali borcu bulunduğu, mali borçların % 15,88'i kısa vadeli, % 84,12'si uzun vadeli olduğu incelenmiştir.

31.12.2019 tarihi itibarıyla toplam mali borcun 9.431.241.995,56 TL'si iç borç, 13.275.874.706,22 TL'si de dış borçtan oluşmaktadır. Mali borçların % 41,53 'ü iç borç, % 58,47'si dış borçtur.

Toplam Mali Borç Tutarında 2019 yılında bir önceki yıla göre % 12,33 oranında artış gerçekleştiği incelenmiştir.

3.3. Borçlanabilme Kapasitesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 dönemi itibariyle Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla borçlanabileceği üst limit aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. 5393 sayılı Kanunun 68/d maddesinde “Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.” denilmektedir.

En Son Yıl(2018) Gerçekleşen Bütçe Geliri (TL)	2018 yılı Yeniden Değerleme Oranı	Yeniden Değerleme Oranıyla Artırılan Miktar (TL)	Toplam Gelir Matrahı (TL)	Borçlanabilme Üst Sınırı (TL)	31.12.2019 Tarihi İtibariyle Mevcut Borç Stoku (TL)	31.12.2019 Tarihi İtibariyle Mevcut Borçlanabilme Kapasitesi Tutarı
18.424 947 829,03	%23,73 ²	4 372 240.120,00	22 797 187 949,03	34 195 781 923,50	22 707 116 701,78	11 488 665 221,72

Yukarıdaki tabloda açıklanan hesaplama neticesinde İBB'nin 31.12.2019 tarihi itibariyle borçlanabileceği üst limitin 34.195.781.923,50 TL olduğu, mevcut borç stok tutarının 22.707.116.701,78 TL gerçekleşerek bu miktarın yasal sınırlar dâhilinde kaldığı incelenmiştir.

IV. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YAPILAN İHALELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhale, Doğrudan Temin ve İstisna Kapsamındaki Alımlar

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 yılı içerisinde gerçekleştirdiği ihalelere ilişkin özet tablo aşağıda yer almakta olup, tabloda görüldüğü üzere toplam ihale adedinin % 68,84'lük kısmı 4734 sayılı Kanunda temel usullerden biri olan “Açık İhale Usulü” ile (E-Beyan dâhil) gerçekleştirilirken, % 2,79'u “3. madde (İstisna Kapsamında)” gerçekleştirilmiştir. “Pazarlık Usulü” (21/b +21/f E-Beyan dâhil) ile yapılan ihalelerin payı % 28,38 oranındadır. (EK:15)

² 30.11.2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmi Gazete, 503 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU KAPSAMINDA YAPILAN İHALELER

İHALE USULÜ	ADEDİ	İHALE BEDELİ (TL)	TOPLAM İHALE TUTARI İÇİNDEKİ PAYI (%)	TOPLAM İHALE ADEDİ İÇİNDEKİ PAYI (%)
3.Madde (İstisna Kapsamında)	6	43.767.581,56	0,83	2,79
19. Mad. Açık İhale	137	4.743.168.514,52	90,28	63,72
19. Mad. Açık (E-Beyan)	11	7.783.089,39	0,15	5,12
21/B Pazarlık Usulü	14	448.284.406,40	8,52	6,51
21/F Pazarlık Usulü	46	10.415.654,96	0,20	21,40
21/F Pazarlık Usulü (E-Beyan)	1	195.000,00	0,01	0,47
TOPLAM	215	5.253.614.246,83	100,00	100,00

Kamu İhale Kanununun 21. maddesinin (b) bendine göre “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” halinde pazarlık usulü ile ihale yapılabileceği hükmü yer almaktadır. 21/b maddesine göre yapılan ihale adedinin, toplam ihale adedi içerisindeki payı 2019 yılında % 6,51 olup, bu oran 2018 yılında % 2,45 düzeyinde gerçekleşmiştir. 21/b maddesine göre yapılan ihale adedine ait oranının bir önceki yıla göre artış gösterdiği incelenmiştir.

Kamu İhale Kanununun 62/ı maddesinde; “Bu Kanunun 21/f (pazarlık usulü) ve 22/d (doğrudan temin) maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz” şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliğinin “4734 sayılı Kanunun 62. maddesinin (ı) bendinin uygulanmasına ilişkin açıklamalar” başlıklı 21. maddesinde; “21.1.1.2. Buna göre, 4734 sayılı Kanunun 62. maddesinin (ı) bendine göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21. maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22. maddesinin (d) bendi kapsamında

yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin % 10 unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.” şeklinde,

“ 21.8. Kanunun 21. maddesinin (f) bendi ile 22. maddesinin (d) bendinde yer alan parasal limitlerin toplamı dikkate alınırken mal ve hizmet alımları ile yapım işleri için ayrılan ödenek tutarları ayrı ayrı değerlendirilecektir.” şeklinde hükümler bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda İBB’nin 2019 yılında 21/f ve 22/d maddeleri kapsamındaki alımlar için bütçeye bu amaçla konulan tutarlar gösterilmiştir:

Harcama Türü / Bütçe Kodu	Açıklama	Toplam Bütçe(TL)
Mal Alımları	03.02 Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları	667.657.229,53
Mal Alımları	03.07 Menkul Mal, Gayri maddi Hak Alım, Bakım Onarım Giderleri	160.124.991,29
Mal Alımları	06.01 Mamul Mal Alımları	792.542.186,95
Mal Alımları Toplam Bütçe		1.620.324.407,77
Hizmet Alımları	03.05 Hizmet Alımları	5.956.803.646,20
Hizmet Alımları Toplam Bütçe		5.956.803.646,20
Yapım İşleri	03.08 Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri	444.000,00
Yapım İşleri	06.05 Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	6.347.593.176,78
Yapım İşleri	06.07 Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri	1.957.729.572,44
Yapım İşleri Toplam Bütçe		8.305.766.749,22

Sadece 21/f ve 22/d (temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç) maddeleri parasal limite dâhil olduğundan, % 10 sınırlaması kapsamında 21/f ve 22/d alımlarının yıllık toplamına bakılmakta olup, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 2019 yılında yapılan söz konusu harcamalarda, mezkûr yasal düzenleme ile getirilen sınıra uyulduğu incelenmiştir (EK:16).

Ödenek Türü	Bütçe (TL)	Bütçenin % 10'u (Limit)	2019 Yılı 22/d + 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutar Toplamı (TL)	Limiti Aşan Tutar (TL)
Mal Alım Ödeneği	1 620 324 407,77	162 032 440,78	13 284.503,11	-
Hizmet Alım Ödeneği	5.956.803 646,20	595 680 364,62	9 963 418,93	-
Yapım İşleri Ödeneği	8.305.766 749,22	830.576 674,92	51 920,00	-

4734 sayılı Kanunun 3. maddesinin (i) fıkrasına göre “21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon ve konservasyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımlarının” istisna kapsamında olduğu ve 4734 sayılı Kanun kapsamında olmadığı hüküm altına alınmıştır.

Aşağıdaki tabloda yer alan ihalelerin 2863 sayılı Kanun kapsamında yapıldığı incelenmiştir.

2863 SAYILI KANUN KAPSAMINDA YAPILAN İHALELER		
TÜRÜ	SAYISI	İHALE BEDELİ (TL)
23. Maddeye Göre İhale Bedeli Toplamı	6	43 767.581,56
TOPLAM	6	43.767.581,56

İBB'nin mal, hizmet ve yapım işleri ihaleleri iş ve işlemlerinin Satın alma Dairesi Başkanlığı bünyesinde bulunan İhale İşleri Müdürlüğü tarafından yürütüldüğü, ilgili harcama birimleri tarafından hazırlanan ihaleye ait işlemlerin İhale İşleri Müdürlüğüne gönderildiği, ihaleye ilişkin inisiyatif ve karara dönük yetkilerin harcama birimlerince kullanıldığı, ihalenin bürokratik ve idari sürecinin ise İhale İşleri Müdürlüğünde görevli personelce yürütüldüğü görülmüştür.

Uygulama sırasında aksaklık ve yanlışlıklara meydan verilmemesi için mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri ihaleleri iş ve işlemlerinin konunun uzmanları olmayan kişilerce yürütülmesinde yasal sorunlar çıkabileceği hususu göz önüne alınmalı, tüm ihale ve kiralama iş ve işlemlerinin yetişmiş ve mevzuata hâkim personel tarafından yürütülmesinin sağlanmasına devam edilmeli ve ilgili personele konusunda gerekli hizmet içi eğitimin verilmesinin devamı sağlanmalıdır.

4734 sayılı Kanunun “Temel İlkeler” başlıklı 5. maddesinde; “...Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez...” hükmü bulunduğundan, taviz verilmeksizin bu ilkeye uygun hareket edilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

İşlem dosyaları ile ilgili olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İhale İşlem Dosyası” başlıklı 7. maddesindeki “İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular

veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.” hükmü uyarınca işlem yapılması ve ihale işlem dosyalarına, işlemlere ilişkin belgelerin işlem tarihine göre sıralı bir şekilde yerleştirilmesi sağlanmalı ve 4734 sayılı Kanunun 7. maddesi gereği, ihalesi yapılacak işlerle ilgili bilgi ve belgelerin bir arada saklanması sağlamak üzere, her iş için hazırlanan ihale işlem dosyasında; ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgelerin bulunması gerektiğinden daha sonra oluşacak çeşitli ihtilafların çözümünde bu ihale dosyaları esas alınacak olması nedeniyle dosyaların daha muntazam ve eksiksiz muhafaza edilmesi sağlanmalıdır.

4.1.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Gerçekleştirilen İhale Doğrudan Temin ve İstisna Kapsamında Yapılan Alımların Değerlendirilmesi

İBB tarafından, 2019 yılında Kamu İhale Kanununa göre gerçekleştirilen ihaleler ile doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlara ait işlem dosyaları arasından Komisyonumuz marifetiyle yapılan inceleme neticesinde karşılaşılan hususlar, aşağıda belirtilmiştir:

1- Yağlı, Uzun Ömürlü, İçme Sütü Alınması İşinin İhale Yapılmaksızın 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3/a Maddesine Göre Gerçekleştirilmesi (İstanbul Halk Süt Projesi)

“İstanbul Halk Süt Projesi” kapsamında gerçekleştirilen Yağlı, Uzun Ömürlü, İçme Sütü alımı işi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3/a maddesi kapsamında değerlendirilmiş olup alım konusu ürünün **ihale yapılmaksızın** 8.835.000,00TL + KDV bedelle (2.325.000 adet 1’er lt’lik) S.S.Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifinden tedarik edildiği incelenmiştir.(EK:17-17/3)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun İstisnalar başlıklı 3. maddesinin (a) bendi; “Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları, (...) bu Kanuna tabi değildir.” hükmünü taşımaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 'İstisnalar' başlıklı 3/a maddesi kapsamında tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerin doğrudan üreticilerden veya ortaklıklarından ihalesiz olarak satın alınabilmesi için; alımı yapacak kuruluşun, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği söz konusu ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere kurulmuş olması veya bu ürünleri işleme, değerlendirme, iyileştirme veya satma işlemlerini yapmakla yasal olarak görevlendirilmiş olması gerekmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, kuruluş amacında veya mevzuatında süt işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak gibi bir görevi bulunmaması nedeniyle ihtiyaç sahibi ailelere dağıtmak üzere ihtiyaç duyulan sütün, temel ihale usulleri kullanılmaksızın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 3/a maddesi kapsamında satın alma yapması mümkün olmayıp, 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale yapılması zorunludur.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalardan anlaşılaçağı üzere; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 'Kapsam' başlıklı 2. maddesi gereğı; İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ilgili kanun hükümlerine tabi olmasına rağmen S.S.Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nden 01.10.2019 tarihli Mal Alımı Sözleşmesiyle yapılan 8.835.000,00TL + KDV tutarındaki (2.325.000 adet 1'er lt'lik) süt alımı, kanun hükmü yanlış yorumlanarak istisna kapsamında değerlendirilmiş ve bu alımlar mevzuata aykırı şekilde ihalesiz gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen alımın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 19.maddesi hükmü gereğı Açık İhale Usulü ile gerçekleştirilmiş olması halinde mevzuata uygun davranılmış olacağı gibi ülkemizdeki birçok süt üreticisinin de ihaleye katılması sağlanarak rekabet ortamı sağlanmış olabilirdi.

İhalesiz olarak yapılan alım sonucu 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap Verme" başlıklı 8.maddesinde; *"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."* hükmüne de aykırı hareket edilmiştir.

2- Araç Kiralama Birim Maliyetlerinde Bir Önceki Yıla Göre Yüksek Oranda Artışların Görülmesi

2019 yılı 12 aylık araç kiralama hizmeti için gerçekleştirilen 20.12.2018 tarih, 2018/586860 kayıt numaralı “Araç Kiralama Hizmet Alımı” ihalesi ile 2020 yılı 4 aylık için gerçekleştirilen 23.12.2019 tarih, 2019/688588 kayıt numaralı “Araç Kiralama Hizmet Alımı” ihalesi araç kiralama birim maliyetleri karşılaştırıldığında aynı nitelikteki araçların kira bedellerinde fahiş farklar olduğu tespit edilmiştir.(EK:18-18/3)

Tamamen aynı özellikteki araçlar için yapılan ihalelerdeki birim fiyat teklif cetvelleri karşılaştırıldığında, aşağıda belirtilen tabloda da görüleceği gibi her iki ihale arasında 1 yıllık zaman dilimi bulunmasına rağmen ekonomik verilerle izah edilemeyecek artış olduğu görülmüştür.

İş kaleminin Adı ve Kısa Açıklaması	BİRİM FİYAT		Fiyat Artış Oranı
	İKN 2018/586860	İKN 2019/688588	
5.GRUP:(ASGARİ 1968 CC DİZEL MOTORLU, 8+1 MİNİBÜS)	4.240,00 TL	8.240,00 TL	94,34%
6.GRUP:(ASGARİ 1990 CC DİZEL MOTORLU, 13+1 MİNİBÜS)	4.440,00 TL	8.840,00 TL	99,10%
8.GRUP:(ASGARİ 1990 CC DİZEL MOTORLU, 4*2 ÇİFT SIRA KABİNLİ KAMYONET)	3.440,00 TL	6.440,00 TL	87,21%
10.GRUP:(ASGARİ 1990 CC DİZEL MOTORLU, 4*4 ÇİFT SIRA KABİNLİ KAMYONET)	4.440,00 TL	7.840,00 TL	76,58%
11.GRUP:(ASGARİ 1968 CC DİZEL MOTORLU, ŞEHİRLERARASI CENAZE ARACI)	6.840,00 TL	9.340,00 TL	36,55%
12.GRUP:(ASGARİ 3500 CC DİZEL MOTORLU, 27 KİŞİLİK OTOBÜS)	9.740,00 TL	16.440,00 TL	68,79%
13.GRUP:(ASGARİ 4460 CC DİZEL MOTORLU, 31 KİŞİLİK OTOBÜS)	12.940,00 TL	18.440,00 TL	42,50%
15.GRUP:(46 KİŞİLİK OTOBÜS)	23.740,00 TL	33.940,00 TL	42,97%

3- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b Maddesinde Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Bu Kapsamda İhaleye Çıkılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21. maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde bazı hizmet alımı ihalelerinin, Açık İhale Usulü yerine idarenin uygun gördüğü firmaların davet edildiği “Pazarlık Usulü” ile yapıldığı tespit edilmiştir.(EK:19-19/1)

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun "Temel ilkeler" başlıklı 5. maddesinde;
“... Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde **açık ihale usulü** ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Kanun'un bu hükmüne göre, Açık İhale Usulü ile Belli İstekliler Arasında İhale Usulü temel ihale usullerinden olup, Pazarlık Usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun Pazarlık Usulü ile ihaleye çıkılabilmesinin şartlarını düzenleyen 21. maddesinin (b) bendi; “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.” şeklinde düzenlenmiş olup Pazarlık Usulü ile ihaleye çıkılabilmesine ilişkin özel haller bu bentte sayılmıştır.

Kanundan anlaşılacağı üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilir ihtiyaçlar, yapım tekniği açısından özellik arz etmeyen veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği bulunmayan işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) fıkrası kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır.

Bir durumun, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) bendi açısından, “idarece öngörülemeyen olay” içerisinde değerlendirilebilmesi için durumun idare tarafından “öngörülemez”, “olağan dışı” ve “idarenin iradesinden bağımsız” nitelikte olması gerekmektedir. Bunun yanında Pazarlık Usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için diğer şartların yanında ihalenin ivedi olarak yapılmasının da zorunlu olması gerekmektedir.

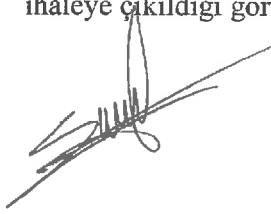
Bir işin acilen yapımına İdarece karar verildiği durumlarda Kanun'da belirtilen diğer şartlar mevcut değil ise, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması mümkün görülmemektedir.

Örnek:

Sıra No	İhale Usulü	İKN Numarası	İhale Tarihi	İşin Adı	İşin Süresi	Yüklenici	İhale Bedeli (TL)
1	21/b	2019/470493	01.10.2019	Mobil İletişim Hizmet Alım İşİ	02.10.2019 - 15.11.2019 (45 gün)	İşper İstanbul Personel Yönetim A.Ş.	3.772.405,00
2	21/b	2019/477883	02.10.2019	İstanbul Mezarlıklarında Cenaze Hizmetleri Alım İşİ	03.10.2019- 01.10.2019 (2 ay)	İşper İstanbul Personel Yönetim A.Ş.	18.103.053,65

2019/470493 İKN 'lıf ihalenin Pazarlık Usulü ile yapılmasının gerekçesi; “...Aşırı düşük sorgulaması yapılması aşamasında geçecek zaman göz önüne alındığında, ön görülemeyen bir durumun ortaya çıkmış olması nedeniyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 19.maddesi Açık İhale Usulüne göre gerçekleştirilmesi; yine 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 13.maddesindeki ilan süreleri dikkate alındığında mümkün olmadığından “Çağrı Merkezi İşletim Hizmet Alım İşİ” 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 21.maddesinin ‘b’ benine göre ihalesi yapılması zarureti hâsıl olduğu...” şeklinde belirtilmiştir. Hâlbuki bir ihalede aşırı düşük sorgulaması yapıp yapılmayacağının ihaleden önce bilinmesi imkânsızdır. Kaldı ki Kanun’un 21/b maddesine göre Pazarlık Usulü yöntemiyle gerçekleştirilen ihalelerde de Kanun’un öngördüğü şartların varlığı halinde yine aşırı düşük teklif sorgulaması yapılması gerekecektir. Bu nedenle hukuka uygun olmayan gerekçeler yazılarak açık ihale yönteminin terk edildiği ve “Pazarlık Usulü” ile ihaleye çıkıldığı görülmektedir.

2019/477883 İKN’li ihalenin pazarlık usulü ile yapılmasının gerekçesi; “...Gerek ihalenin yapıldıktan sonraki ihale süreleri gerekse yapılan ve yapılabilecek olan itirazların neticesinde, başlaması gereken ihalenin iş başı tarihinin belirsizliğinden dolayı İstanbul Geneli Mezarlıklarımızda Cenaze Hizmetleri yerine getirilemeyeceğinden cenazelerin gömülememesi gibi telafisi mümkün olmayan bir durum ortaya çıkacaktır...” şeklinde belirtilmiştir. Hâlbuki bir ihale daha yapılmadan o ihalenin sonucuna itiraz edilip edilmeyeceğinin önceden bilinmesi mümkün değildir. Bunun yanı sıra Kanun’un 21/b maddesine göre Pazarlık Usulü yöntemiyle gerçekleştirilen ihalelerin sonucuna da ihaleye katılan firmaların itiraz hakları bulunmaktadır. Bu nedenle gerçekçi ve hukuki olmayan gerekçeler yazılarak açık ihale yönteminin terk edildiği ve “Pazarlık Usulü” ihale yöntemiyle ihaleye çıkıldığı görülmektedir.

Sonuç itibariyle, hizmet alımı ihalelerinin, ilan yapılmadan idarenin tercih ettiği firmalarla Pazarlık Usulü ile yapılması yerine tüm isteklilerin teklif verebildiği Açık İhale Usulü ile yapılması gerekmektedir. Kaynakların verimli kullanılması ve kamu yararının korunmasını sağlamak amacıyla gerekli şartlar oluşmadan ihalelerin istisnai bir usul olan pazarlık usulüyle yapılmaması, tüm isteklilerin teklif verebildiği açık ihale usulü ile yapılması için gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerekir.

4- Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Kapsamında Gerçekleştirilen Bazı Harcama Kalemlerinin İsrafa Neden Olması

a) İstanbul Büyükşehir Belediyesi mevcut yönetiminin, Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Kapsamında yaptığı yemek harcamaları, yılın ilk 6 ayı ile kıyaslandığında, belediye kaynaklarının tasarruf anlayışından uzak ve özensiz kullanıldığını ortaya koyan bir tablo ile karşılaşmaktadır. İlgili müdürlüklerden temin edilen verilere göre İBB başkanlık makamı tarafından ağırlanan misafirler için yapılan yemek harcamaları tutarı 2019 yılının ilk 6 ayında 567.965,57 TL iken, 2019 yılı Haziran ayından sonra % 68,46 oranında artış göstererek 956.815,01 TL olarak gerçekleşmiştir ve bu durum Kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır.(EK:20-20/10)

Bu kapsamda yapılan uygulamalara örnek vermek gerekirse;

a-1) 29.08.2019 tarihinde “Büyükşehir Belediye Başkanları Çalıştayı” kapsamında gerçekleştirilen organizasyon için Belediye Bütçesinden 319.780,00 TL ödeme yapıldığı görülmüştür. 11 ilin Büyükşehir Belediye Başkanının katılımıyla gerçekleşen ve başkanların beraberindekilerle birlikte toplam 50 kişilik bir organizasyon için **kişi başı 6.395,60 TL** gibi bir bedel Belediyeye fatura edilmiştir. (EK:21-21/1)

a-2) 25.09.2019 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanını ziyaret etmek amacıyla 25 kişiden oluşan ABD merkezli finans kuruluşları yöneticileri için toplam 28.211,65 TL yemek giderinin İBB’ ye fatura edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu faturaya göre **1 kişilik yemek bedelinin 1.128,46 TL olduğu** görülmüştür. Dosyada bu organizasyonun amacı ve neticeleriyle ilgili bir bilgi de bulunmamaktadır. (EK:22-22/1)

b) Yine İBB başkanlık makamının Temsil Ağırılama ve Tören Giderleri Kapsamında yaptığı hediyelik eşya harcamalarının, yılın ilk 6 ayı ile kıyaslandığında **%544 gibi yüksek bir artış kaydettiği** tespit edilmiştir. İlgili müdürlükler tarafından temin edilen verilere göre, 2019 yılı Haziran ayı dahil 6 aylık dönem için hediyelik eşya harcaması tutarı 164.821,50 TL, Haziran ayından sonraki 6 aylık dönem için hediyelik eşya harcaması tutarı 1.061.783,75 TL'dir. Yapılan bu harcamanın tasarruf tedbirleri ve kamu kaynaklarının özenli ve verimli kullanılması anlayışından uzak olduğu açıktır. Yapılan harcamalara örnek vermek gerekirse; (EK:20-20/10)

✓ 26.12.2019 tarihinde "2020 Yılı Yılbaşı Hediyesi Olarak Çeşitli Ürün Alınması" İşi için belediye bütçesinden **622.796,50 TL** ödeme yapıldığı görülmüştür. Hediyelerin; 6'lı Altın Çağ Türk Kahve Fincanı, Rotam İstanbul 2'li Türk Kahve Fincanı, Panoramik İstanbul 2'li Türk Kahve Fincanı, Hilmi Şahenk Fotoğrafları İle Bir Zamanlar İstanbul Kitabı vb. ürünlerden oluştuğu görülmektedir. (EK:23-23/1)

c) 17 Ağustos Tarihinde meydana gelen Sel Felaketinde Hasar Gören Yerler İçin Durum Değerlendirmesi Yapmak Üzere Yemekli Toplantı Yapılmıştır. Kanaat Lokantası (Üsküdar) yemek bedeli 4.787,00 TL'dir. Harcama talimatında kişi sayısı belirtilmemiştir. Dosya kapsamında, yemek sırasında yapılan değerlendirme ve tespitlere ilişkin hiçbir bilgi yer almamaktadır. Yine toplantıya katılan esnaf sayısı belirtilmemiştir. (EK:24-24/1)

d) 29.08.2019 tarihinde 10.11 gr 1 adet Burma bilezik, 45 adet tam altın, 30 adet yarım altın, 55 adet çeyrek altın, olmak üzere toplam 131 adet altın alınmıştır. Bunlar için 5.181,88 TL'si ziynet altın işçilik bedeli olmak üzere toplam 143.800,00 TL ödenmiştir. İBB Başkanı sıfatıyla katılmış olunan nişan, düğün, nikâh ve sünnet gibi etkinliklerde takıldığı ifade edilen altınların İBB'ce belirlenen hangi standartlara uygun olduğu anlaşılmadığı gibi ayrımın neye göre yapıldığı belli değildir. (EK:25-25/1)

e) 03.12.2019 tarihinde 320 kişilik, 21.237,12 TL tutarında yemek bedeli faturası düzenlenmiştir. Yemek faturası düzenleyen firmanın adresi Çekmeköy ilçesindedir. Harcama Talimatında, Başkanlık Makamına gelen Sanatçı, Eğitim Kurumları Yöneticileri ve Basın Mensupları Yemek İkramı Verilmesi şeklinde açıklama bulunmaktadır. İBB başkanlık makamının Fatih ilçesinde dolayısıyla Avrupa yakasında bulunması nedeniyle daha yakın bir tedarikçiden bu hizmetin sağlanmasının kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik kullanımı gerekliliğine daha uygun olacağı değerlendirilmiştir. (EK:26-26/1)

f) 08 Ekim 2019 tarihinde Diplomatik ve Konsüler Misyon Temsilcileri ile Sait Halimpaşa Yalısında 77.189,70 TL tutarında, 180 kişilik yemekli organizasyon gerçekleştirilmiştir. Yapılan hizmet sözleşmesinde teklif edilen fiyatlar şöyledir: (EK:27-27/13)

Sözleşmenin 3,1. maddesine göre;

Katılımcı Kişi Sayısı : 110 misafir + 70 koruma = 180 kişi
Kişi Başı Ücret (Misafir) : Kişi başı 430 TL+ %18 KDV
Kişi Başı Ücret (Koruma) : Kişi Başı 150 TL+ %18 KDV'dir

Sözleşmenin 7.maddesinde de "Davet sahibi tarafından getirilecek olan içecekler için şişe başı 50 TL+KDV buşon ücreti alınacaktır. Davet Sahibi tarafından getirilecek olan tüm içkiler TAPDK bandrollü olmalıdır" denilmektedir.

Kısaca fiyatlandırılan 3 unsur vardır: Yemek ücreti (Misafir), Yemek Ücreti (Koruma) ve Davet sahibi yani İBB tarafından getirilecek olan içecekler için şişe başı 50 TL+KDV buşon ücreti.

Organizasyona ait olan faturanın açıklaması şu şekildedir;

Sıra	Ürün Kodu	Ürün Adı	Açıklama	Miktar	Birim Fiyat	İskonto Oran	Kdv Oran	Kdv Tutarı	Tutar
1	600-01	BANKET YEMEK GELİRLERİ		110 adet	353,73 TL	% 0	% 18	7.003,85 TL	38.910,30 TL
2	600-02	BANKET İÇECEK GELİRLERİ		110 adet	76,27 TL	% 0	% 18	1.510,15 TL	8.389,70 TL
3	600-01	BANKET YEMEK GELİRLERİ		100 adet	150,00 TL	% 0	% 18	2.700,00 TL	15.000,00 TL
4	600-09	DİĞER SATIŞ GELİRLERİ		1 adet	3.115,00 TL	% 0	% 18	560,70 YL	3.115,00 TL

Faturanın 1., 2. ve 3. sırasındaki kalemler, davete katılan misafirler ve korumalar için ödenen yemek bedellerini göstermektedir. Ancak, 4.sırasındaki kalem, sözleşmenin 7.maddesine göre davet sahibi yani İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından içki

getirildiği ve bu içkiler için 3.115,00 TL tutarında buşon ücreti ödendiği anlaşılmaktadır. Zira yukarıda da açıklandığı üzere sözleşmede fiyatlandırılan başka bir unsur yoktur. 3.115,00 TL'lik harcamanın sebebi hakkında net bir yanıt alınamamıştır.

Ara Toplam	65.415,00 TL
Toplam İskonto	0,00 TL
Hesaplanan KDV (%18)	11.774,70 TL
Genel Toplam	77.189,70 TL
Ödenecek Tutar	77.189,70 TL

Tasarruf Tedbirleri Konulu Genelge'nin "Temsil, Tören, Ağır lama ve Tanıtım Giderleri" başlıklı kısmında aynen;

"Uluslararası toplantılar ile milli bayramlar hariç, açılış, konferans, seminer, yıldönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl, yemek ve benzeri davetler düzenlenmeyecek, hediye ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacaktır.

Yılbaşı ve bayram dönemlerinde kamu görevlileri tarafından gönderilecek tebrik, telgraf ve benzeri posta hizmetlerine ilişkin kâğıt, baskı, posta ve benzeri giderler hiçbir şekilde kurum ve kuruluş bütçesinden ödenmeyecek, mevzuat gerekleri dışında, kurum ve kuruluşların tasarrufları altında bulunan kaynaklardan plaket, hatıra, hediye, eşantıyon türü işler yaptırılmayacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar gereği yapılan veya kurum faaliyetleri ile doğrudan ilgili olan tanıtım giderleri hariç olmak üzere basın ve yayın organlarına ilan-reklam verilmeyecektir." denmektedir. Bu nedenle yapılan bu harcamaların ilgili Genelgeye de aykırı olduğu açıktır.

5- Tasarruf ve Şeffaflık Anlayışına Uygun Olmayan Alımlar Yapılması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Üst Yöneticiler" başlıklı 11/2.maddesi; "Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar " hükmünü taşımaktadır.

Yapılan alımlarda tasarruf anlayışına uygun hareket edilmediği tespit edilmiştir. Buna örnek olarak;

a) Özel kalem araçları için 10 Kalem Araç İçi Buzdolabı Ve Malzeme Alımı:

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22/d maddesi kapsamında ihale yapılmaksızın Doğrudan Temin yöntemiyle 48.369,00 TL+KDV bedelle gerçekleştirilen “10 Kalem Araç İçi Buzdolabı Ve Malzeme Alımı” dosyasında Özel Kalem Müdürlüğünde kullanılmak üzere 2 adet Araç İçi Buzdolabı alımı yapıldığı incelenmiştir. Araç içi buzdolabının hizmet ile bir ilgisinin olmadığı, kamu kaynağı ile konfor sağlama amaçlı hareket edildiği açıktır. (EK:28-28/1)

b) Danışman için 2 Adet İpad Tablet Ve Malzemeleri Alımı:

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22/d maddesi kapsamında ihale yapılmaksızın Doğrudan Temin yöntemiyle 25.528,00 TL+ KDV bedelle gerçekleştirilen “2 Adet İpad Tablet ve Malzemeleri Alımı” dosyası incelendiğinde, Başkan Danışmanı Ertan YILDIZ ’ın makamında kullanılmak üzere 2 adet İpad tablet alındığı incelenmiştir. Bu alımda da tasarruf anlayışıyla hareket edilmediği değerlendirilmiştir.(EK:29-29/2)

6- Sayın Belediye Başkanının “Bizim dönemimizde ihaleler canlı yayınlanacak” beyanına rağmen, temel ihale usulü olan “Açık İhale Usulü” hukuka uygun olmayan gerekçelerle terk edilerek, bunun yerine idarenin uygun gördüğü firmaların davet edildiği rekabete kapalı olan “Pazarlık Usulü” tercih edilmiş ve bu ihaleler yayınlanmamıştır.

7- Eşik Değerin Altında Kalmak Amacıyla İşin Parçalara Ayrılması

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 5. maddesi; “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.” Şeklinde düzenlenmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliğinin 4.3.3. maddesi; “İdarelerin bu bent kapsamında gerçekleştirecekleri ve yıllık planlama yapılabilen (yıl boyunca alınması gereken) mal ve hizmet alımlarına ilişkin değerlendirme, bu mal ve hizmetlerin yıllık toplam yaklaşık maliyeti dikkate alınarak yapılacak ve bu çerçevede söz konusu alımların anılan bent kapsamında yapılıp yapılmayacağına karar verilecektir. Dolayısıyla planlanabilen yıllık ihtiyaçların bu bent kapsamında gerçekleştirmek amacıyla bölünmesi Kanuna açık aykırılık oluşturacaktır.” hükmünü, 4.3.4. maddesi “Yaklaşık maliyeti 4734 sayılı Kanunun 3. maddesinin (g) bendindeki parasal limitin altında olduğu için anılan Kanuna tabi olmadan yapılan bir mal ve hizmet temininde sözleşme bedeli bu limiti aşarsa işlem iptal edilecek ve yaklaşık maliyet yeniden değerlendirilerek bu değerlendirme sonucunda hesaplanan yeni yaklaşık maliyet tutarına göre istisna kapsamında veya anılan Kanun kapsamında işlem yapılacaktır. Yeniden hesaplanan yaklaşık maliyete göre tekrar istisna kapsamında işlem yapılmış ve yine sözleşme bedeli Kanunun 3. maddesinin (g) bendindeki parasal limiti aşmışsa işlem tekrar iptal edilecektir.” hükmünü taşımaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kültürel Etkinlikler Müdürlüğü tarafından 2019/570284 İhale kayıt numaralı “İstanbul Büyükşehir Belediyesince Gerçekleştirilecek Muhtelif Organizasyonlar İle Tanıtım-Duyuru Çalışmaları ve Baskılı İşlerin Hizmet Alımı İşi” ihalesi 16.12.2019 tarihinde gerçekleştirilmiş olup ihale Kültür A.Ş uhdesinde kalmıştır. Kültür A.Ş ise alt yüklenicilere yaptırmak istediği işlerin tümünü 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İstisnalar” başlıklı 3/g maddesi hükmünden istifade ederek, kendi belirlediği firmaları davet etmek suretiyle bu firmalarla sözleşme imzalamıştır. Örneğin, alt yüklenicilerden olan Genç Popülist Medya Planlama Organizasyon Tic. Ltd. Şti. firmasıyla 3/g parasal limitine takılmamak maksadıyla **1 gün aralıklarla bedeli 10.152.500,00 TL ve 10.675.000,00 TL olan sözleşmeler imzalamıştır. (EK:30-30/6)**

İstisnai alım yöntemlerinden faydalanabilmek için gerekli diğer koşullar sağlandıktan sonra yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli 13.857.591,00 TL’ ye kadar olan mal ve hizmet alımları Kamu İhale Kanununun 3/g maddesi kapsamında gerçekleştirilebilecektir.

İşin, Genç Popülist Medya Planlama Organizasyon Tic. Ltd. Şti. firmasına verilebilmesi için parçalara bölünmüş olduğu açık ihale usulü ile yaptırılması gereken işin ihale makamının belirlediği firma davet edilerek yaptırıldığı anlaşılmıştır.

Yapılan işlemde 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunun 5. maddesindeki temel ilkelere ve Kamu İhale Genel Tebliği’nin 4.3.3. ve 4.3.4. maddesi hükümlerine aykırı davranılmıştır.

8- İhalelerin Hazırlanmasında veya Değerlendirilmesinde Yeterli Özenin Gösterilmediği, İptal Edilen İhalelerin Pazarlık Usulü ile Yapıldığı, Açık İhalede Daha Uygun Teklif Veren Firmalar Pazarlık Usulü ile Yapılan İhalelere Davet Edilmeyerek Kamu Zararına Meydan Verildiği

“Beyaz Masa Gezi Organizasyonu” hizmet alımı işi İBB Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından 18.12.2019 tarih 2019/580053 ihale kayıt numarası ile açık ihale usulü ile gerçekleştirilmiştir. Aynı hizmet alımı yaklaşık maliyeti oluşturan iş kalemleri güncellenerek ve ilk ihale henüz iptal edilmeden bu kez 30.12.2019 tarihinde 2019/715285 ihale kayıt numarasıyla 21/b maddesine göre pazarlık usulü ile gerçekleştirilmiştir. Sonrasında ilk ihale “yaklaşık maliyeti oluşturan iş kalemlerinde %20’yi aşan ciddi değişiklikler” gerekçe gösterilerek 07.02.2020 tarihinde iptal edilmiştir. İlk İhaleye katılan Beltur A.Ş’ nin teklifi 55.292.270,00 TL+KDV iken Danış + Dunaysır + Berat İş Ortaklığı’nın teklifi 47.891.022,00 TL + KDV’ dir. Ancak 30.12.2019 tarihinde Pazarlık Usulü ile yapılan ihaleye Danış + Dunaysır + Berat İş Ortaklığı veya bu ortaklığı oluşturan firmalardan herhangi birine davet mektubu gönderilmemiş ve ihale Beltur A.Ş üzerinde kalmıştır. Beltur A.Ş’ nin 30.12.2019 tarihinde gerçekleştirilen ihalede yer alan iş kalemlerine verdiği fiyat teklifleri ile bu ihaleye davet edilmeyen Danış + Dunaysır + Berat İş Ortaklığı’nın 18.12.2019 tarihinde gerçekleştirilen ihalede verdiği fiyat teklifleri karşılaştırıldığında kamu aleyhine belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Aynı iş kalemlerine, Beltur A.Ş’ nin 30.12.2019 tarihli 21-b ihalesinde 3.674.352,00 TL+KDV teklif verirken, bu ihaleye davet edilmeyen Danış + Dunaysır + Berat İş Ortaklığı iptal edilen 18.12.2019 tarihli Açık ihalede 3.298.451,00 TL+KDV teklifte bulunmuştur. Söz konusu Açık İhalenin iptali ve Pazarlık Usulü yapılan ihaleye belirtilen iş ortaklığı/firmaların davet edilmemesi nedeniyle 12 gün sonra davet usulü yapılan ihalede **375.901,00 TL+KDV** kamu zararına sebebiyet verilmiştir.(EK:31-31/5)

		İşçi Sayısı (1 Ay)	BİRİM FİYAT		TOPLAM		Fark
			BELTUR	DANIŞ+ DUNAYSIR+ BERAT İş Ortaklığı	BELTUR	DANIŞ+DUNAYSIR + BERAT İş Ortaklığı	
Koordinatör (Brüt Asgari Ücretin %190 Fazlası)		15	10.670,00	12.386,00	160.050,00	185.790,00	25.740,00
Organizasyon Görevlisi 1 (Brüt Asgari Ücretin %125 Fazlası)		75	8.480,00	9.844,00	636.000,00	738.300,00	102.300,00
Organizasyon Görevlisi 2 (Engelli (Brüt Asgari Ücretin %125 Fazlası)		3	7.915,00	9.189,00	23.745,00	27.567,00	3.822,00
Kokartlı Rehber (Brüt Asgari Ücretin %200 Fazlası)		3	11.000,00	12.776,00	33.000,00	38.328,00	5.328,00

	Birim						
Koordinatör Fazla Mesai (Saat)	Saat	300	63,00	74,00	18 900,00	22.200,00	3 300,00
Organizasyon Görevlisi 1 (Fazla Mesai)	Saat	500	49,00	57,00	24.500,00	28.500,00	4.000,00
Kokartlı Rehber Fazla Mesai	Saat	20	65,00	78,00	1.300,00	1.560,00	260,00
Koordinatör Resmi Tatil	Gün	5	316,00	378,00	1.580,00	1.890,00	310,00
Organizasyon Görevlisi 1 (Resmi Tatil)	Gün	20	245,00	292,00	4.900,00	5.840,00	940,00
Kokartlı Rehber Resmi Tatil	Gün	1	327,00	390,00	327,00	390,00	63,00
Yemek Hizmeti 1	Kişi	15000	54,00	12,00	810.000,00	180.000,00	-630.000,00
Yemek Hizmeti 2	Kişi	5000	150,00	27,00	750.000,00	135.000,00	-615.000,00
Yemek Hizmeti 3 Kahvaltı	Kişi	1000	44,00	19,00	44.000,00	19.000,00	-25.000,00
Araç Temini 1 Otobüs	Sefer	450	1.800,00	3.250,00	810.000,00	1.462.500,00	652.500,00
Araç Temini 2 Engelli Rampalı	Sefer	20	1.650,00	3.250,00	33.000,00	65.000,00	32.000,00
Araç Temini 3 Binek Araç	Adet*Ay	5	5.350,00	7.920,00	26.750,00	39.600,00	12.850,00
Araç Temini 4 27'lik Otobüs	Sefer	10	1.250,00	1.566,00	12.500,00	15.660,00	3.160,00
Araç Temini 5 Minibüs	Adet*Ay	1	8.000,00	13.926,00	8.000,00	13.926,00	5.926,00
Boğaz Gezisi	Sefer	1	13.800,00	20.400,00	13.800,00	20.400,00	6.600,00
Akvaryum Giriş Bileti	Adet	1000	42,00	102,00	42.000,00	102.000,00	60.000,00
İstanbul Giriş Bileti	Adet	1000	85,00	105,00	85.000,00	105.000,00	20.000,00
İkramlık Malzeme Temini	Adet	15000	9,00	6,00	135.000,00	90.000,00	-45.000,00
				TOPLAM	3.674.352,00	3.298.451,00	-375.901,00

9- Gerçekleştirilen İhalelerde İhale Komisyonu Tarafından Çelişkili Kararlar Alınması

2019/447134 İKN 2019-2020 yılları arası 36 aylık nitelikli zabıta destek hizmet alımı işi ihalesi, 8 isteklinin evrakları eksik olduğu, 1 isteklinin ise teklifinin yaklaşık maliyete çok yakın olduğu gerekçesiyle ihale komisyonu tarafından iptal edilmiştir. Aynı kapsamlı 2019/593224 İKN'li zabıta hizmetlerinde kullanılmak üzere şoförsüz 155 adet araç kiralama hizmet alımı ihalesinde ise teklif yaklaşık maliyete yakın olmasına rağmen bu ihale iptal edilmemiştir. İlk ihale için teklifin yaklaşık maliyete yakın olduğu gerekçesiyle iptal kararı alan komisyon, ikinci defa yapılan ihalenin teklifinin de yaklaşık maliyete yakın olmasına rağmen ihaleyi yapmıştır. (EK:32-32/2)

10- İhalelerde Rekabeti Engelleyici Hususların Bulunması

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun Temel İlkeler başlıklı 5. maddesinde; “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.” dendiğinden, yapılacak ihalelerde rekabetin sağlanması unutulmamalıdır.

Bu kapsamda;

a) Avrupa Yakası Yol Bakım ve Onarım Müdürlüğü tarafından 17.12.2019 tarihinde gerçekleştirilen 2019/525803 ihale kayıt numaralı “İstanbul Geneli Yolların Asfalt kaplaması Yapılması” işinde yeterlilik kriteri olarak istenen şehrin iki yakasında ikişer adet toplam 4 adet asfalt plentinin isteklinin kendi malı ve sabit kurulu şartları nedeniyle ihaleye katılımın ve rekabetin büyük ölçüde kısıtlandığı ve itirazın şikâyet başvurusu üzerine Kamu İhale Kurumu’nun 15.01.2020 tarih ve 2020/UY.I-108 sayılı kararına istinaden de ihalenin iptal edildiği görülmüştür. Kamu hizmetlerinin aksamaması için ihale şartnamelerinde rekabeti kısıtlayıcı hükümlere yer verilmemesi ve şartname hazırlık aşamasında dikkatli davranılması önem arz etmektedir. (EK:33-33/3)

b) Mezarlıklar Destek Hizmetleri Müdürlüğü tarafından, 21.01.2019 tarihinde açık ihale yöntemiyle yapılan 2018/661307 İhale Kayıt Numaralı İstanbul Geneli Mezarlıkların Parselasyonu, Rehabilitasyonu, Lahit ve Mezar Üst Yapısı Yapım İşİ’ne ait İdari Şartnamenin 7.5.1. maddesine “...İstekli tarafından teklif edilen bedelin %75’inden az olmamak üzere, ihale konusu iş veya benzer işlere ait ek sözleşmeye ilişkin iş deneyimini gösteren belgelerin sunulması gerekir...” şartı konulmuştur. (EK:34-34/6)

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin “İş deneyimini gösteren belgeler” başlıklı 39/5-(a) maddesinde; “Kanunun 19. maddesi ile 21 i. maddesinin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ve yaklaşık maliyeti eşik değerin; İki katına kadar olan ihalelerde, teklif edilen bedelin % 50’sinden az ve % 100’ünden fazla... olmamak üzere idarece belirlenecek tutardan az olmaması yeterlik kriteri olarak aranır.” denmektedir.

Yukarıda bahsedilen hususlara mevzuat çerçevesinde kalarak hassasiyet gösterilmesi tavsiyeye değer görülmüştür.

4.2. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu Kapsamında Yapılan İhaleler

İBB tarafından, 2019 yılında, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yapılan ihalelerin; bu Kanunun 36. ve 45. maddeleri ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa istinaden çıkarılan Fonlar İhale Yönetmeliği'nin 38. Maddeleri kapsamında gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

Satış, intifa hakkı tesisi, kiraya verilmesi, işletmeye verilmesi şeklinde toplam 31 adet ihale yapıldığı incelenmiştir. (EK:35-35/5)

4.3. Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilen Alımlar

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22. Maddesinin (d) bendinde, Büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2019 yılı için 90.358,00 TL'yi aşmayan³ ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımların, ihale komisyonu kurma ve yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edileceği hüküm altına alınmıştır.

İBB tarafından 2019 yılında toplam 11.346.078,41 TL tutarında doğrudan temin yöntemiyle alım yapıldığı incelenmiştir. (EK:16)

Açık ihale usulü ile temin edilebilecek ihtiyacın doğrudan temin için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle doğrudan teminle satın alınması, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil edeceğinden, sorumluluk doğurabilecek bu hususa dikkat edilmelidir.

Doğrudan temin bir ihale yöntemi olmayıp, ihale yapmakla elde edilecek kamusal avantajların, bu yöntemle yapılacak alımlarda sağlanamayacağı ve bu yüzden kamu zararına neden olunabileceği de göz önünde bulundurularak, kurumlar ihtiyaçlarını tüm verileri kullanarak iyi tespit etmeli, bu ihtiyaçlar toplu olarak ihalelerle karşılanmalı, 4734 sayılı Kanunda belirtilen neden ve şekiller dışında ve zorunlu kalmadıkça doğrudan temin usulüne başvurulmamalı, aksi durumun mali ve cezai sorumluluk doğuracağı unutulmamalıdır.

³ 25.01.2019 tarihli ve 30666 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2019/1 no'lu Kamu İhale Tebliği.

4.4. İBB İştiraklerinin Sermaye Durumları ve Yüklendikleri İhaleler

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İştirakler Koordinasyon Müdürlüğünden temin edilen bilgiler çerçevesinde, sermayesinde % 50 ve üzeri pay sahibi olduğu 17 adet, % 50'den az pay sahibi olduğu 11 adet olmak üzere toplam 28 adet şirkette ortaklığı bulunmaktadır. İBB'nin pay sahibi olmayıp iştiraklerinin pay sahibi olduğu 12 adet şirket bulunduğu incelenmiştir. (EK:36 – 36/4)

İBB tarafından 2019 yılında 4734 sayılı Kanuna göre gerçekleştirilen 215 adet ihalenin % 15,35'ine tekabül eden 2.638.199.112,00 TL tutarındaki 33 adet ihalenin İstanbul Büyükşehir Belediyesi iştirakleri tarafından yüklenildiği incelenmiştir. (EK:37)

İştiraklerin yüklendikleri ihale tutarları aşağıda yer almaktadır:

İŞTİRAK ADI	İBB' DEN ALDIĞI İHALE SAYISI	İHALE TUTARI (TL)
BELTUR A.Ş.	2	8.182.356,00
BİMTAŞ A.Ş.	4	48.685.479,00
İSBAK A.Ş.	6	62.655.194,00
İSFALT A.Ş.	1	222.878.743,00
İSPER A.Ş.	4	144.503.150,00
İSTAÇ A.Ş.	2	987.629.026,00
İSTON A.Ş.	2	152.654.572,00
İSYÖN A.Ş.	6	44.140.596,00
KÜLTÜR A.Ş.	3	593.494.728,00
ŞEHİR HATLARI A.Ş.	2	373.088.348,00
UGETAM A.Ş.	1	286.920,00
TOPLAM	33	2.638.199.112,00

V. BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BAĞLI KURULUŞLAR, İŞTİRAKLER VE İLÇE BELEDİYELERİ İLE BORÇ / ALACAK DURUMU

5.1. Bağlı Kuruluşlarla Olan Borçlar ve Alacaklar

5.1.1. İETT ile Olan Borçlar ve Alacaklar

İETT ile aşağıdaki şartlarda mutabakat sağlandığı incelenmiştir.⁴

1- İBB kayıtlarına göre, 31.12.2019 tarihi itibarıyla, İETT'nin İBB' ye 720.945.455,60 TL borcu bulunmaktadır. (EK:38-38/1)

2- İETT kayıtlarına göre, 31.12.2019 tarihi itibarıyla, İETT'nin İBB' ye 725.942.644,95 TL borcu bulunmaktadır. (EK:39)

✓ Aradaki 4.997.189,35 TL tutarındaki fark; KIPTAŞ ile SPOR A.Ş.'ye ait toplam 4.997.189,35 TL'lik mahsup işlemlerinin İETT tarafından 2020 yılında yapılacağından kaynaklanmaktadır.

5.1.2. İSKİ ile Olan Borçlar ve Alacaklar

İBB ve İSKİ arasında hesap mutabakatının sağlandığı incelenmiştir.⁵

1- İBB kayıtlarına göre, 31.12.2019 tarihi itibarıyla, İBB'nin İSKİ'ye 3.438.403.360,42 TL borcu bulunmaktadır. (EK:40 – 40/1)

2- İSKİ kayıtlarına göre, 31.12.2019 tarihi itibarıyla İBB'nin İSKİ'ye 3.438.403.360,42 TL borcu bulunmaktadır. (EK:41)

5.2. İştiraklere Olan Borçlar ve Alacaklar

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla, ilgili müdürlükten temin edilen veriler kapsamında iştiraklere toplam 3.607.802.214,00 TL borcu ve iştiraklerden toplam 173.870.041,00 TL alacağı bulunmakta olup, toplam borç ve alacak tutarları ayrıca aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. (EK:42)

⁴ ±1 TL fark bulunabilir.

⁵ ±1 TL fark bulunabilir.

ŞİRKET	İBB' NİN BORCU (TL)	İBB' NİN ALACAĞI (TL)	İBB' NİN BORCU (KALAN TL)	İBB' NİN ALACAĞI (KALAN TL)
AĞAÇ A.Ş.	263.117 132,00	-	263 117 132,00	-
BELBİM A.Ş.	334 060,00	-	334.060,00	-
BELTUR A.Ş.	25.156 784,00	2.350 186,00	22 806.598,00	-
BİMTAŞ A.Ş.	104 941 051,00	-	104 941.051,00	-
B.YÖNETİM A.Ş.	10 662.272,00	-	10.662 272,00	-
İGDAŞ A.Ş.	2.084.854 639,00	-	2 084 854.639,00	-
İSBAK A.Ş.	87 710 652,00	-	87.710 652,00	-
İSFALT A.Ş.	12 993 003,00	-	12 993.003,00	-
İSPARK A.Ş.	38 175 916,00	58.198.151,00	-	20.022 235,00
İSTAÇ A.Ş.	248 164 732,00	-	248.164 732,00	-
İ. ENERJİ A.Ş.	60.289.804,00	-	60 289.804,00	-
İ. HALK EKMEK A.Ş.	-	264.335,00	-	264.335,00
İ. OTOBÜS A.Ş.	36.832 611,00	-	36 832 611,00	-
İ. ŞEHİR HATLARI A.Ş.	56 919 791,00	-	56 919.791,00	-
METRO İSTANBUL A.Ş.	32 203 420,00	69.699 292,00	-	37.495 872,00
İSTTELKOM A.Ş.	34 173 704,00	-	34.173 704,00	-
İSTON A.Ş.	118 335 440,00	-	118.335 440,00	-
KİPTAŞ A.Ş.	55 921 633,00	-	55.921 633,00	-
MEDYA A.Ş.	1 141 923,00	12 856.477,00	-	11.714 554,00
KÜLTÜR A.Ş.	9 222 530,00	22 896.386,00	-	13 673 856,00
İSPER A.Ş.	216 754 436,00	-	216 754 436,00	-
SPOR İSTANBUL A.Ş.	76.497 186,00	7 438,00	76 489.748,00	-
İSYÖN A.Ş.	2 421.855,00	7 597.776,00	-	5 175 921,00
İSTGÜVEN A.Ş.	30 977 641,00	-	30 977 641,00	-
TOPLAM	3.607.802.215,00	173.870.041,00	3.522.278.947,00	88.346.773,00

İBB'nin alacakları İBB borçlarından düşüldüğünde, İBB'nin iştiraklere 3.522.278.947,00 TL borcu, iştiraklerden ise 88.346.773,00 TL alacağı olduğu incelenmiştir.

5.3. İlçe Belediyelerine Olan Borçlar ve Alacaklar

İlçe belediyelerinin İBB' ye olan borçları için 5393 sayılı Kanunun geçici 5. maddesi kapsamında yapılan uzlaşmaya ilişkin tahsilâtların özet tablosu ektedir. (EK:43)

Ekli tablo incelendiğinde, ilçe belediyelerinin uzlaşma kapsamındaki borç toplamı 521.540.320,22 TL olup, bunun 230.277.680,10 TL tutarı kesinti, 132.061.266,89 TL tutarı da ödemeler yoluyla olmak üzere toplam 362.338.946,99 TL tahsil edilmiştir. Uzlaşma kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ilçe belediyelerinden halen 159.201.373,23 TL alacağı bulunduğu incelenmiştir.

Ayrıca, ilçe belediyelerinden 33.390.892,61 TL Çevre Temizlik Vergisi Payı, 7.056.512,90 TL Yol Harcamalarına Katılma Payı, 154.244.452,91 TL Otopark Borçları ve 11.955.212,99 TL diğer kalemlerden olmak üzere, uzlaşma haricinde toplam 206.647.071,41 TL daha alacağı bulunmaktadır. (EK:44)

Sonuç olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ilçe belediyelerinden uzlaşma kapsamında 153.951.462,80 TL ve uzlaşma haricinde 206.647.071,41 TL olmak üzere toplam 360.598.534,21 TL alacağı bulunmaktadır.

VI. ALTINCI BÖLÜM

6. BAĞLI KURULUŞLARDA YAPILAN DENETİM

6.1. İSTANBUL ELEKTRİK TRAMVAY TÜNEL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (İETT)

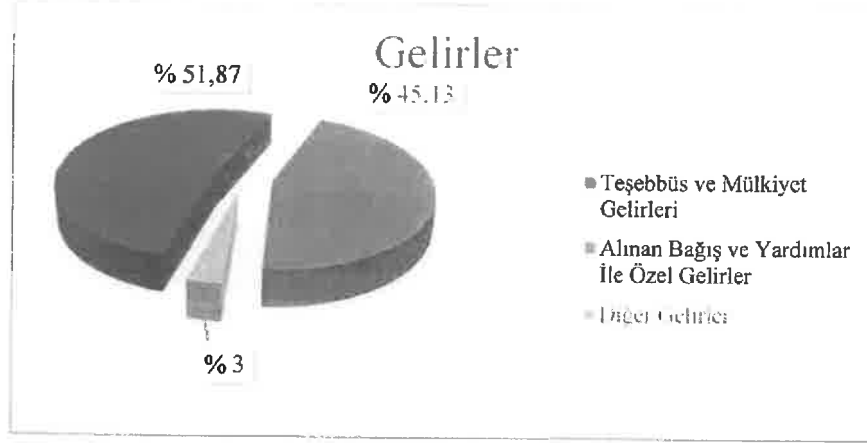
İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan İETT Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılındaki gelir ve giderleri aşağıda gösterilmiştir.

6.1.1. Gelirler

İETT'nin 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre öngörülen ve gerçekleşen bütçe gelirlerinin, kalemleri itibarıyla dağılımı aşağıdaki gibidir. (EK:45)

GELİRLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelir İçerisindeki Payı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.550.370.000,00	1.331.568.589,89	85,89	51,87
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	300.000.000,00	1.158.399.999,99	386,13	45,13
Diğer Gelirler	49.530.000,00	77.088.391,13	155,64	3,00
Sermaye Gelirleri	300.100.000,00	-	-	-
TOPLAM	2.200.000.000,00	2.567.056.981,01	116,68	100

İETT'nin 2019 mali yılında gerçekleşen bütçe gelirlerinin, toplam gelirler içerisindeki payları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

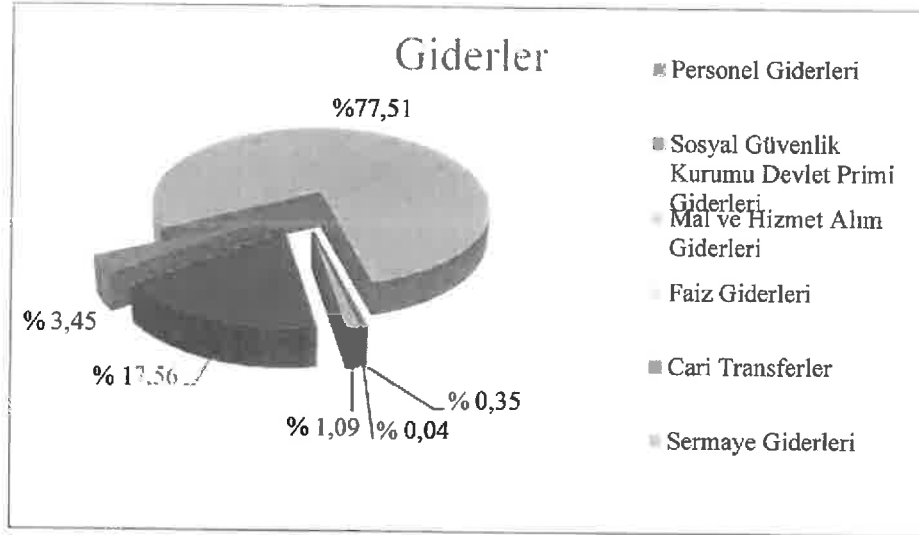
“Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler” kaleminin tamamı, “Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar” alt kaleminden oluşmaktadır. “Diğer İdarelerden Alınan Bağış ve Yardımlar” kalemi, 2019 yılı bütçesinde 300.000.000,00 TL öngörülmüş olup 1.158.399.999,99 TL olarak gerçekleştiği incelenmiştir.

6.1.2. Giderler

İETT'nin 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre hedeflenen ve gerçekleşen bütçe giderlerinin harcama kalemleri itibarıyla dağılımı ve toplam giderler içindeki payları aşağıdaki gibidir. (EK:46)

GİDERLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gider İçerisindeki Payı (%)
Personel Giderleri	388 941 000,00	379.428 718,83	97,55	17,56
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	76 932 000,00	74 603 999,41	96,97	3,45
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1 813.732.000,00	1.674.796 726,25	92,34	77,51
Faiz Giderleri	2.000.000,00	818.456,64	40,92	0,04
Carı Transferler	5 780.000,00	7 530.357,94	130,28	0,35
Sermaye Giderleri	33.615.000,00	23 530.771,57	70,00	1,09
Borç Verme	2 000.000,00	-	-	-
Yedek Ödenekler	177.000.000,00	-	-	-
TOPLAM	2.500.000.000,00	2.160.709.030,64	86,43	100

Aşağıda yer alan grafikte görüleceği üzere, toplam bütçe içindeki en büyük pay %77,51 ile “mal ve hizmet alım giderleri”ne aittir. Bunu % 17,56 ile personel giderleri izlemektedir.

Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin alt kalemleri Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları, Yolluklar, Görev Giderleri, Hizmet Alımları, Temsil ve Tanıtma Giderleri, Menkul Mal Gayri maddi Hak Alım Bakım ve Onarım Giderleri, Gayrimenkul Mal Bakım ve Onarım Giderleri ile Tedavi ve Cenaze Giderleri olduğu incelenmiştir.

6.1.3. Yapılan İhaleler

İETT Genel Müdürlüğünün 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre 2019 yılında gerçekleştirdiği ihalelerin türleri itibarıyla dağılımını gösterir tablo aşağıda gösterilmiştir. (EK:47)

4734 SAYILI KANUNA GÖRE YAPILAN İHALELER			
TÜRÜ	SAYISI	TOPLAM TUTARI (KDV HARİC) (TL)	GENEL TOPLAM İÇİNDEKİ PAYI (%)
MAL ALIMLARI	18	336.086.230,63	27,19
HİZMET ALIMLARI	46	897 953 470,10	72,63
YAPIM İŞLERİ	2	2 231 988,07	0,18
DANIŞMANLIK HİZMETİ	-	-	-
TOPLAM	66	1.236.271.688,80	100

Bu bilgilere göre; İETT tarafından 2019 yılında 66 adet ihale yapıldığı, bu ihalelerin toplam tutarının 1.236.271.688,80 TL olduğu incelenmiştir. 2018 yılına göre ihale tutarında % 33,20 oranında artış gerçekleştiği incelenmiştir.

6.1.3.1. İETT tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre Gerçekleştirilen İhaleler ile Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Değerlendirilmesi

İETT tarafından, 2019 yılında Kamu İhale Kanununa göre gerçekleştirilen ihaleler ile doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlara ait işlem dosyaları arasından Komisyonumuz marifetiyle yapılan inceleme neticesinde karşılaşılan hususlar, aşağıda belirtilmiştir.

a) İETT Genel Müdürlüğü Tarafından Aynı İhale Konusu İçinde Yer Alabilecek Bazı Hizmet Alımlarının, Kısımlara Bölünerek, Doğrudan Temin Yoluyla Yapılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun “Temel İlkeler” başlıklı 5. maddesinde: “Eşik değerlerin altında kalmak amacı ile mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez” denilmek sureti ile ihale konusu olacak bir işin kısımlara bölünerek istisnai ve ihalesiz bir yöntem olan doğrudan temin usulüyle alınmasının mümkün olmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22. maddesinin (d) bendi için 2019 yılında öngörülen 90.358,00 TL’lik parasal limitin⁶ üzerinde olması nedeniyle kanunda öngörülen ihale usulleriyle yapılması gereken bazı hizmet alımlarının, ihale yapılmaksızın, kısımlara bölünerek doğrudan temin yoluyla yapıldığı incelenmiştir.

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, 2019 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan bazı mal ve hizmet alımları, belirlenen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmüş ve ihalesiz olarak yapılmıştır. (EK:48-48/18)

⁶ 25.01.2019 tarihli ve 30666 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2019/1 no’lu Kamu İhale Tebliği.

Örnek-1:

Sıra No	Sözleşme Tarihi	İşin Adı	İşin Süresi	Yüklenici	Tutarı
1	22.08.2019	175 adet Hizmet Aracı Kiralanması İşİ	01.09.2019/ 15.09.2019 (15 gün)	Topçuoğlu Otomotiv İnş. San. Ve Tic. A.Ş.	90.000,00 TL
2	16.09.2019	68 adet Hizmet Aracı Kiralanması İşİ	16.09.2019/ 30.09.2019 (15 gün)	Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş.	89.769,98 TL
3	17.09.2019	9 adet Hizmet Aracı Kiralanması İşİ	17.09.2019/ 30.09.2019 (15 gün)	Topçuoğlu Otomotiv İnş. San. ve Tic. A.Ş.	14.670,00 TL
TOPLAM TUTAR					194.439,98 TL

Örnek-2:

Sıra No	Sözleşme Tarihi	İşin Adı	İşin Süresi	Yüklenici	Tutarı
1	31.07.2019	400 adet Masa Üstü Bilgisayar Kiralama Hizmeti	3 ay	CK Bilgi İşlem Teknolojileri Paz. Ltd.ti	83.000,00 TL
2	05.12.2019	400 adet Masa Üstü Bilgisayar Kiralama Hizmeti	3 ay	CK Bilgi İşlem Teknolojileri Paz. Ltd. Şti	86.000,00 TL
TOPLAM TUTAR					169.000,00 TL

Doğrudan temin bir alım yöntemidir, ancak Kanunun 4. maddesindeki “ihale” tanımına uygun katılıma ve rekabete açık bir ihale usulü değildir. Bu nedenle idareler bu yola ancak istisnai durumlarda başvurmalı, mümkün olduğu ölçüde kanundaki ihale usulleri uygulanmalıdır. Bu hükümlere rağmen, İETT Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen hizmet alımlarının, kısımlara bölünerek, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22/d maddesi uyarınca doğrudan temin usulü ile alındığı görülmektedir.

Ayrıca; Yukarıda belirtilen doğrudan temin usulü ile yapılan 22.08.2019 Sözleşme Tarihli, 175 adet Hizmet Aracı Kiralanması işi dosyasında yer alan teknik şartnameye göre; (EK:48-48/12)

1.grup binek araçlarda olması istenen özelliklerden bazıları şunlardır:

- Araçta karartılmış arka ve yan camlar olacak
- Araçta deri koltuk olacak
- Araçta deri direksiyon simidi, deri vites topu olacak
- Araçta sunroof olacak

2.grup binek araçlarda olması istenen özelliklerden bazıları şunlardır:

- Araçta deri direksiyon simidi, deri vites topu olacak

Araç kiralamalarında lüks seçenekler tercih edilerek kiralama yapılmakta iken bu ihaleden birkaç gün sonra Eylül ayında Yenikapı’da israf gerekçesiyle hizmet araçları sergilenmiştir.

b) Açık İhale Usulü Yerine, Kanunda Belirtilen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması

İETT tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21. maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde, bazı hizmet alımı ihalelerinin pazarlık usulü ile yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5. maddesinde;
“... Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde **açık ihale usulü** ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Kanun'un bu hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usullerinden olup, Pazarlık Usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesinin şartlarını düzenleyen 21. maddesinin (b) bendinde; “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” denilmek suretiyle, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesine ilişkin özel haller sayılmıştır.

Kanundan anlaşılabileceği üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilir ihtiyaçlar, yapım tekniği açısından özellik arz etmeyen veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği bulunmayan işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) fıkrası kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır.

Bir durumun, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (b) bendi açısından, “idarece öngörülemeyen olay” içerisinde değerlendirilebilmesi için; durumun idare tarafından “öngörülemez”, “olağan dışı” ve “idarenin iradesinden bağımsız” nitelikte olması gerekmektedir. Bunun yanında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için diğer şartların yanında ihalenin ivedi olarak yapılmasının da zorunlu olması gerekmektedir.

Bir işin acilen yapımına İdarece karar verildiği durumlarda Kanunda belirtilen diğer şartlar mevcut değil ise, Pazarlık Usulü ile ihaleye çıkılması mümkün görülmemektedir.

İETT tarafından 2019 yılı içerisinde 140 Adet Araç Kiralama İşi ihalesi gerçekleştirilmiş olup bu ihaleler gerekli şartlar oluşmadan ve geçerli bir gerekçe gösterilmeksizin anılan Kanunun 21. maddesinin (b) bendi kapsamında Pazarlık Usulü ile ihale edilmiştir. (EK:49-49/7)

Örnek:

Sıra No	İhale Usulü	İKN Numarası	İhale Tarihi	İşin Adı	İşin Süresi	Yüklenici	İhale Bedeli (TL)
1	21/b	2019/469992	26.09.2019	140 Adet Hizmet Aracı Kiralanması	03.10.2019-02.01.2020 (3 ay)	Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş	1.152.810,00
2	21/b	2019/708035	27.12.2019	140 Adet Hizmet Aracı Kiralanması	06.01.2020-31.01.2020 (28 gün)	Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş	358.593,00

2019/469992 İKN'li ihalenin pazarlık usulü ile yapılmasının gerekçesi; "İdaremiz tarafından kesintisiz hizmetin sağlanabilmesi için 140 adet hizmet aracının kiralanmasına ihtiyaç duyulmaktadır." şeklinde,

2019/708035 İKN'li ihalenin pazarlık usulü ile yapılmasının gerekçesi ise; "Hizmet aracı kiralaması için 3 yıllık açık ihalemiz 03.01.2020 tarihinde yapılacaktır. Söz konusu ihalenin itiraz süreleri gibi bekleme süresi bulunduğundan 2020 yılı Ocak ayı için idaremizde kesintisiz hizmetin devamlılığının sağlanması gerekmektedir. Bu gereklilikten dolayı 28 gün süre ile 140 adet hizmet aracı kiralanması işine ihtiyaç duyulmaktadır." şeklinde açıklanmıştır. Hâlbuki bir ihalenin sonucuna itiraz edilip edilmeyeceğini önceden bilmek zaten imkânsızdır. Bunun yanında 21/b ile yapılan ihalelerde de yasal itiraz süreci bulunmaktadır. Kanuna uygun olmayan gerekçeler belirtilerek açık ihale yöntemi terk edilmiş, idarenin istediği firmaların davet edildiği rekabete kapalı "Pazarlık Usulü" ile işin yapılması sağlanmıştır.

İşin temel ihale usulleri tercih edilerek ihale edilmemesi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21. maddesinin (b) bendine göre gerekli şartlar oluşmadığı halde istisnai bir ihale usulü olan pazarlık usulü tercih edilerek ihale edilmesi anılan madde hükümleri yanında Kanunun 5. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan ihale ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Kaynakların verimli kullanılması ve kamu yararının korunmasını sağlamak amacıyla gerekli şartlar oluşmadan ihalelerin istisnai bir usul olan Pazarlık Usulüne göre ihale edilmemesi, İhtiyaçların karşılanmasında Kamu İhale Kanununun temel ihale usullerinden olan açık ihale usulünün tercih edilmesi hususunda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

6.1.4. Bütçe Emanetleri ve Mali Borçlar

İETT'nin 2019 mali yılı içerisinde ödeme emri belgesine bağlandığı halde, çeşitli sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği “Bütçe Emanetleri Hesabı”nda kayıtlı 987.284.189,73 TL bulunduğu incelenmiştir.

Ayrıca, 62.751.572,18 TL “Emanetler” ve 5.632.237,51 TL “Alınan Depozito ve Teminatlar” olmak üzere toplam 68.335.724,23 TL “Emanet Yabancı Kaynak” bulunmaktadır.

İETT'nin 31.12.2019 tarihi itibarıyla mali borçları ve bunların dağılımı ise şöyledir:
(EK:50)

BORCUN TÜRÜ	TUTAR (TL)	ORAN (%)
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	112.015.436,14	15,43
*Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	-	-
TOPLAM KISA VADELİ MALİ BORÇLAR	112.015.436,14	15,43
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	613.927.208,81	84,56
*Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	-	-
TOPLAM UZUN VADELİ MALİ BORÇLAR	613.927.208,81	84,56
TOPLAM MALİ BORÇ	725.942.644,95	100,00

İETT'nin 2019 yılı sonu itibarıyla toplam 725.942.644,95 TL mali borcu bulunmaktadır. Mali borçların tamamı İstanbul Büyükşehir Belediyesinedir. (EK: 51) Mali borçların % 15,43'ü kısa vadeli, % 84,56'sı uzun vadelidir.

6.1.5. Personel Yapısı

İETT Genel Müdürlüğünün memur, işçi ve sözleşmeli personel kadrolarında 2.125'i işçi, 657'si memur, 60'ı sözleşmeli personel olmak üzere, 31.12.2019 tarihi itibarıyla toplam 2.842 kişi çalışmaktadır (EK:52).

İETT Genel Müdürlüğü, Mahalli İdareler Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin Norm Kadro Standartları Cetvelinde E-9 sınıfındadır. E-9 sınıfında azami 10.081 personelin çalışması uygun görülmüştür.

Personel giderleri toplamının bütçe gelirleri toplamına oranını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

2019 Yılı Toplam Personel Harcaması (TL)	Son Yıl (2018) Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Oranı (%)	Düzeltilmiş Toplam (TL)	Toplam Gelir Matrahı	Personel Harcamalarının Düzeltilmiş Tutara Oranı
379 428 718,83	1 719 519 349,52	23,73	408 041.941,64	2 127 561 291,16	% 17,83

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere, 2019 mali yılı gider bütçesinin 01 Kodlu “Personel Giderleri” toplamı tutarı olan 379.428.718,83 TL’nin en son yıl bütçe gelirleri toplamı olan 1.719.519.349,52 TL’nin, yeniden değerlendirme katsayısı % 23,73⁷ oranı ile düzeltilmesi neticesindeki tutar olan 2.127.561.291,16 TL’ye oranı % 17,83 olup, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinin 8. fıkrası “belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu (% 30) aşamaz” hükmüne uygun olduğu incelenmiştir.

6.2. İSTANBUL SU VE KANALİZASYON İDARESİ (İSKİ)

İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı diğer kuruluş olan İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılındaki gelir ve giderleri aşağıda gösterilmiştir.

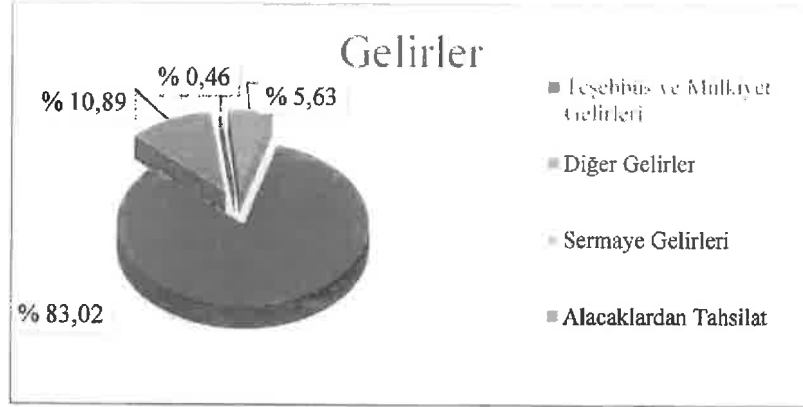
6.2.1. Gelirler

İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre öngörülen ve gerçekleşen bütçe gelirlerinin, gelir kalemleri itibarıyla dağılımı aşağıdaki gibidir.(EK:53)

GELİRLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelirler İçerisindeki Payı (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	7 041 555 000,00	5 123 225.160,00	72,76	83,02
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	2 150 000,00	-	-	-
Diğer Gelirler	806 170.000,00	672.351 525,00	83,40	10,89
Sermaye Gelirleri	4 000.000,00	28.160.750,00	704,02	0,46
Alacaklardan Tahsilât	369 500.000,00	347 658 308,00	94,09	5,63
TOPLAM	8.223.375.000,00	6.171.395.743,00	75,05	83,02

⁷ 30.11.2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmi Gazete, 503 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.

İSKİ'nin 2019 mali yılında gerçekleşen bütçe gelirlerinin, toplam gelirler içerisindeki payları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

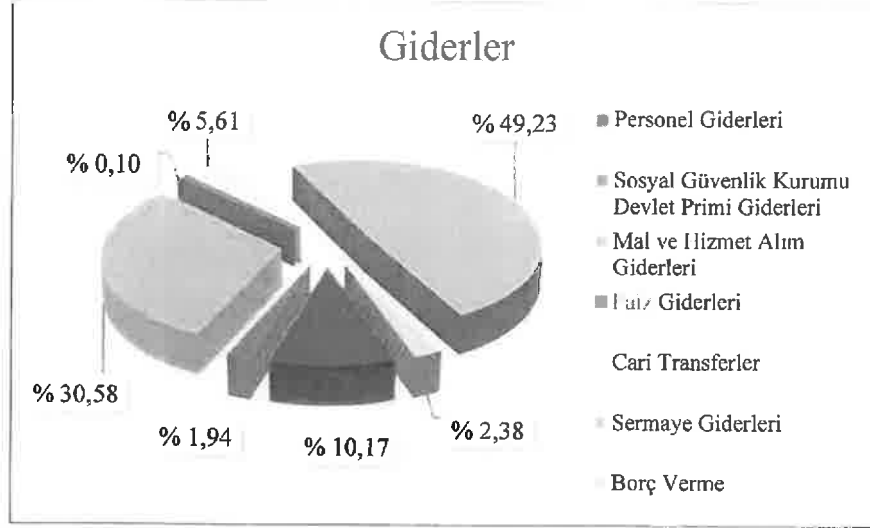

6.2.2. Giderler

İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılında ekonomik sınıflandırmaya göre hedeflenen ve gerçekleşen bütçe giderlerinin harcama kalemleri itibarıyla dağılımı ve toplam giderler içindeki payları aşağıdaki gibidir. (EK:53)

GİDERLER	Bütçe (TL)	Gerçekleşme (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gider İçerisindeki Payı (%)
Personel Giderleri	806.299.250,00	720.332.223,00	89,34	10,17
Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Giderleri	167.220.000,00	137.806.690,00	82,41	1,94
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	2.432.583.000,00	2.166.859.973,00	89,08	30,58
Faiz Giderleri	25.100.000,00	6.848.207,00	27,28	0,10
Cari Transferler	522.510.000,00	397.492.739,00	76,07	5,61
Sermaye Giderleri	3.954.281.000,00	3.488.335.645,00	88,22	49,23
Sermaye Transferleri	5.000.000,00	-	-	-
Borç Verme	500.000.000,00	168.624.855,00	33,72	2,38
Yedek Ödenekler	88.508.750,00	-	-	-
TOPLAM	8.501.502.000,00	7.086.300.332,00	83,35	100,00

Ayrıca, İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılında gerçekleşen bütçe giderlerinin, toplam giderler içindeki payları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

6.2.3. Yapılan İhaleler

İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre gerçekleştirdiği ihalelerin, türleri itibarıyla özet bilgileri aşağıdaki gibidir: (E.K:54-54/2)

4734 SAYILI KANUNA GÖRE YAPILAN İHALENİN			
TÜRÜ	SAYISI	TOPLAM TUTARI (KDV HARIÇ) (TL)	TUTAR BAZINDA GENEL TOPLAM İÇİNDEKİ PAYI (%)
MAL ALIMLARI	109	1.393.630.199,82	53,18
HİZMET ALIMLARI	59	670.925.130,29	25,60
YAPIM İŞLERİ	5	556.107.430,79	21,22
TOPLAM	173	2.620.662.760,90	100

Bu bilgilere göre; İSKİ tarafından 2019 yılında 173 ihale yapıldığı, yapılan ihalelerin toplam tutarının 2.620.662.760,90 TL olduğu, yapılan ihaleler içerisinde mal alımları 1.393.630.199,82 TL ile % 53,18 oranına; hizmet alımları 670.925.130,29 TL ile % 25,60 oranına; yapım işleri 556.107.430,79 TL ile % 21,22 oranına sahip olduğu incelenmiştir.

6.2.3.1. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre Gerçekleştirilen İhaleler ile Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılan Alımların Değerlendirilmesi

İSKİ tarafından, 2019 yılında Kamu İhale Kanunu'na göre gerçekleştirilen ihaleler ile doğrudan temin yöntemiyle yapılan alımlara ait işlem dosyaları arasından Komisyonumuz marifetiyle yapılan inceleme neticesinde karşılaşılan hususlar, aşağıda belirtilmiştir.

a) Kamu Kaynaklarının Etkili, Verimli Ve Ekonomik Kullanılması İlkesiyle Bağdaşmayan Harcamalar Yapılması

Buna örnek olarak; İSKİ Genel Müdürlüğü Tarafından İhalesiz Olarak Cep Telefonu Alınması gösterilebilir. İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından ihale yapılmaksızın 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında doğrudan temin usulüyle 87.965,00 TL+KDV bedelle “*Muhtelif Özelliklerde Cep Telefonu Alımı*” yapılmıştır. Alım gerekçesi “*Genel Müdürlük ve Daire Başkanlık Makamlarında kullanılmak üzere çeşitli özellikteki akıllı cep telefon alım işini ihtiva etmektedir.*” şeklinde açıklanan dosya kapsamında toplam 87.965,00 TL+KDV=103.798,70 TL bedelle 10 adet cep telefonu alımı yapılmıştır. Bu cep telefonlarının hangi kamu hizmeti gereği alındığı belli olmadığı gibi, kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması ilkesine uygun olmadığı, İBB yönetiminin tasarruf söylemiyle de çeliştiği açıktır. (EK55-55/1)

b) İSKİ Genel Müdürlüğü Tarafından Gerçekleştirilen Mal ve Hizmet Alımlarında Genel İhale Usulü Olan Açık İhale Usulü Yerine İhale Makamının Tercih Ettiği Firmaların Davet Edilmesi, Pazarlık Usulünün Yaygın Bir Şekilde Kullanılması, Kamu İhale Kanununun Temel İlkelerine Yeterli Özenin Gösterilmemesi

İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 yılında gerçekleştirdiği hizmet alımlarında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Pazarlık Usulü” nün yaygın bir şekilde kullanıldığı, sürekli olarak belirli firmaların davet edilerek ihalenin gerçekleştirildiği incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Pazarlık Usulü” başlıklı 21. maddesinin (b) bendine göre; *Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması hallerinde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir.*

Pazarlık usulü, Kanunda sayılan özel haller için düzenlenmiştir. Pazarlık usulü ile yapılan alımların genel bir uygulama haline getirilmesi (sıklıkla kullanılması) Kanunun amacı dışındadır. Pazarlık usulünün genel bir usul olarak ve sıklıkla kullanılması, Kamu İhale Kanununun temel ilkelerine aykırıdır.

Şöyle ki; pazarlık usulü ile yapılan ihaleler çoğunlukla idarece belirlenen en az 3 istekli davet edilerek ihale sonuçlandırılmaktadır. Bu usulde en az 3 isteklinin davet edilmesi yeterli olup, bu isteklilerden sadece birinin geçerli teklif vermesi halinde bu istekli ile sözleşme imzalanmaktadır. Dolayısıyla, pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde tam rekabet şartlarının sağlanmasından ve kaynakların verimli kullanılmasından söz edilemez.

Örnek: 2019 Yılında Pazarlık Usulü İle Yapılan Bazı Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Liste
(EK:56-56/12)

Sıra No	İhale Usulü	İKN Numarası	İhale Tarihi	İşin Adı	İşin Süresi	Yüklenici	İhale Bedeli (TL)
1	21/b	2019/474804	30.09.2019	Arnavutköy, Gaziosmanpaşa ve Sultangazi Şube Müdürlükleri Mesuliyet Alanındaki Atıksu Altyapı Sistemlerinin Görüntülenmesi ve Temizlenmesi işi	10.10.2019 - 10.01.2020	ERDEMLER TAAHHÜT İNŞAAT ALTYAPI VE TURİZM TİCARET LTD.ŞTİ.	1.763.990,00
2	21/b	2019/479669	30.09.2019	Küçükçekmece, Başakşehir ve Bakırköy Şube Müdürlükleri Mesuliyet Alanındaki Atıksu Altyapı Sistemlerinin Görüntülenmesi ve Temizlenmesi işi	16.10.2019 - 30.12.2019	ERDEMLER TAAHHÜT İNŞAAT ALTYAPI VE TURİZM TİCARET LTD.ŞTİ.	1.352.535,00
3	21/b	2019/446414	20.09.2019	Mayi Klor Temini	02.10.2019 - 30.12.2019	KORUMA KLOR ALKALİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	2.099.270,00
4	21/b	2019/446313	20.09.2019	Demir (III) Klorür Temini	02.10.2019 - 30.12.2019	KORUMA KLOR ALKALİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	6.300.000,00
5	21/b	2019/389905	19.08.2019	Avrupa Bölgesi Atıksu Arıtma Tesislerinin İşletilmesi	01.09.2019 - 31.12.2019	KUZU TOPLU KONUT İNŞAAT A.Ş.	51.530.201,14
6	21/b	2019/723321	30.12.2019	Avrupa bölgesi Atıksu Arıtma Tesisleri İşletilmesi	01.01.2020 - 10.01.2020	KUZU TOPLU KONUT İNŞAAT A.Ş.	3.464.217,45

İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından pazarlık usulüne sıklıkla başvurulması ve devamlı olarak aynı firmaların davet edilmesi, Kanunda belirtilen saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkelerine aykırılık teşkil ettiği, bu nedenle ihalelerde, temel ihale usullerine gerekli özenin gösterilmesi, kamu menfaatine uygun olacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki İSKİ Genel Müdürlüğünün temel görevleri arasında⁸ sayılan bu hizmetlerin, 4734 sayılı Kanununun 21. maddesinin (b) bendindeki “idare tarafından önceden öngörülemez olaylar”, “öngörülemez”, “olağan dışı”, “anormal” ve

⁸ İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdareci Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Görev ve Yetkiler” Başlıklı 2.Maddesi

“idarenin iradesinden bağımsız” olarak nitelendirilemeyeceği de açıktır. İhtiyaçların karşılanmasında Kamu İhale Kanununun temel ihale usullerinden olan Açık ihale usulünün tercih edilmesi hususunda gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir.

c) Aynı İhale İçinde Yer Alabilecek Mal Alımlarının, Kısımlara Bölünerek, Doğrudan Temin Yoluyla Satın Alınması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel İlkeler” başlıklı 5. maddesinde: “**Eşik değerlerin altında kalmak amacı ile mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez**” denilmek sureti ile normalde ihale konusu olacak bir işin kısımlara bölünerek istisnai bir yöntemle alınmasının mümkün olmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda görüleceği üzere, İSKİ tarafından 2019 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan bazı mal alımları, belirlenen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmüş ve böylece, işin bedelinin (KDV hariç) 90.358,00 TL’lik parasal limitin⁹ altında kalması sağlanarak, mal alımları ihalesiz olarak yapılmıştır. (EK:57-57/4)

Örnek:

Sıra No	Usulü	Satın alma Tarihi	İşin Adı	Yüklenici	Tutarı
1	22/d	09.12.2019	Hırdavat Malzeme Temini	BURÇ MAKİNA TİCARET LTD. ŞTİ.	61.137,00
2	22/d	20.12.2019	Hırdavat Malzemesi Alımı	BURÇ MAKİNA TİCARET LTD. ŞTİ.	78.500,00
TOPLAM TUTAR					139.637,00
1	22/d	03.12.2019	Casio Marka El Terminalleri İçin Batarya Alımı	DUAL BİLGİ SİSTEMLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	88.935,00
2	22/d	10.12.2019	İntermec Marka El Terminalleri İçin Batarya Alımı	DUAL BİLGİ SİSTEMLERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	87.600,00
TOPLAM TUTAR					176.535,00
1	22/d	08.11.2019	Antifriz, Madeni Yağ ve Adblue Alımı İşi.	GALATA PETROL OTOMOTİV İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	77.482,80
2	22/d	11.11.2019	Muhtelif Ölçülerde Akü, Motor Yağı Ve Antifriz Temini.	GALATA PETROL OTOMOTİV İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	84.048,00
TOPLAM TUTAR					161.530,80
1	22/d	10.12.2019	Muhtelif Kırtasiye Alımı	GARANTİ OFİS MALZEMELERİ PAZ. VE TİC.LTD. ŞTİ.	73.350,00
2	22/d	13.12.2019	Telli Yarım Kapaklı Pembe Dosya Alımı	GARANTİ OFİS MALZEMELERİ PAZ. VE TİC.LTD. ŞTİ.	41.890,00
TOPLAM TUTAR					115.240,00

⁹ 25.01.2019 tarihli ve 30666 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2019/1 no’lu Kamu İhale Tebliği.

Doğrudan temin bir alım yöntemidir, ancak Kanunun 4. maddesindeki “ihale” tanımına uygun katılıma ve rekabete açık bir ihale usulü değildir. Bu nedenle idareler bu yola ancak istisnai durumlarda başvurmalı, mümkün olduğu ölçüde kanundaki ihale usulleri uygulanmalıdır. Bu hükümlere rağmen, İSKİ Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilen bazı mal alımlarının, kısımlara bölünerek, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22/d maddesi uyarınca doğrudan temin usulü ile alındığı görülmektedir.

d) Bazı Araç Kiralamalarında Mevzuata Aykırı Olarak Aylık Kira Miktarında Taşıt Kasko Değerinin %2'si Aşılması

27.07.2019 tarih 2019/632717 ve 12.12.2019 tarih 2019/351750 ihale kayıt numaralı sürücüsüz araç kiralama hizmet alımı açık ihale usulü ile yapılmadığı gibi, alımlara konu edilen araçların 02.10.2014 tarih, 2014/6814 sayılı Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerde değişiklik yapılması hakkında Bakanlar Kurulu Kararının 2-a maddesinde belirtilen “Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralamalarında aylık kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dâhil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacaktır.” şeklindeki hükümlerine uyulmadığı ve kiralanan araçlara ödenen aylık kira bedellerinin, araçların kasko değerlerinin %2' sinden fazla olduğu belirlenmiştir. (EK:58-58/7)

Tablo: 1

İşin Adı	Sürücüsüz Araç Kiralama		
İhale Tarihi	27.07.2019		
İşin Süresi	150 Gün		
	ADET	TEKLİF (150 GÜNLÜK)	2019 YILI KASKO BEDELLERİ ÜZERİNDEN HESAPLANAN, ÖDENEBİLECEK MAKSİMUM 150 GÜNLÜK KİRA BEDELİ
Ford Tourneo Couriere Combi 95 Ps Deluxe	452	8.475.000,00	5.631.922,00
FAZLA ÖDEME		2.843.078,00	

Tablo:2

İşin adı	Sürücüsüz araç kiralama		
İhale tarihi	12.12.2019		
İşin süresi	121 gün		
	ADET	TEKLİF (121 GÜNLÜK)	2019 YILI KASKO BEDELLERİ ÜZERİNDEN HESAPLANAN, ÖDENEBİLECEK MAKSİMUM 121 GÜNLÜK KİRA BEDELİ
Ford Tourneo Couriere Combi 95 Ps Deluxe	248	3.751.000,00	2.492.665,00
Dacia Duster Laureate 4*4 1,5 Dci 110 Beygir	31	637.670,00	292.222,90
TOPLAM	279	4.388.670,00	2.784.887,90
FAZLA ÖDEME		1.603.782,10	

Yapılan ihalelerin teknik şartnamelerinde araçların 2017 model ve üzeri olacağı belirtilmiş olup hesaplamalar tüm araçların son üretim yılı fiyatları baz alınarak yapılmış, hesaplamaya yalnızca binek araçlar dâhil edilmiştir.

6.2.4. Bütçe Emanetleri ve Mali Borçlar

İSKİ Genel Müdürlüğü'nün 2019 mali yılı içerisinde ödeme emri belgesine bağlandığı halde çeşitli sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği Bütçe Emanetleri Hesabında yer alan tutar 1.038.766.346,51 TL'dir. Emanet Yabancı Kaynaklar Hesabı'nda ise 72.875.667,39 TL, kısa vadeli Alınan Depozito ve Teminatlar hesabında 2.136.798,69 TL ve uzun vadeli Alınan Depozito ve Teminatlar hesabında 710.409.118,71 TL bulunduğu incelenmiştir.

İSKİ Genel Müdürlüğü'nün 31.12.2019 tarihi itibarıyla mali borçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (EK:59 – 59/3)

BORCUN TÜRÜ	TUTAR (TL)	ORAN (%)
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	163.138.607,24	46,52
*Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	-	-
TOPLAM KISA VADELİ MALİ BORÇLAR	163.138.607,24	46,52
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	187.577.812,13	53,48
*Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	-	-
TOPLAM UZUN VADELİ MALİ BORÇLAR	187.577.812,13	53,48
TOPLAM MALİ BORÇ	350.716.419,37	100

İSKİ Genel Müdürlüğü'nün 2019 yılsonu itibarıyla dış mali borcunun bulunmadığı, iç mali borcu 350.716.419,37 TL olduğu tespit edilmiştir. Bir önceki yıl iç mali borcunun 197.173.954,69 TL olduğu göz önünde bulundurulduğunda **iç mali borcun 2018 yılına göre % 77,87 gibi bir oranda arttığı incelenmiştir.** Mali borçların % 46,52'si kısa vadeli, % 53,48'i uzun vadeli.

6.2.5. Personel Yapısı

İSKİ Genel Müdürlüğü'nün memur, işçi ve sözleşmeli personel kadrolarında 31.12.2019 tarihi itibarıyla 2.844'ü memur, 3.466'sı işçi, 1'i sözleşmeli personel olmak üzere toplam 6.311 personel çalışmaktadır. **(EK:60)**

İSKİ Genel Müdürlüğü, Mahalli İdareler Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin Norm Kadro Standartları Cetvelinde E-6 sınıfındadır. E-6 sınıfında, azami 8.517 personelin çalışması uygun görülmüştür.

Personel giderleri toplamının bütçe gelirleri toplamına oranını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

2019 Yılı Toplam Personel Harcaması (TL)	Son Yıl (2018) Bütçe Geliri (TL)	Yeniden Değerleme Oranı (%)	Düzeltilmiş Toplam (TL)	Toplam Gelir Matrahı	Personel Harcamalarının Düzeltilmiş Tutara Oranı
720.332.223,00	6 262 405 349,00	23,73	1.486 068 789,32	7.748 474 138,32	% 9,30

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere, ilgili müdürlükten temin edilen bilgiler kapsamında, 2019 mali yılı gider bütçesinin 01 ekonomik kodlu "*Personel Giderleri*" toplamı tutarı olan 720.332.223,00 TL'nin en son yıl bütçe gelirleri toplamı olan 6.262.405.349,00 TL'nin, yeniden değerlendirme katsayısı % 23,73¹⁰ oranı ile düzeltilmesi neticesindeki tutar olan 7.748.474.138,32 TL'ye oranı % 9,30 olup, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinin 8. fıkrası "*belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu (% 30) aşamaz*" hükmüne uygun olduğu incelenmiştir.

¹⁰ 30.11.2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmi Gazete, 503 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği.

SONUÇ

Komisyonumuzca İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 yılı gelir ve giderleri kapsamında, hesap kayıt ve işlemleriyle sınırlı olmak ve gerektiğinde diğer birimlerden ve bağlı kuruluşlardan bilgi ve belge istemek suretiyle, tarafımıza sunulan liste, rapor vb. dokümanlar üzerinden yapılan denetim sonucunda, Raporumuzun önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak açıklandığı üzere aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

1- İstanbul Büyükşehir Belediyesi kadrolarında 31.12.2019 tarihi itibarıyla 14.026 kişi çalışmaktadır. En çok personel istihdam edilen birim; 2.518'i memur, 603'ü sözleşmeli personel, 412'si işçi personel olmak üzere toplam personelin % 25'ini oluşturan 3.533 personel ile İtfaiye Daire Başkanlığıdır. 2019 yılında personel giderleri 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinde yer alan, belediyelerin yıllık toplam personel giderleri ile ilgili sınırlama hükümlerine uygun olduğu incelenmiştir.

2- İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2019 yılı bütçesinde hedeflediği 20.600.000.000,00 TL tutarındaki gelire karşılık 19.537.299.033,00 TL tutarında gelir sağlamış olup; gelir, % 94,84 oranında gerçekleşme sağlanmıştır. Toplam gelirlerde 2018 yılına göre %6,03 oranında artış meydana gelmiştir. Bu artışın en önemli nedeni 2018 yılında 2.721.850.590,36 TL olarak gerçekleşen Sermaye Gelirlerinin 2019 yılında artış göstererek 3.718.726.104,00 TL olarak gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır.

3- İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından tahsil edilen Vergi gelirleri (*Eğlence, Yangın Sigortası, İlan ve Reklam Vergileri ile Harçlar*), 2019 yılında hedeflenen tutarı % 8,65 oranında aşarak 146.680.711,00 TL olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıl vergi gelirleri tutarı olan 133.135.521,02 TL ile kıyaslandığında % 10,17 oranında arttığı incelenmiştir.

4- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri 1.362.045.906,00 TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam gelirler içindeki payı % 6,97 olup, 2.364.527.927,10 TL olan 2018 yılı gerçekleşmesine göre % 42,39 oranında azalmıştır.

5- “Kişi ve kurumlardan alınan paylar” toplam bütçe gelirlerinin % 70,16'sını oluşturmaktadır. Bu gelir kaleminin büyük çoğunluğunu “Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Paylar” kalemi oluşturmaktadır.

6- 2019 yılında “Vergi ve Harç Gelirlerinden Alınan Paylar” 13.347.403.008,00 TL'dir. Bu rakam 2018 yılında 12.577.644.207,31 TL olup, geçen yıla oranla % 6,12 artış meydana gelmiştir.

7- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2019 yılı gider bütçesi 21.417.911.796,26 TL olarak gerçekleşmiştir. Giderler içindeki en büyük pay, % 40,62 oranı ile 8.699.151.774,28 TL olarak gerçekleşen Sermaye Giderlerine aittir. Sermaye Giderleri içindeki ağırlıklı kalemler ise; 5.347.125.908,64 TL ile Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri, 1.733.159.901,34 TL ile Gayrimenkul Büyük Onarım Giderleri ve 1.109.690.666,65 TL ile Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırılmasından oluşmaktadır.

8- Gerçekleşen toplam giderlerin % 31,60'ını 6.767.823.030,99 TL ile Mal ve Hizmet Alımları oluşturmaktadır. Mal ve Hizmet Alımlarının ise 5.622.052.064,50 TL'sini de Hizmet Alımları oluşturmaktadır. Hizmet Alımları içerisinde de en yüksek tutarın 3.036.502.144,94 TL ile müşavir firma veya kişilere yapılan ödemeler olduğu incelenmiştir.

9- 2019 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 4734 sayılı Kanun kapsamında toplam 5.253.614.246,83 TL tutarında ihale gerçekleştirilmiştir. Toplam ihale adedinin % 68,84'lük kısmı 4734 sayılı Kanunda temel usullerden biri olarak belirtilen "*Açık İhale Usulü*" ile (E-Beyan dâhil) gerçekleştirilirken, %2,79'u "*3.Madde (İstisna Kapsamında)*" gerçekleştirilmiştir. "*Pazarlık Usulü*" (21/b+21/f E-Beyan dâhil) ile yapılan ihalelerin payı % 28,38 oranındadır.

10- Kamu İhale Kanununun 21. maddesinin (b) bendinde belirtilen; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması hallerine dayanılarak yapılan ihalelerin payının % 6,51 olduğu görülmüştür.

11- 2019 yılı içerisinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 11.346.078,41 TL tutarında 4734 sayılı Kanunun 22/d bendinde ifade edilen Doğrudan Temin yolu ile alım gerçekleştirilmiştir.

12- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin; sermayesinde % 50 ve üzeri pay sahibi olduğu 17 adet şirketi, % 50'den az pay sahibi olduğu 11 adet şirketi ile toplam 28 adet şirkette ortaklığı bulunmaktadır. İBB'nin pay sahibi olmayıp iştiraklerinin pay sahibi olduğu 12 adet şirket bulunmaktadır. İBB tarafından 2019 yılında 4734 sayılı Kanuna göre gerçekleştirilen 215 adet ihalenin % 15,35'ine tekabül eden 2.638.199.112,00 TL tutarındaki 33 ihale İBB iştirakleri tarafından yüklenilmiştir.

13-

✓ 31.12.2019 tarihi itibarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, 9.431.241.995,56 TL'si iç borç, 13.275.874.706,22 TL'si de dış borcu bulunmaktadır. Ayrıca 811.158.495,13 TL emanet yabancı kaynak mevcuttur.

✓ 31.12.2019 tarihi itibarıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesinin borçlanabileceği üst limitin 34.195.781.923,50 TL olduğu, mevcut borç stok tutarının ise 22.707.116.701,78 TL gerçekleşerek bu miktarın yasal sınırlar dâhilinde kaldığı incelenmiştir.

14- 2019 mali yılı içerisinde ödeme emri belgesine bağlandığı halde, çeşitli sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği Bütçe Emanetleri Hesabında 987.284.189,73 TL bulunmaktadır.

15-

✓ İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan İETT Genel Müdürlüğü ile rapor eklerinin ilgili bölümünde belirtilen şartlar kapsamında borç-alacak mutabakatı sağlandığı incelenmiştir.

✓ İstanbul Büyükşehir Belediyesinin diğer bağlı kuruluşu olan İSKİ Genel Müdürlüğü ile rapor eklerinin ilgili bölümünde belirtilen şartlar kapsamında borç-alacak mutabakatı sağlandığı incelenmiştir.

16- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla, iştiraklere 3.522.278.947,00 TL borcu, iştiraklerden 88.346.773,00 TL alacağı bulunduğu incelenmiştir.

17- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin ilçe belediyelerinden uzlaşma kapsamında 153.951.462,80 TL, uzlaşma haricinde 206.647.071,41 TL olmak üzere toplam 360.598.534,21 TL alacağı bulunmaktadır.

18-

✓ İstanbul Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan İETT Genel Müdürlüğünün 2019 yılı toplam gelirleri 2.567.056.981,01 TL, toplam giderleri 2.160.709.030,64 TL'dir.

✓ İETT Genel Müdürlüğü tarafından 2019 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre 66 adet ihale yapılmış olup, yapılan ihalelerin toplam bedeli 1.236.271.688,80 TL olarak gerçekleşmiştir.

✓ İETT Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılı içerisinde çeşitli sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği Bütçe Emanetleri Hesabında 987.284.189,73 TL, Emanet Yabancı Kaynak hesabında ise 68.335.724,23 TL bulunmaktadır.

✓ İETT'nin 2019 yılı sonu itibarıyla toplam 725.942.644,95 TL mali borcu bulunmaktadır. Mali borçlarının tamamı iç mali borç olup, % 15,43'ü kısa vadeli, % 84,56'sı uzun vadeli.

✓ İETT Genel Müdürlüğünün memur, işçi ve sözleşmeli personel kadrolarında 2.125'i işçi, 657'si memur, 60'ı sözleşmeli personel olmak üzere, 31.12.2019 tarihi itibarıyla toplam 2.842 kişi çalışmaktadır.

19-

✓ İstanbul Büyükşehir Belediyesinin diğer bağlı kuruluşu olan İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 yılı toplam gelirleri 6.171.395.743,00 TL, toplam giderleri 7.086.300.332,00 TL'dir.

✓ İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından 2019 yılında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre 173 ihale yapılmış olup, yapılan ihalelerin toplam bedeli 2.620.662.760,90 TL olarak gerçekleşmiştir.

✓ İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 mali yılı içerisinde çeşitli sebeplerle ilgililerine ödenemeyen tutarların izlendiği Bütçe Emanetleri Hesabında 1.038.766.346,51 TL, Emanet Yabancı Kaynak hesabında 72.875.667,39 TL bulunmaktadır.

✓ İSKİ Genel Müdürlüğünün 2019 yılsonu itibarıyla dış borcu bulunmamaktadır. 350.716.419,37 TL iç borcu bulunmaktadır. İç mali borcun 2018 yılına göre % 77,87 gibi bir oranda arttığı incelenmiştir. Mali borçların % 46,52'si kısa vadeli, % 53,48'i uzun vadeli.

✓ İSKİ Genel Müdürlüğünün memur, işçi ve sözleşmeli personel kadrolarında 31.12.2019 tarihi itibarıyla 2.844'ü memur, 3.466'sı işçi, 1'i sözleşmeli personel olmak üzere toplam 6.311 personel çalışmaktadır.

20- Kamuoyuna 30.000 üniversite öğrencisine eğitim yardımı yapıldığı ilan edilmesine rağmen, 12.334 üniversite öğrencisine eğitim yardımı yapıldığı ve bu kapsamda 2019 yılında toplam 14.800.800,00 TL ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

21- 2019 yılında İBB bütçesinden 311 işçiye 11.273.282,93 TL ihbar tazminatı ödemesinin yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, bağlı kuruluşlar ve iştirakler hariç İBB bünyesinde çalışan 311 işçinin iş akdinin işveren tarafından feshedildiğinin ve iş akdi fesih işlemi yapılırken 4857 sayılı Kanun'un 17. maddesinde belirtilen bildirim sürelerine de uyulmadığının göstergesidir.

22- İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Bağlı Kuruluşları tarafından yapılan ihalelerde ve alımlarda;

✓ Mal ve hizmet alımı ihalelerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunundaki temel ihale usulü olan “açık ihale usulü” ile yapılmak yerine 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21. maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde idarenin uygun gördüğü firmaların davet edildiği “Pazarlık Usulü” ile yapıldığı tespit edilmiştir. Kaynakların verimli kullanılması ve kamu yararının korunmasını sağlamak amacıyla, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin, ilan yapılmadan idarenin tercih ettiği firmalarla Pazarlık Usulü ile yapılması yerine tüm isteklilerin teklif verebildiği Açık İhale Usulü ile yapılması gerekir. Yapılan işlemlere ilişkin örnekler ilgili bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

✓ Eşik Değerin Altında Kalmak Amacıyla ihale konusu işler Parçalara Ayrılmış olduğu görülmüştür. “İstanbul Büyükşehir Belediyesince Gerçekleştirilecek Muhtelif Organizasyonlar İle Tanıtım-Duyuru Çalışmaları ve Baskılı İşlerin Hizmet Alımı İşi” ihalesini alan Kültür A.Ş., 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İstisnalar” başlıklı 3/g maddesi hükmünden istifade edebilmek için aynı ihale kapsamındaki işi parçalara ayırarak Genç Popülist Medya Planlama Organizasyon Tic. Ltd. Şti. firmasıyla 1 gün aralıklarla bedeli 10.152.500,00 TL ve 10.675.000,00 TL olan sözleşme imzalamıştır.

✓ İhalelerin hazırlanmasında veya değerlendirilmesinde yeterli özen gösterilmeyerek “Açık İhale Usulü” ile ihaleye çıkarılan işlerin ihalesi iptal edilerek “Pazarlık Usulü” ile ihale yapılmış, Açık İhalede daha uygun teklif veren firmalar Pazarlık Usulü ile yapılan ihalelere davet edilmeyerek kamu zararına meydan verilmiştir. Örneklemesi ve zarar hesabı ilgili bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

✓ Aynı ihale içinde yer alabilecek mal alımlarının, kısımlara bölünerek, doğrudan temin yoluyla satın alınması sağlanmıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun “Temel İlkeler” başlıklı 5. maddesinde: “Eşik değerlerin altında kalmak amacı ile mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez” denilmek sureti ile normalde ihale konusu olacak bir işin kısımlara bölünerek istisnai bir yöntemle alınmasının mümkün olmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir. İSKİ tarafından 2019 yılında doğrudan temin yöntemiyle yapılan bazı mal alımları, belirlenen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünmüş ve böylece, işin bedelinin (KDV hariç) 90.358,00 TL’lik parasal limitin altında kalması sağlanarak, mal alımları ihalesiz olarak yapılmıştır. Uygulamaya ilişkin örnekler ilgili bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

✓ İhalede istisna kapsamında olmadığı halde, “İstanbul Halk Süt Projesi” 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3/a maddesi kapsamında değerlendirilerek ihale yapılmaksızın S.S.Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi’nden Mal Alımı Sözleşmesiyle alınmıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun İstisnalar başlıklı 3/a maddesi kapsamında tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerin doğrudan üreticilerden veya ortaklıklarından ihalesiz olarak satın alınabilmesi için; alımı yapacak kuruluşun, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği söz konusu ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere kurulmuş olması veya bu ürünleri işleme, değerlendirme, iyileştirme veya satma işlemlerini yapmakla yasal olarak görevlendirilmiş olması gerekmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin, kuruluş amacında veya mevzuatında süt işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak gibi bir görevi olmadığı için, ihtiyaç sahibi ailelere dağıtmak üzere satın aldığı sütün, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3/a maddesi kapsamında ihalesiz olarak satın alması mümkün olmayıp, 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre ihale yapılması zorunludur.

✓ Sayın Belediye Başkanı’nın “Bizim dönemimizde ihaleler canlı yayınlanacak” beyanına rağmen, temel ihale usulü olan “Açık İhale Usulü” hukuka uygun olmayan gerekçelerle terk edilerek, bunun yerine idarenin uygun gördüğü firmaların davet edildiği rekabete kapalı olan “Pazarlık Usulü” tercih edilmiş ve bu ihaleler yayınlanmamıştır.

✓ Tasarruf anlayışına uygun olmayan alımlar yapıldığı tespit edilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale yapılmaksızın Doğrudan Temin yöntemiyle 48.369,00+KDV bedelle Özel Kalem Müdürlüğünde kullanılmak üzere 2 adet araç içi buzdolabı alımı, yine ihale yapılmaksızın Doğrudan Temin yöntemiyle Başkan Danışmanı makamında kullanılmak üzere ipad tablet alımı, bunun bazı örnekleridir. Detaylı örnekleri ilgili bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

✓ Kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması ilkesiyle bağdaşmayan harcamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Örnek olarak; İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından ihalesiz olarak cep telefonu alınması gösterilebilir. Doğrudan temin usulüyle 87.965,00 TL+KDV =103.798,70 TL bedelle “Muhtelif Özelliklerde Cep Telefonu Alımı” yapılmıştır.

✓ Bazı araç kiralama ihalelerinde mevzuata aykırı olarak aylık kira miktarında taşıt kasko değerinin %2'si aşılmıştır. İSKİ tarafından gerçekleştirilen 27.07.2019 tarih 2019/632717 ve 12.12.2019 tarih 2019/351750 ihale kayıt numaralı sürücüsüz araç kiralama hizmet alımı işi Açık İhale Usulü ile yapılmadığı gibi, alımlara konu edilen araçların 02.10.2014 tarih, 2014/6814 sayılı Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerde değişiklik yapılması hakkında Bakanlar Kurulu Kararının 2-a maddesinde belirtilen hükümlerine uyulmadığı ve kiralanan araçlara ödenen aylık kira bedellerinin, araçların kasko değerlerinin %2' sinden fazla olduğu belirlenmiştir. Uygulamaya ilişkin örnekler ve tablo ilgili bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

23- Temsil Ağırılama ve Tören Giderleri kapsamında yapılan harcamalar aşırı artmış, tasarruf anlayışı ile hareket edilmemiştir.

✓ İBB başkanlık makamının Temsil Ağırılama ve Tören Giderleri Kapsamında yapılan yemek harcamaları tutarı 2019 yılının ilk 6 ayında 567.965,57 TL iken, 2019 yılı Haziran ayından sonra **%68,46 oranında artış göstererek** 956.815,01 TL olarak gerçekleşmiştir ve bu durum Kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik olarak kullanılmadığını ortaya koymaktadır.

✓ Yine İBB başkanlık makamının Temsil Ağırılama ve Tören Giderleri Kapsamında yaptığı hediyelik eşya harcamalarının, yılın ilk 6 ayı ile kıyaslandığında **%544 gibi yüksek bir artış kaydettiği** tespit edilmiştir. 2019 yılı Haziran ayı dahil 6 aylık dönem için hediyelik eşya harcaması tutarı 164.821,50 TL, Haziran ayından sonraki 6 aylık dönem için hediyelik eşya harcaması tutarı **1.061.783,75 TL**'dir. Yapılan bu harcamanın tasarruf tedbirleri ve kamu kaynaklarının özenli ve verimli kullanılması anlayışından uzak olduğu açıktır.

24- İBB'nin 2019 Yılı Gider Bütçesinin 03.05.05.02 Ekonomik kodlu Taşıt Kiralama Giderleri ödeneğinin 152.044.105,99 TL'lik kısmı kullanılmıştır. Bu tutarın; 68.134.712,25 TL'lik kısmının 01.01.2019-30.06.2019 tarihleri arasında, 83.909.393,74 TL'lik kısmının ise 01.07.2019-31.12.2019 tarihleri arasında harcandığı görülmüştür. Bu veriler dikkate alındığında Taşıt Kiralama Giderlerinde ilk 6 aylık döneme göre ikinci 6 aylık dönemde 15.774.681,49 TL'lik artışın yaşandığı (+% 23,15) incelenmiştir.

Gereği Sayın Başkanlığın tensiplerine arz olunur. 31.03.2020

Mehmet Selim BİLMEN
Denetim Komisyonu Başkanı

Muhammet KAYNAR
Denetim Kom. Bşk. V.

Ediz ZEYREK
Denetim Kom. Üyesi
Karşıt Görüşüm Ektedir.

EKLER DİZİNİ

1. Görev Dağılımına İlişkin 22.01.2020 tarih ve 2020/01 sayılı Denetim Komisyon Kararı
2. Denetimin Kapsamına İlişkin 22.01.2020 tarih ve 2020/02 sayılı Denetim Komisyon Kararı
3. İBB Personelinin Müdürlüklere Göre Dağılım Tablosu
4. İBB Gelir Bütçesi ve Gerçekleşme Tablosu
5. İBB Gelir Kesin Hesap Cetveli
6. İBB Gider Bütçesi ve Gerçekleşme Tablosu
7. İhbar Tazminatı Tablosu
8. 03.05.05.02 Taşıt Giderleri Detay Sorgulama Dökümü
9. Eğitim Yardımları Listesi
10. Sermaye Transferleri Raporu
11. İBB Borç Verme Detayı
12. İBB Bütçe Emanetleri Tablosu
13. İBB Borçlanma ve Borç Ödemeleri Tablosu
14. İBB 2019 yılı Bilançosu
15. İBB İhalelerine İlişkin Tablo
16. İBB 22/d+21/f Kapsamında Yapılan Alım Tutarları tablosu
17. Süt Alımı Sözleşmesi ve Ödenek Talep Formu
18. 2018/586860 ve 2019/688588 Kayıt Numaralı İhalelerin Birim Fiyat Teklif Cetvelleri
19. İBB' nin 21/b Alımlarına İlişkin Gerekçeler
20. İBB' nin Temsil Tören Ağırlama Kapsamında Gerçekleştirdiği Alımlar Listesi
21. 29.08.2019 Tarihli Harcama Talimatı
22. ABD Merkezli Finans Yöneticilerine Yönelik Yemek Hizmeti
23. 31.12.2019 Tarihli Harcama Talimatı
24. 22.08.2019 Tarihli Harcama Talimatı
25. 28.08.2019 Tarihli Harcama Talimatı
26. 05.12.2019 Tarihli, Harcama Talimatı
27. İstanbul'da Bulunan Diplomatik ve Konsüler Misyon Temsilcilerine Yemek Bedeli
28. Araç İçi Buzdolabı Alımı
29. 2 Adet İpad Tablet Alımı
30. 2019/570284 Kayıt Numaralı İhalenin Sözleşmesi
31. 2019/715285 ile 2019/580053 Kayıt Numaralı İhalelerin Komisyon Kararları
32. 2019/593224 ile 2019/447134 Kayıt Numaralı İhalelerin Komisyon Kararları
33. 2019/46777 İhale Kayıt Numaralı İhale Komisyon Kararı
34. 2018/661307 İhale Kayıt Numaralı İhale Komisyon Kararı ve Sözleşmesi
35. 2886 sayılı Kanun Kapsamında Gerçekleştirilen İhalelerin Listesi
36. İBB İştiraki Şirketlerine ait Sermaye Oranları Tablosu
37. İBB İştiraklerinin İBB' den Aldığı İhalelere İlişkin Tablo
38. İBB ile İETT arasındaki Hesap Mutabakatı Tablosu
39. İETT ile İBB arasındaki Hesap Mutabakatı Tablosu
40. İBB ile İSKİ arasındaki Hesap Mutabakatı Tablosu
41. İSKİ ile İBB arasındaki Hesap Mutabakatı Tablosu
42. İştiraklere Olan Borçlar ve Alacaklar Tablosu
43. İlçe belediyeleri Uzlaşma Tablosu
44. İlçe Belediyeleri Borç Durumu Tablosu
45. İETT Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu

46. İETT Gider Gerçekleşmeleri Tablosu
47. İETT İhale Raporu
48. İETT Doğrudan Temin Komisyon Kararları
49. 2019/469992 ile 2019/708035 Kayıt Numaralı İhale Komisyon Kararları
50. İETT Bilançosu
51. İETT Borç Tablosu
52. İETT Personel Sayıları Tablosu
53. İSKİ Gelir ve Gider Gerçekleşmeleri Tablosu
54. İSKİ İhaleleri Listesi
55. İSKİ Muhtelif Özelliklerde Cep Telefonu Alımı
56. İSKİ 21-b İhale Komisyon Kararları
57. İSKİ Madde Kapsamında Gerçekleştirilen Alımlar Listesi
58. 2019/351750 ile 2019/632717 Kayıt Numaralı İhale Kararları
59. İSKİ Bilançosu
60. İSKİ Personel Dağılımı Tablosu

T.C.
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
2019 YILI BELEDİYE MECLİSİ DENETİM
KOMİSYONU RAPORUNA AİT
KARŞIT GÖRÜŞÜMDÜR
31/03/2020

EDİZ ZEYREK
İBB CHP MECLİS ÜYESİ

2019 yılı İstanbul Büyükşehir Belediyesi Denetim Raporuna karşı görüş ve tespitlerimdir

A)GİRİŞ

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Denetim komisyonu başlıklı 25. maddesinde; "İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000'in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. Komisyon, belediye başkanı tarafından belediye binası içinde belirlenen yerde çalışır ve çalışmalarında kamu personelinin ve gerektiğinde diğer uzman kişilerden yararlanabilir." denilmektedir.

5393 sayılı yasa denetim komisyonu üyesinin sayısını en az 3 en çok 5 olarak belirlemiştir. İBB yönetimi, denetim komisyonu çalışmalarının daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için mutlaka en yüksek üye sayısı olan 5'i tercih etmelidir. Şöyle ki;

Biz iktidar partisinin mensupları olarak daha önceden muhalefette bulunduğumuz zaman da denetimlerin sağlıklı yapılabilmesi için en az 5 Meclis Üyesinin görevlendirilmesini şimdi de savunmaktayız.

Bu yıl ilk kez Meclis sayısal çoğunluk muhalefet partisinde olduğundan 2019 yılı Denetim Raporunun düzenlenmesi muhalefet üyeleri tarafından gerçekleştirildi. İktidar partisini temsilen şahsım olarak denetim raporu hakkındaki eleştirilere hem kendi karşıt görüşümde yer vereceğim hem de ana raporun eleştiri bölümlerine cevaplarımı ve tespitlerimi meclisimizin bilgisine sunacağım.

B)TESPİT VE DEĞERLENDİRMELERİM

Sayın, Ekrem İmamoğlu göreve geldiğinde Mali Durumumuz özetle şöyleydi: İBB'nin kasasında sadece 7 milyon TL para olduğu görülmüş ayrıca 5,8 milyar TL vadesi geçmiş, ödenmemiş borç bırakılmıştı. 2019 yılı Temmuz ayında kullanılacak olan maliye katkı payının da İBB'ye, ülke tarihinde ilk defa yeni yönetim göreve gelmeden önce ödendiği ve temmuzda kullanılması gereken 980 milyon liranın bir hafta içinde kullanıldığı tespit edilmiş ve İBB meclisimizden Sayın Ekrem İmamoğlu tarafında da açıklanmıştı. Ayrıca gider bütçesinin 1,7 milyar TL'lik yedek ödeneğinin tamamının da ilk 6 ayda tüketildiği tespit edilmişti. Her ay 100 bin çocuğa süt dağıtıyoruz 30 bin üniversite öğrencisine eğitim desteği sağlıyoruz En ucuz öğrenci ulaşımı İstanbul'da Milli bayramlarda ulaşım ücretsiz 0/4 yaş arası çocuklu annelere de ulaşım ücretsiz olacak, tüm bunları yapılan tasarruflar ve kaynakların doğru kullanılmasından elde ettik. Bu bağlamda

ALACAKLI MÜTEAHHİTLERİN PARALARI ÖDENDİ

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, nakit akışı için kredi alıp, eski borçların kapatılması için meclisimizden borç alma yetkisi istedi. İBB Meclisi'nden İmamoğlu'na ilk etapta 1 milyar 525 milyon liralık borç alma yetkisi verildi. 1 milyar 525 milyon liralık borç, alacaklı müteahhitler ile belediye şirketlerinin sigorta ve vergi borçlarını kapatmak için kullanıldı. Kredi kullanımıyla birlikte İBB'nin yaklaşık 10 milyar TL olan finansman açığı 7.6 milyar liraya kadar düşürüldü.

DURDURULAN METRO HATLARINDA ÇALIŞMA BAŞLADI

İstanbul'da yaklaşık 1.5 yıldır duran 8 metro projesi için inceleme başlatıldı. Müteahhitlerin alacaklarının ödenmesinin ardından durdurulan hatlardan biri olan Ümraniye-Ataşehir-Göztepe Metro Hattı'ndaki yapım işlerini yeniden başladı.

DERNEKLERE, VAKIFLARA, CEMAATLERE HİZMET DÖNEMİ BİTTİ

Ensar Vakfı, TÜRGEV, TUGVA, Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı, Daru'l Fünun İlahiyat Vakfı ve Hoca Ahmet Yesevi Vakfı ile İBB arasındaki protokoller fesih edildi. Bu vakıflar için İBB bütçesinden toplam 357 milyon 453 bin 972 lira harcadığı belirlendi. Vakıflara kiralama, bakım-onarım ve yeme-içme kalemleri altında bugüne kadar 190 milyon liradan fazla ödeme yapılırken, sadece bir vakfın ulaşım ve yeme-içme giderinin İBB bütçesine 56,5 milyon lira yük getirdiği tespit edilmiştir. Yapımı devam eden ve bazılarının önemli bölümü tamamlanan tesislerden, toplam maliyeti 165 milyon lirayı bulan 5 adedinin aynı vakıf adına yapıldığı belirlenerek bu binaların tasarlanan vakıf ve derneklere teslim edilmeyerek, İBB tarafından değerlendirilmesi kararlaştırıldı.

YENİKAPI'DA İSRAF SERGİSİ

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, bağlı kuruluşları İETT, İSKİ ve 28 iştirak şirketlerinde ihtiyaç fazlası olduğu belirlenen 730 araç günlerce Yenikapı'da sergilendi. İki seçim arasında yani Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında 517 aracın kiralandığı şirketlere iade edildiği, Yenikapı'da sergilendikten sonra şirketine iade edilecek 730 araçla birlikte toplam 1247 aracın İBB sisteminden çıkartıldı. Bu sayede yıllık 50 milyon liralık tasarruf sağlanmış oldu.

OTOGAR İBB YÖNETİMİNE GEÇTİ

Yıllardır tartışma konusu olan Bayrampaşa'daki Büyük İstanbul Otogarı'nı 25 yıldır işleten Uluslararası Anadolu ve Trakya Otobüsçüler Derneği'nin sözleşmesi 5 Mayıs 2019 günü dolmuştu. Sayın İmamoğlu'nun göreve gelmesinin ardından otogarın önce otoparkı daha sonra da otogar yönetiminin tamamı İBB tarafından devralındı. 9 Eylül'de otogarın yönetimi tamamen İBB'ye geçtikten sonra da güvenlik ve hijyen açısından risk yaratan metruk durumdaki alt katları yıkıldı.

DEPREM TOPLANMA ALANLARI

İstanbul'u sarsan 5.8 büyüklüğündeki depremin ardından İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, büyük kısmı imara açılan deprem toplanma alanlarının yerine İstanbul'un merkezi ilçeleri başta olmak üzere 859 yeni deprem toplanma alanları tespit edildi.. Topkapı'daki İETT Garajı'nın bu alanlardan biri olacağı müjdesi verilmiştir.

ULAŞIM İNDİRİMLERİ

Daha önce sadece dini bayramlarda yüzde 50 indirimli olan toplu taşıma, resmi bayramlar da dahil edilerek tamamen ücretsiz yapıldı. İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun talimatı ile 40 TL'ye indirilen aylık öğrenci kartının kapsama alanı genişletildi. İBB Meclisi'nde oybirliği ile alınan karar doğrultusunda liseden mezun olup üniversite sınavına girmiş ancak kazanamamış öğrenciler de bir yıl daha indirimli kartlarını kullanabilmesi sağlandı. Öğretmenler için uygulanan indirimli ulaşım hakkı, "ücretli öğretmenlere" de tanındı.

X

-2

ŞEHİT ÇOCUKLARINA YARDIM

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun talimatıyla, yetim, öksüz, engelli ve şehit çocuklarına tek seferde verilen 250 TL'lik yardım 300 TL'ye yükseltildi. Bir seferde karşılıksız verilecek olan 300 TL'lik yardımdan İstanbul genelinde tespit edilen 95 bin öğrencinin yararlanması sağlanmıştır.

KADINLAR ÜST DÜZEY GÖREVLERE GETİRİLDİ

İmamoğlu, İBB tarihinde genel sekreter yardımcılıklarına ilk kez kadınları atadı. Kültür, Sosyal Hizmetler ve Sağlıkta Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı olarak Şengül Altan Arslan atandı. İBB yönetiminde 34 birimde görev yapacak 33 yönetici arasında 5 kadın bulunuyor. Ataması yapılan 22 iştirak şirketinden 3'ünün genel müdürü de kadın oldu. Şehir Hatları A.Ş Genel Müdürlüğü'ne Sinem Dedetaş, İSPER A.Ş'nin Genel Müdürlüğü'ne Banu Saraçlar, Medya A.Ş Genel Müdürlüğü'ne Elif Atayman getirildi.

KREŞLERİN TEMELİ ATILDI

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun, seçim vaatleri arasında bulunan "150 kreş" sözünü hayata geçirmek için ilk adım atıldı. "Yuvam İstanbul" projesi kapsamında Pendik, Kartal, Sultanbeyli, Sancaktepe, Sultangazi, Küçükçekmece, Avcılar, Esenyurt, Arnavutköy, Silivri ve Beylikdüzü'nde 11 kreşin temeli atıldı.

BELEDİYELERLE ORTAK MASALAR

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu, İstanbul'daki 39 ilçe belediyesi ile sorunların çözümü için ortak masa kurma kararını da hayata geçirdi. Parti ayrımı yapmadan tek tek ilçeleri ziyaret eden İmamoğlu, bölge bölge toplam 10 ortak masa kurularak çalışmalarını yürütmektedir.

24 SAAT METRO

İmamoğlu'nun talimatı ile Yenikapı-Kirazlı Metro Hattı, Yenikapı-Atatürk Havalimanı Metro Hattı, Kadıköy-Tavşantepe Metro Hattı, Yenikapı-Taksim Hacıosman Metro Hattı, Levent-Boğaziçi Üniversitesi/Hisarüstü Metro Hattı ve Üsküdar-Çekmeköy Metro Hattı'nda hafta sonları 24 saat hizmet vermeye başlandı.

Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediye'miz olarak;

Her ay 100 bin çocuğa süt dağıtıyoruz.

30 bin üniversite öğrencisine eğitim desteği sağlıyoruz.

En ucuz öğrenci ulaşımı İstanbul'da sağlanmaktadır.

Milli bayramlarda ulaşım ücretsiz gerçekleştirilmektedir.

0/4 yaş arası çocuklu annelere de ulaşım ücretsiz Meclis kararı alınmıştır.

3-

C)ELEŞTİRİLERE YANITLAR

Ayrıca 2019 yılı denetim raporunda yapılan eleştirilere ilgili sayfalar numaraları belirtilerek doğruluğunu tespit ettiğim ve aslında olması gerekenlere verdiğim cevaplar aşağıdadır.

Denetim Raporunda 7.sayfada yazılan eleştiriyeye cevaptır.

İlan Reklam Vergisinin gerçekleşme oranının diğer kalemlere göre düşük düzeyde kaldığı belirtilmiştir. Ancak raporda hesaplanan gerçekleşme oranı geçmiş yıllardan gelen birikmiş tahakkukları da kapsamaktadır. 2019 yılındaki gerçekleşme oran %87,5 olup bu oranının 2020 yılı için daha da yükseltilmesi için gerekli tedbirler alınmıştır.

Denetim Raporunda 15.sayfada yazılan eleştiriyeye cevaptır.

2019 yılının ilk altı aylık dönemine ilişkin 5 aylık hak edişler (Ocak-Mayıs) muhasebe kayıtlarına girmiş yapılan işler listesinde görüleceği gibi 6 ve 7 ve numaralı hak edişler muhasebe kayıtlarına 8. Ayda (Ağustos) girmiştir. Hak edişler aylık olarak incelendiğinde ikinci altı aylık dönemde hak ediş miktarında düşüş olduğu görülecektir. Dolayısıyla Raporda belirtildiğinin aksine 2019 yılının ikinci altı ayından sonra ilave araç kiralanmadığı gibi kiralık araçların sayısında da önemli ölçüde azaltmaya gidildiğinden araç kiralama maliyetlerinde önemli miktarda tasarruf sağlanmıştır.

Denetim Raporunda 22. ve 23. sayfada yazılan eleştiriyeye cevaptır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihli bilançosuna göre mali borçlarında yer alan “Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)” tutarlar yanlış yazılmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihli bilançosuna göre mali borçlarında yer alan “Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)” tutarların doğrusu aşağıda yer almaktadır.

BORCUN TÜRÜ	TUTAR (TL)
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)	1.929.674.078,28
*Kısa Vadeli İç Mali Borçlar (Kamu İdarelerine Mali Borçlar)	
*Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	1.676.694.282,38
TOPLAM KISA VADELİ MALİ BORÇLAR	3.606.368.360,66
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Banka Kredileri)	3.262.619.929,72
*Uzun Vadeli İç Mali Borçlar (Kamu İdarelerine Mali Borçlar)	2.532.528.108,36
*Uzun Vadeli Diğer İç Mali Borçlar	1.342.119.879,20
*Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	11.599.180.423,84
TOPLAM UZUN VADELİ MALİ BORÇLAR	18.736.448.341,12
TOPLAM MALİ BORÇ	22.342.816.701,78

Tablodaki düzeltmelerden sonra Raporda geçen ifadelerin aşağıdaki şekilde düzeltilmesi yerinde olacaktır.

“Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 tarihi itibarıyla 3.606.368.360,66 TL kısa vadeli, 18.736.448.341,12 TL de uzun vadeli olmak üzere toplam 22.342.816.701,78 TL mali borcu bulunduğu, mali borçların % 16,14’i kısa vadeli, % 83,86’si uzun vadeli olduğu incelenmiştir.

31.12.2019 tarihi itibarıyla toplam mali borcun 9.066.941.995,56 TL'si iç borç, 13.275.874.706,22 TL'si de dış borçtan oluşmaktadır. Mali borçların % 40,58 'ü iç borç, % 59,42'si dış borçtur.”

Denetim Raporunda 23.sayfada yazılan eleştiriyeye cevaptır.

En Son Yıl(2018) Gerçekleşen Bütçe Geliri (TL)	2018 Yılı Yeniden Değerleme Oranı	Yeniden Değerleme Oranıyla Artırılan Miktar (TL)	Toplam Gelir Matrahı(TL)	Borçlanabilme Üst Sınırı(TL)	31.12.2019 Tarihi İtibariyle Mevcut Borç Stoku(TL)	31.12.2019 Tarihi İtibariyle Mevcut Borçlanabilme Kapasitesi Tutarı
18.424.947.829,03	23,73(3)%	4.372.240.120,00	22.797.187.949,03	34.195.781.923,50	22.707.116.701,78	11.488.665.221,72

Borçlanabilme kapasitesi hesaplanırken:

İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 31.12.2019 dönemi itibariyle Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla borçlanabileceği üst limit aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. 5393 sayılı Kanunun 68/d maddesinde “Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.” Denilmektedir.

Belediye meclisinde en son kesinleşen bütçe geliri olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 40.maddesinde “Kesin hesabın görüşülmesi ve kesinleşmesinde, bütçeye ilişkin hükümler uygulanır.” denilmektedir. Bu kapsamda kapasite hesaplanırken gelir olarak 2018 yılı verilerinin alınması, fakat 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranı için ise 2019 yılı verilerinin alınması gerekmektedir.

Denetim Raporunda 28. ve 29. sayfada yazılan eleştiriyeye cevaptır.

Başkanlığımız tarafından yürütülen İstanbul Halk Süt Projesi ile İstanbul’da ikamet eden yoksul ve ihtiyaç sahibi ailelerimize ücretsiz süt desteği verilmesine yönelik ihtiyacın, sağlıklı ve güvenilir şekilde karşılanması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda 2019 yılı Ekim-Kasım-Aralık ayları kapsayan pilot uygulama yapılması planlanmıştır. Süt temini, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 3/a maddesindeki istisna hükmüne göre gerçekleştirilmiştir.

İşin Miktarı	2.325.000 adet (1 litrelik)
Birim Fiyat	3,80 TL+KDV
Talep Edilen Ödenek Tutarı	8.835.000,00 TL+KDV (%8)
Yüklenici	S.S. Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun İstisnalar başlıklı 3. Maddesinin (a) bendinde:

“Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince

orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.” denilmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun Büyükşehir Belediye Başkanının görev ve yetkileri başlıklı 18’inci maddesinin (m) bendinde “Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak.”, aynı kanunun Büyükşehir Belediyesinin Giderleri başlıklı 24’üncü maddesinin (j) bendinde “Dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar.”, 5393 sayılı Belediye Kanununun, Belediyenin görev ve sorumlulukları başlıklı 14’üncü maddesinin (b) bendinin 4’üncü paragrafında “Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır.” denilmektedir, yine aynı kanunun Belediyelerin görev ve sorumluluklarını düzenleyen 14/a maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7’nci maddesinin (v) fıkrasına dayanılarak düzenlenen İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler ve Yardım Esasları Yönetmeliğinin Sosyal Yardımlar başlıklı İkinci Kısım, Sosyal Yardımdan Yararlanma Usul ve Esasları başlıklı 7’inci maddesinin 1’inci bendinin (a) fıkrasında “Belediye sınırları içinde ikamet eden muhtaç, yoksul, kimsesiz, düşkün ve engelli kişiler” ve aynı yönetmeliğin Başvuru başlıklı 8’inci maddesinin 1’inci bendinde “Bu yönetmelik kapsamında sosyal yardımlardan yararlanabilecek durumda olanlar Müdürlüğe başvurur.” ile İnceleme ve Değerlendirme başlıklı 2’inci bölümün 11’inci maddesinin 5’inci bendinde “Sosyal Hizmet ve yardım iş ve işlemlerinin yürütülmesi için Belediye tarafından yeteri kadar büro personeli görevlendirilir, gerekli araç, gereç ve bütçeler tahsis olunur.” denilmektedir.

4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendinde, tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımlarıyla ilgili olarak hem alım yapacak kurum ve hem de bu ürünlerin alınacağı kişi veya kurumlara yönelik düzenlemeler getirilmiştir. Söz konusu bu hükme göre, Kanundaki bu istisnadan yararlanabilmek için, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki alım işlemini yapacak idarenin;

1-Kuruluş amacı veya mevzuatı gereği bu alımı yapması,

2-Alıma konu olan tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere bu alımı yapması,

3-Alım işleminin konusunun tarım ve hayvancılıkla ilgili olması,

4-Alımın doğrudan üretici veya ortaklarından yapılması şartlarının hepsinin bir arada gerçekleşmesi, gerektiği anlaşılmaktadır.

Kuruluş amacı veya mevzuatı gereği bu alımı yapması ve alıma konu olan tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünleri işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere bu alımı yapması:

Mahalli idareler harcama belgeleri yönetmeliğinde 3(a) kapsamında alımlara yönelik düzenleme yapıldığı için belediyelerin bu kapsamda alım yapacak kuruluş olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan ve yerel yönetim kuruluşlarından biri olan Belediyelerin durumunu bu Kanun’un 3(a) maddesi çerçevesinde incelediğimizde:

Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmasının ve dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımların; Belediyelerin görev ve yetkileri arasında hükmedildiği anlaşılmaktadır.

yeterli olmaması 2019 yılında döviz kurlarında yaşanan dalgalanmaların yarattığı belirsizlik ortamının beraberinde getirdiği risk algısı, kredi faizlerindeki yüksekliklerden kaynaklı krediye ulaşmaktaki zorluklar, bakım, onarım ve sigorta gibi maliyetlerindeki artışlarda piyasadaki ikinci el araç fiyatlarının oldukça yüksek olmasına neden olmuştur. Kaldı ki ihalenin yaklaşık maliyeti aylık fiyat üzerinden karşılaştırıldığında, yapılan fakat iptal edilmek durumunda kalan açık ihale yaklaşık maliyetinin de altında kalmıştır. İdaremizce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde yaklaşık maliyet hesaplaması yapılmış olup, maliyetin piyasa fiyatlarını yansıtmaması açısından kanunun öngördüğü tüm yöntemler bir arada kullanılarak (TÜİK tarafından yayınlanan Yİ-ÜFE endeksi kullanılarak sözleşme birim fiyatları güncellenmesi ile piyasadaki teklif alınmak suretiyle yaklaşık maliyetin ortalaması oluşturulmuş, oluşturulan ortalama ilgili gruptaki araçların piyasadaki % 2 kasko bedeli değerinden düşükse, piyasada oluşan maliyetin ortalaması kullanıldı, kasko değeri düşükse kasko değeri kullanılıp) en düşük yaklaşık maliyet belirlenmiştir. (Hangi hesaplama usulü ile ortalama düşükse o kullanılmıştır) Bu şartlar dâhilinde söz konusu sözleşme bedelinin, ihalenin yaklaşık maliyetinin altında olduğu ve piyasa rayiçlerini yansıttığı görülmüştür.

Denetim Raporunda 34. Ve 35. sayfadaki yazılan eleştirilere cevaptır.

İdaremiz tarafından gerçekleştirilen “Mobil İletişim Hizmet Alımı İşi” süreklilik arz eden hizmet alımı niteliğinde olup, 2019 yılında gerçekleştirilen belediye seçimlerinin iptal edilerek yenilenmesi dolayısıyla ve yönetim ve kadro değişikliğine de bağlı olarak sürecin uzamasıyla ihtiyaçların mümkün olan en kısa zamanda temin edilebilmesi, aksaklıkların önüne geçilebilmesi amacıyla yönelik olarak İdaremiz tarafından 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (b) bendindeki “idare tarafından önceden öngörülemeyen olaylar” kapsamında değerlendirilerek 01/10/2019 tarihinde ihalesi gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca söz konusu hizmetin idaremiz tarafından sahada gerçekleştirilen, vatandaşla temas odaklı, belediyemiz imajına doğrudan hizmet eden nitelikleri haiz olup, bunun yanında önemli ölçüde personel çalıştırılmasını da içerdiği, dolayısıyla hem oluşabilecek mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi hem de hizmetin sağlıklı bir şekilde halka ulaştırılabilmesi amaçlarının da önem taşıdığı değerlendirildiğinden 21/b usulü ile en kısa sürede ihale edilmesinin uygun olduğu görülmüştür.

Denetim Raporunda 37. sayfadaki yazılan eleştirilere cevaptır.

5393 sayılı ‘Belediye Kanunu’nun 14/a maddesine ve 5216 sayılı ‘Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 7/s maddesine göre cenaze ve defin hizmetleri idaremizin asli görev ve sorumluluklarından biridir. Bu kanunlar doğrultusunda ve halk sağlığı açısından bu hizmetlerin kesintisiz bir şekilde yürütülmesi elzemdir. 5393 sayılı kanunun 67. Maddesindeki “....süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.” ibaresine uygun olarak 2018 ve 2019 yıllarını kapsayan cenaze hizmetleri ihalesi 21 aylık olarak yapılmış ve 31 mart seçimlerinden 6 ay sonra, yani 30.09.2019 da bitecek şekilde ihale edilmiştir. Fakat seçim süreci yenilenmiş ve 23.06.2019 da yeniden seçim yapılmıştır. Seçim sonrası Belediyemizin idari yapılanma süreci Ağustos ve Eylül aylarına sarkmış olduğundan 2019/387801 İKN nolu cenaze hizmetleri ihalesinin ilanı 16.08.2019 tarihinde yapılarak ihale tarihi 13.09.2019 olarak belirlenmiştir. Daha sonra ihale dokümanı satın alan firmalardan birinin itirazı neticesinde teknik şartnamede düzeltme yapılabilmesi için zeyilname yayınlanması yoluna gidilmiş ve 12.09.2019 tarihinde zeyilname yayınlanmıştır. Bu tarihte ihale tarihine yasal sınır olan 10 günden daha az zaman kaldığı için zeyilname ile zorunlu olarak ihale tarihi de 23.09.2019’a ötelenmiştir. Bu işlem sonrasında ihale isteklisi olabilecek 12 kişi/firmadan ihale ile ilgili şikâyet dilekçesi gelmiştir. Bu dilekçelerdeki sorular tek tek incelenmiş ve raporörlerce gerekli cevaplar hazırlanıp tüm isteklilere gönderilmiştir. Her şikâyetin sonucu her istekliye tebliğ edildiğinden yüzlerce

Istanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler ve Yardım Esasları Yönetmeliğinin Aynı Yardımlar başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasında, "Belediye sınırları içinde ikamet eden ve bu yönetmelik kapsamında sosyal yardımlardan yararlanma hakkına sahip bulunan kimselere gıda, yakacak, giyecek, kırtasiye, ilaç, tıbbi araç-gereç ile rehabilitasyon amaçlı protez araç-gereçleri gibi aynı yardımlarda bulunabilir." denilmektedir.

Alım işleminin konusunun tarım ve hayvancılıkla ilgili olması ve alımın doğrudan üretici veya ortaklarından yapılması şartlarının hepsinin bir arada gerçekleşmesi:

4734 sayılı Kanunda öngörülen istisnadan faydalanabilmek için tarım ve hayvancılıkla ilgili ürünlerin satıcısı olarak öngörülen "doğrudan üretici veya ortakları kavramları" yönünden konuyu incelediğimizde ise, bu maddede tarımsal ve hayvansal ürün alım satım işlemin taraflarından biri olarak ifade edilen doğrudan üretici veya ortakları ifadesinin, Kamu İhale Kanunu'nda bir tanımı bulunmamaktadır. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için tarımın ne olduğunu, tarım ürünlerinin neler olduğunu ve kimlerin doğrudan üretici veya üretici ortağı olduğunun açıklanmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Doğrudan üretici veya ortakları terimi, araya bir sanayi işletmesi girmeksizin bitkisel ve hayvansal girdinin ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yoluyla yahut doğrudan doğruya tabiatın istifade etmek suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünleri elde edilmesi, bu ürünlerin yetiştiricileri tarafından işlenip değerlendirilmesi, muhafaza ve pazarlanması, faaliyetini devamlı veya en az bir ekim veya yetiştirme devresinde mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak bizzat yapan kişilerle, bu kişilerin kurdukları birlik ve ortaklıkları ifade etmektedir. Dolayısıyla Belediyemizce süt alımı yapılan S.S. Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin yukarıda bahsedilen şartları tam olarak sağladığına şüphe bulunmamaktadır.

Bu bağlamda bahse konu Yağlı, Uzun Ömürlü, İçme Sütü Mal Alımı İş kapsamında temin edilen sütün, tarım ve hayvancılıkla ilgili ürün şartını sağladığı ve alım yapılan S.S. Tire Süt Müstahsilleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin de 3(a) maddesinde bahsedilen doğrudan üretici veya ortakları kapsamında değerlendirildiğinden Belediyemizce halk süt sosyal projesi kapsamında yapılan doğrudan alımlar tamamen mevzuata uygundur.

Denetim Raporunda 32.sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Söz konusu 2020 yılı 4 aylık için gerçekleştirilen 23.12.2019 tarih, 2019/688588 kayıt numaralı "Araç Kiralama Hizmet Alımı" Pazarlık ihalesi yapılmadan önce 16.12.2019 tarih, 2019/569996 kayıt numaralı "2020 Yılı Araç Kiralama Hizmet Alımı" Açık ihale yapılmış, ilk oturumda yeterli istekli olmaması sebebiyle ihale iptal edilmiştir.

İhale konusu işin niteliği, ivediliği, işin gerçekleştirme önem derecesi, kapsamının genişliği, işin ifası sırasında karşılaşılabilecek güçlüklerin ortadan kaldırılması, idarenin ihtiyacın zamanında karşılanması isteği ve bu hizmetlerin aksamaması, kesintiye uğramadan devamı amacıyla idaremiz tarafından öngörülmemeyen durumlar ortaya çıktığından (yeterli istekli olmaması sebebi ile açık ihalenin gerçekleşmemesi) akabinde 4 aylık Pazarlık Usulü " Araç Kiralama Hizmet Alımı" ihalesi gerçekleştirilmiştir. İhale mevzuata uygun bir şekilde gerçekleşmiş ve en düşük teklif veren teklif sahibi ile sözleşme imzalanmıştır.

2019 yılı 12 aylık araç kiralama hizmeti ile 2020 yılı 4 aylık araç kiralama hizmeti, aynı konuda farklı zamanlarda ve farklı sürelerde yapıldığı için birim maliyetlerinde kıyaslama yapmak piyasa şartlarındaki gerçeği yansıtmayacaktır. Araçlar kısmı 16 gruptan oluştuğu için ihalenin, 8 grup üzerinden değerlendirilmeyip, bütün gruptaki araçların birim maliyetlerinin toplamı üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir. 2020 yılında ekonomik durgunluk, araç stoklarının

tebligat hazırlanıp gönderilmiştir. Bu işlemler sırasında 20.09.2019 tarihinde teknik şartnamede mezar kazılması ve toprak doldurulmasıyla ilgili bir hususta eksiklik olduğu fark edilmiş ve ikinci bir zeyilname hazırlanması zorunlu olmuştur. Bu zeyilname ile de ihale tarihinin 23.09.2019'dan 11.10.2019'a ötelenmesi gerekmiştir. Bu tarih, bir önceki cenaze hizmetleri ihalesinin bitiş tarihi olan 30.09.2019'dan sonra olduğu için cenaze hizmetlerinin kesintiye uğraması kaçınılmaz olmuştur. Böyle bir durum yaşanmaması ve cenaze hizmetlerinin kesintiye uğramaması için ivedilikle pazarlık usulü ihalenin yapılması gerekmiştir.

2019/477883 İKN'li ihalenin pazarlık usulü ile yapılmasının gerekçesi idaremizce "...Gerek ihalenin yapıldıktan sonraki ihale süreleri gerekse yapılan ve yapılabilecek olan itirazların neticesinde, başlaması gereken ihalenin iş başı tarihinin belirsizliğinden dolayı..." şeklinde ifade edilmiştir. Komisyonunuzun bulgusunda ise "... bir ihale daha yapılmadan o ihalenin sonucuna itiraz edilip edilmeyeceğinin önceden bilinmesi mümkün değildir..." denilmektedir. Fakat idaremizin gerekçesinde bahsedilen itirazlar sadece ihale sonrasındakileri değil ihale öncesi şikayet dilekçesiyle yapılan itirazları da kapsamaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun Pazarlık Usulü ile ihaleye çıkılabilmesinin şartlarını düzenleyen 21. maddesinin (b) bendi; "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemez olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması" şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda bahsedildiği üzere seçimlerin yenilenmesi ile şikayet ve itiraz dilekçeleri göz önüne alındığında, bu hususların kanunda geçen "idare tarafından önceden öngörülemez olaylar" kapsamında olduğu aşikardır.

Dolayısıyla kanunda asli usul olan açık ihale yöntemi idaremizce terk edilmemiştir. Açık ihale usulü ile yapılacak olan ihalenin sürecinin öngörülemez durumlardan dolayı gecikmesi sebebiyle, açık ihalenin tüm süreçlerinin bitmesine kadar geçecek sürede cenaze işlemlerinin yapılamama riskine karşı olarak pazarlık usulü ihale yapılmıştır. Ayrıca pazarlık usulü ihale sonucu imzalanan sözleşmenin uygulanması da açık ihalenin sonucu netleşir netleşmez yarıda kesilerek açık ihalenin sözleşmesi uygulamaya alınmıştır.

Denetim Raporunda 38. sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

2019 Yılı'nın ilk 6 ayında yapılan harcama için belirtilen rakamlar sadece Ocak, Şubat ve Mart aylarında yapılmış olup , haziran ayı sonrasında yapılan harcamalar ile kıyaslandığında Özel Kalem Müdürlüğü giderlerini incelersek aylık ortalamalar arasında neredeyse bir fark bulunmadığı açıktır.

Denetim Raporunda 39.(a-1) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Söz konusu çalıştay için Büyükşehir Belediye Başkanları eşleri ile birlikte ağırlanmış olup, bu kişilerin ulaşım, 2 günlük otel konaklaması, yeme içme, boğaz turu, tarihi ve turistik mekanların gezilmesi gibi etkinlikler yapılmıştır. Bunun dışında Basın Mensupları ve İBB Üst Düzey Yöneticilerinin de katılımıyla 50 kişilik hizmet alımı gerçekleştirilmiştir.

Denetim Raporunda 39.(a-2) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Dış İlişkiler Müdürlüğümüz ödemeyi yapmıştır. Yanıtları şu şekildedir: Yemekli toplantının amacı, İstanbul'un yeni dönem hedeflerini görüşmek ve yabancı yatırımcıların İstanbul'a ilgisini artırmaktır. İBB Başkanı Sayın Ekrem İMAMOĞLU ve heyeti, bu doğrultuda İstanbul ile ilgili planlarını dile getirmiş ve yatırımcıların sorularını yanıtlamıştır. Söz konusu toplantıya aşağıdaki kuruluşların üst düzey temsilcileri katılmıştır:

- 1)NWI Management
- 2)TWC

-9-

- 3)FIL Investments
4)Bank of America Merrill Lynch

Denetim Raporunda 40.(b) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

26.12.2019 tarihinde Başkanlık Makamınca 2020 Yılı için 4.200 kişilik Cumhurbaşkanlığı Makamına, Türkiye Büyük Millet Meclisine, Bakanlıklara , Genel Kurmay Başkanlığına, Kuvvet Komutanlıklarına, Adli Makamlara, Devlet ve Özel Üniversitelere, Diyanet İşleri Başkanlığına, İstanbul Protokolüne, Özel Üniversitelerin Mütevelli Heyetlerine vs.. hediye verilmesi uygun görülmüş olup hediyeler; 6'lı Altın Çağ Türk Kahve Fincanı, Rotam İstanbul 2'li Türk Kahve Fincanı, Panoramik İstanbul 2'li Türk Kahve Fincanı, Hilmi Şahenk Fotoğrafları ile Bir Zamanlar İstanbul Kitabı vb. ürünlerden oluşmaktadır ve her bir hediyein kargo dahil birim fiyatı yaklaşık 150 TL'dir ve piyasa fiyatının % 25 ile %40 arasında ucuza alınmıştır. Bu hediyelerde hem yeni yılı tebrik etmek hem de İstanbul ilinin tanıtımını yapmak amaçlanmıştır.

Denetim Raporunda 40.(c) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Söz konusu yemeğe katılan esnaf sayısı yaklaşık 90 kişi olup, tespiti ilişkin hasar gören yerler için gelen talep ve tespitler doğrultusunda selin meydana getirdiği hasarlar giderilmiştir.

Denetim Raporunda 41.(d) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

İçişleri Bakanlığı'nın 25.4.1984 gün ve 27302 sayılı onayı ile yürürlüğe giren Temsil Ağırlama Yönergesine göre Diğer Tören Giderleri başlıklı 10. maddede "Yukarıda maddelerde belirtilen giderler dışında kalan ve yapılması belde için de gerekli olan veya mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı için de gerekli sayılan etkinlik ve törenler için (nişan, nikah, ölüm gibi) harcama yapılabilir." denmektedir.

Bu kapsamda vatandaşlarımızca Belediye Başkanımız Sayın Ekrem İMAMOĞLU'na gönderilen düğün nişan gibi çok sayıda davetlere Başkanımızın program yoğunluğuna göre bir program dahilinde yapılmakta olup, alınan altınlarda bu değerlendirmeye göre takılmıştır.

Denetim Raporunda 41.(e) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Söz konusu yemek bedeli Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Makamında yapılan çeşitli toplantı ve görüşmelere katılan konuklar için yapılmış olup, yapılan harcamalar birden fazla etkinlik için gerçekleştirilmiştir ve yaklaşık kişi başı maliyeti 70 TL'dir. Tedarikçi firmanın bir imalathanesi de Avrupa yakasında bulunmaktadır. Kaldı ki yapılan harcamalar genel olarak incelendiğinde tedarikçilerin tamamına yakınının Avrupa yakasında olduğu görülmektedir. Ayrıca Avrupa yakasında bulunan bir tedarikçiden sağlanmasının kamu kaynaklarının etkin, verimli ve ekonomik kullanımı gerekliliğine daha uygun olacağı doğru bir düşünce değildir.

Denetim Raporunda 42.(f) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Dış İlişkiler Müdürlüğümüz ödemeyi yapmıştır. Anılan harcamaya ilişkin mahsup evrakı incelenmiş olup 3.115,00 TL+KDV tutarındaki anılan kuruluşa teknik servis destek hizmeti olarak ödendiği belirlenmiştir.

Sonuç olarak yapılan bu harcamalar İçişleri Bakanlığı'nın 25.4.1984 Gün ve 27302 Sayılı onayı ile yürürlüğe giren 12 maddelik "Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırlama Ve Tören Giderleri Yönergesi" kapsamında yapılmıştır. Yine 2018 yılı ile 2019 yılı yapılan harcamalar kıyaslandığında sadece Özel Kalem Müdürlüğünce 2018 yılında yaklaşık 7.461.770,16 TL'lik bir harcama var iken bu rakam 2019 yılında 2.845.834,94 TL'ye düşmüştür

yani bir önceki yıla göre %60'lık bir tasarruf söz konusudur.

Denetim Raporunda 43.(a-b) sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

a) Özel Kalem Araçları için 10 Kalem Araç İçi Buzdolabı ve Malzeme Alımı :

Söz konusu alım; 4734 sayılı Kanunun 22 inci maddesinde tanımlanan ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın hükmüne istinaden 22.d doğrudan temini usulü ile mevzuata uygun olarak yeterli piyasa araştırması ve rekabet şartlarında gerçekleştirilmiştir. Servis hizmet kalitesinin iyileştirilmesi amaçlı araç içi buzdolapları günümüzde artık personel servis araçlarında dahi kullanılmaktadır. Satınalma Müdürlüğümüz Destek hizmetlerinden gelen talebi karşılamıştır.

b) Danışman İçin 2 Adet Ipad Tablet ve Malzemeleri Alımı:

Dosyasından yapılan incelemede 2 Adet Ipad Tablet ve Malzemeleri Alımı olup "Danışman için" ifadesi bulunmamaktadır. Satınalma Müdürlüğümüzce Destek Hizmetleri Müdürlüğünce talep edilen malzemeler tedarik edilmiştir. Söz konusu Ipad bilgisayarlar hizmete aittir. Belediyemiz envanterinden yapılan incelemede Danışmanlık Hizmetleri dahil hizmet birimlerinde halen 1.879 adet Ipad bulunmaktadır. Danışmanlık hizmetleri de bu hizmet kalemleri arasındadır.

Denetim Raporunda 45. sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

2019/570284 İhale kayıt numaralı "İstanbul Büyükşehir Belediyesince Gerçekleştirilecek Muhtelif Organizasyonlar İle Tanıtım-Duyuru Çalışmaları ve Baskılı İşlerin Hizmet Alımı" işi 16.12.2019 tarihinde Kamu İhale Kanunun 19'uncu maddesine göre Açık İhale Usulü olarak yapılmıştır.

İhaleye ait İdari Şartnamenin 18'inci maddesi, Sözleşme Tasarısının 15'inci maddesi ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinin 18'inci maddesindeki hükümler gereği yüklenici idaremizin onayını almış ve işin tamamını alt yükleniciye yaptırmama koşulu ile alt yüklenici/yükleniciler ile sözleşme imzalamıştır.

Söz konusu işin tamamı Belediye organizasyonu ile ilgili olup, bir bağlantı olmadığı ileri sürerek eşik değerin altında kalmak amacıyla ihalenin kısımlara bölünmesi söz konusu değildir. Mezkur iş tek ihalede gerçekleştirilmiştir.

Denetim Raporunda 47. sayfada yazılan eleştiriye cevaptır.

Yapılan ihalelerde sonuçlar değerlendirilirken verilen birim fiyatların incelenmesi son derece önemlidir. Toplama bakıldığında 375 bin TL fark gözükse de, tüm farkın yemek ve ikramlıklardan kaynaklandığı, bunun dışında işçilik, araç ve diğer tüm hizmetlerin nerdeyse 2 kat yüksek birim fiyatlı olduğu görülmektedir. İşin gerçek maliyetinde yiyecek giderlerinde ve ikramlıklarda kalitesiz ve insan sağlığını hijyene dikkat etmeyen bir ihale hilesi ile işin esası olan ücret, hizmet ve araçlar çok daha pahalı olmaktadır. Beyaz masa faaliyetleriyle ilgili yapılan organizasyonlarda gelen misafirlere 12.00.-TL maliyetle yemek sunabilmek mümkün değildir. Bu husus ihaleye giren firmanın teklif ettiği diğer yiyecek kalemlerinde de aynı şekildedir.

İhale komisyonları kararlarını verirken birim fiyat cetvellerini inceleyerek karar vermek ve esasında halk sağlığını her şeyin üstünde tutulması konusunda dikkat edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla ihalede kamu zararı olmadığı gibi kamunun karşılaşılabileceği

X

-11-

risklerin önüne geçilebilmesi ve daha da önemlisi İBB'mizin saygınlığının ve itibarının zedelenmemesi için yapılan ihale son derece isabetlidir.

Denetim Raporunda 49. sayfada yazılan eleştirive cevaptır.

Yukarıda anılan söz konusu ihalelerin içerikleri, süreleri, ihale konusu işlerin nitelikleri aynı kapsamda değerlendirilemeyeceği, aynı kapsamda değerlendirilseler dahi ihale komisyonlarının farklı olması sebebiyle alınan kararlarında farklılık gösterebilmesi mümkündür. Nitekim alınan kararlar doğrultusunda; yıllık araç ve personel maliyetlerinin toplamı, iptal edilen ihalenin altında olduğu ve Belediyemizin tasarruf sağladığı açık bir gerçektir.

Denetim Raporunda 49.(a) sayfada yazılan eleştirive cevaptır.

İhalelerde rekabeti engelleyecek nitelikteki hususların önüne geçilmesi için daha dikkatli olunması konusunda ilgili birimler uyarılacaktır.

Denetim Raporunda 49.(b) sayfada yazılan eleştirive cevaptır.

25.01.2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Kamu İhale Tebliğinde yayınlanan eşik değerler tablosunda 2019 yılında yapılacak Yapım İşleri İhaleleri için eşik değer 60.742.537,00 TL olarak belirlenmiştir. Komisyon raporunda da belirtildiği gibi Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "İş deneyimini gösteren belgeler" başlıklı 39/5-(a) maddesinde; "yaklaşık maliyeti eşik değerini; İki katına kadar olan ihalelerde, teklif edilen bedelin % 50'sinden az ve % 100'ünden fazla... olmamak üzere idarece belirlenecek tutardan az olmaması yeterlik kriteri olarak aranır" denilmektedir.

2018/661307 İhale Kayıt Numaralı İstanbul Geneli Mezarlıkların Parselasyonu, Rehabilitasyonu, Lahit ve Mezar Üst Yapısı Yapım İşinin yaklaşık maliyeti 52.825.600,00 TL dir. Yukarıda bahsi geçen yönetmeliğe göre eşik değerin iki katı 121.485.074,00 TL olmaktadır. Söz konusu yapım ihalesinin yaklaşık maliyeti bu tutarın altında olduğundan idare %50 ile %100 arasında bir yüzdeyi iş deneyim yüzdesi olarak belirleyebilir. Söz konusu ihalede bu oran %75 olarak belirlendiğinden mevzuata aykırı bir durumun oluşmadığı bariz bir biçimde görülmektedir.

Saygılarımla,
Ediz ZEYREK
İBB CHP Meclis Üyesi

EK:2019 Yılı Denetim Raporu eleştirilere cevap çalışması.